

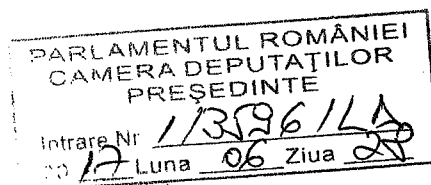
R 23/2017

Către: Domnului Nicolae-Liviu DRAGNEA

Președinte

Parlamentul României

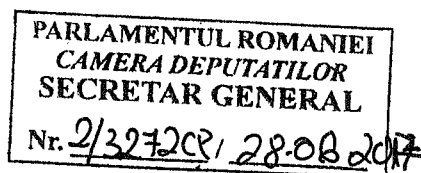
Camera Deputaților

S.G.
[Signature]

Ref.: Raportul privind starea învățământului preuniversitar în România - 2016

Stimate Domnule Președinte,

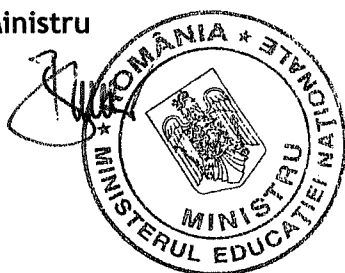

DST pt BPR
[Signature]

Vă transmitem alăturat, în conformitate cu prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, Raportul privind starea învățământului preuniversitar în România - 2016.

Mulțumindu-vă pentru colaborare, vă asigur, Stimate Domnule Președinte, de toată considerația mea.

Pavel NĂSTASE
Ministru

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Raport privind starea învățământului preuniversitar din România

2016

Cuprins

INTRODUCERE	5
CAPITOLUL I. PARTICIPAREA ȘCOLARĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR ..	6
I.A. Ansamblul sistemului de învățământ	6
I.A.1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar	6
I.A.2. Rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ preuniversitar.....	8
I.B. Învățământul preșcolar	9
I.B.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preșcolar	9
I.B.2. Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar	10
I.B.3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământul preșcolar	11
I.C. Învățământul primar și gimnazial	13
I.C.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial	13
I.C.2. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste	15
I.C.3. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial	18
I.D. Învățământul liceal și profesional	22
I.D.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional	22
I.D.2. Durata medie de frecvență a învățământului liceal și profesional	25
I.D.3. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste	26
I.D.4. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional	28
I.D.5. Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional	29
I.E. Învățământul postliceal și de maiștri	32
I.E.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul postliceal și de maiștri	32
I.E.2. Durata medie de frecvență a învățământului postliceal și de maiștri	32
I.E.3. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri	34
CAPITOLUL II. RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR .	36
II.A. Ansamblul sistemului de învățământ	36
II.A.1. Evoluția efectivelor de personal din învățământul preuniversitar	36
II.A.2. Ponderea personalului didactic calificat	39
II.A.3. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă	41
II.A.4. Ponderea personalului didactic feminin	43
II.A.5. Numărul de elevi ce revine la un cadru didactic	45
CAPITOLUL III. REZULTATE ȘI EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	48

III.A.	Rezultatele elevilor din învățământul primar și gimnazial la evaluările naționale	48
III.A.1.	Rata de absolvire a învățământului gimnazial.....	48
III.A.2.	Rezultatele elevilor la Evaluarea Națională 2016.....	49
III.B.	Rezultatele elevilor din învățământul liceal	53
III.B.1.	Rata de absolvire a învățământului liceal	53
III.B.2.	Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat	54
III.C.	Rezultatele elevilor din învățământul postliceal și de maiștri la evaluări naționale.....	58
III.C.1.	Rata de absolvire în învățământul postliceal și de maiștri.....	58
CAPITOLUL IV. SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN ROMÂNIA DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020.....		60
IV.A.	Rata de participare la învățământul preșcolar	60
IV.B.	Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație.....	61
IV.C.	Competențe de bază	63
IV.D.	Participarea adulților la învățarea pe parcursul vieții	66
IV.E.	Ponderea absolvenților de învățământ terțiar (ISCED 5-6) din totalul populației în vârstă de 30-34 ani.....	68
Partea a II-a		70
ACȚIUNI PRINCIPALE ȘI REZULTATE OBTINUTE ÎN ANUL ȘCOLAR 2015-2016.....		70
I.	Asigurarea de șanse egale de acces și participare	70
II.	Modernizarea curriculumului și a sistemului de evaluare și examinare.....	73
III.	Asigurarea calității în educația preuniversitară și încurajarea performanței școlare	76
IV.	Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic și corelarea cu piața muncii	80
V.	Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale.....	82
VI.	Îmbunătățirea formării cadrelor didactice, extinderea utilizării noilor tehnologii și profesionalizarea managementului școlar.....	83
VII.	Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții.....	85
VIII.	Intensificarea dialogului social și creșterea transparenței instituționale	85
IX.	Creșterea siguranței elevilor și prevenirea corupției	86
X.	Dezvoltarea cooperării europene și internaționale	88
XI.	Închiderea Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.....	90
XII.	Crearea cadrului instituțional pentru monitorizarea și evaluarea măsurilor cuprinse în strategiile condiționalități ex-ante ale învățământului preuniversitar.....	92
Partea a III-a		94
DIRECȚII DE ACȚIUNE 2016 -2017		94

I.	Asigurarea de șanse egale de acces și participare la educație	94
II.	Asigurarea calității, relevanței și incluziunii în sistemul de educație și formare profesională	95
III.	Susținerea performanțelor școlare	95
IV.	Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic	96
V.	Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale.....	96
VI.	Îmbunătățirea formării cadrelor didactice și profesionalizarea managementului școlar ..	97
VII.	Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții.....	97
VIII.	Intensificarea dialogului social și creșterea transparenței instituționale; combaterea violenței în școli și prevenirea corupției	97
IX.	Dezvoltarea cooperării europene și internaționale	97
X.	Creșterea siguranței elevilor și îmbunătățirea infrastructurii educaționale; finanțarea corespunzătoare și extinderea utilizării noilor tehnologii	98
XI.	Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)	98
XII.	Coordonarea implementării și monitorizarea - evaluarea măsurilor cuprinse în strategiile condiționalități ex-ante din domeniul învățământului preuniversitar	99
	Abrevieri.....	100
	Lista Tabelelor	102
	Lista figurilor.....	105

INTRODUCERE

Prezentul raport, în prima sa parte, analizează situația înregistrată în sistemul de învățământ preuniversitar în anul școlar 2015/2016 și principalele tendințe din perioada 2009/2010 – 2015/2016. Analiza de tip statistic utilizează indicatorii de bază incluși în SNIE – Sistemul Național de Indicatori pentru Educație. SNIE este compatibil cu sistemele internaționale de indicatori (sistemul statistic european Eurostat, sistemul OECD, sistemul UNESCO, sistemul Banca Mondială) și include o parte a indicatorilor-țintă specifici obiectivelor europene comune în domeniul educației și formării profesionale.

Raportul de față prezintă situația înregistrată în învățământul preuniversitar și are în vedere următoarele dimensiuni: participarea școlară; resursele umane; rezultatele și eficiența externă a sistemului. Setul de indicatori a fost calculat atât pe ansamblul sistemului, cât și pentru fiecare nivel de educație în parte (preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional, postliceal și de maiștri).

Partea I a raportului prezintă, de asemenea, o analiză cu privire la situația educației și formării profesionale din România din perspectiva țărilor stabilite la nivel european în orizontul de timp 2020.

La calcularea indicatorilor au fost utilizate datele primare oficiale referitoare la educație ale Institutului Național de Statistică și ale MENCS. În cazul indicatorilor care utilizează informații culese la începutul anului școlar (*indicatori de intrare*), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2015/2016. Pentru indicatorii care utilizează informații culese la final de an școlar (*indicatori de ieșire*), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2014/2015, datele pentru 2015/2016 nefiind disponibile la momentul realizării analizei.

Datele cu privire la rezultatele elevilor la examenele naționale la clasa a VIII-a și cele de la bacalaureat pentru anul 2014 au fost furnizate de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice.

Pentru analizele comparative la nivel european au fost utilizate baze de date și rapoarte ale EUROSTAT, OECD și Banca Mondială.

Partea a doua prezintă cele mai importante acțiuni și rezultatele obținute în învățământul preuniversitar în anul școlar 2015 - 2016.

Partea a treia a raportului evidențiază principalele direcții de acțiune planificate pentru anul școlar următor, 2016 -2017.

CAPITOLUL I. PARTICIPAREA ȘCOLARĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

I.A. Ansamblul sistemului de învățământ

I.A.1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

În anul școlar 2015/2016, numărul de elevi din învățământul preuniversitar a fost de 3079,94 de mii. S-a menținut tendința de scădere a efectivelor de elevi, cu care s-a confruntat sistemul de educație în ultimul deceniu. La nivel general, creșteri ale efectivelor de elevi se înregistrează doar în învățământul profesional. Există tendințe ascendente în învățământul primar și gimnazial, însă doar la nivelul mediului urban. Cele mai mari scăderi ale numărului de elevi s-au înregistrat la nivelul învățământului liceal și preșcolar.

În ultimii 7 ani, efectivele de elevi cuprinse în sistemul românesc de învățământ preuniversitar au fost în scădere de la un an la altul. Această stare de fapt constituie un efect direct al evoluțiilor demografice. Astfel, conform datelor Eurostat, rata brută a natalității în 2015 a fost de 9,3‰ în România, situându-se sub nivelul valorii indicatorului la nivel UE (10‰).

Efectivele de elevi au scăzut de la un an școlar la altul, cu diferențe cuprinse între 14 mii până la 84 de mii de elevi/an, valoarea din urmă înregistrându-se în anul școlar 2015/2016. În acest an școlar, sistemul preuniversitar de învățământ românesc a cuprins **3079,94 de mii de elevi**, înregistrând cea mai mare scădere din ultimii ani.

Tabel 1 Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar, perioada 2009-2016

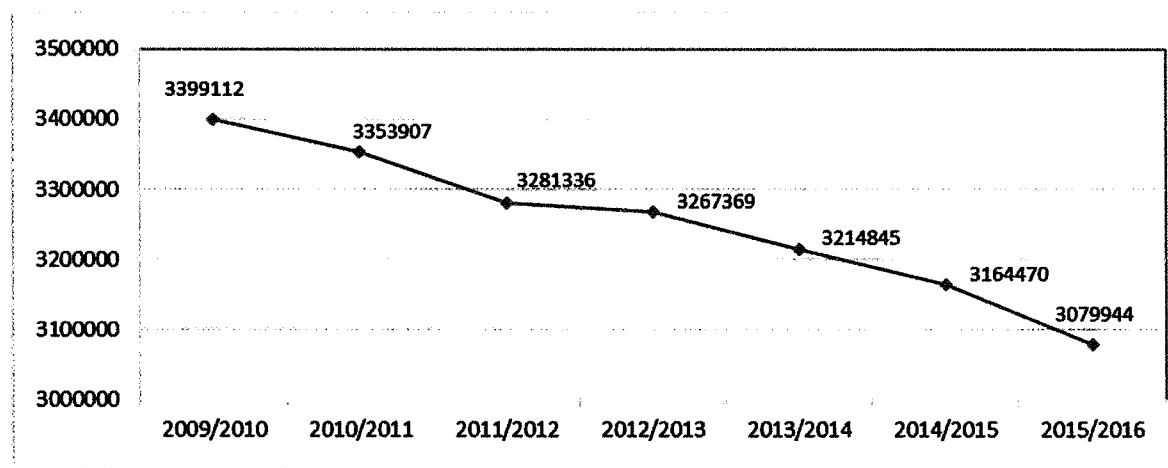
Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	Total	3399112	3353907	3281336	3267369	3214845	3164470	3079944
	Urban	1818069	1789807	1749815	1744390	1723430	*	*
	Rural	1581043	1564100	1531521	1522979	1491415	*	*
Preșcolar	Total	666123	673736	673641	581144	568217	559565	534742
	Urban	352857	364115	369962	324288	318963	315174	300817
	Rural	313266	309621	303679	256856	249254	244391	233925
Primar	Total	845679	828853	810126	931951	942747	943494	935394
	Urban	414547	410576	407984	485036	501520	511622	514512
	Rural	431132	418277	402142	446915	441227	431872	420882
- Primar de masă	Total	839174	822620	803902	925259	935824	936270	928340
	Urban	408381	404679	402140	478714	494982	504754	507809
	Rural	430793	417941	401762	446545	440842	431516	420531
- Primar special	Total	6505	6233	6224	6692	6923	7224	7054
	Urban	6166	5897	5844	6322	6538	6868	6703
	Rural	339	336	380	370	385	356	351
Gimnazial	Total	873997	862588	819280	812241	800507	778663	768035

-	Gimnazial de masă	Urban	451433	444831	422467	418225	413352	323455	405079
		Rural	422564	417757	396813	394016	387155	455208	362956
		Total	864194	852480	809339	802324	790276	768266	757668
-	Gimnazial special	Urban	442272	435349	413199	408956	403715	313660	395319
		Rural	421922	417131	396140	393368	386561	454606	362349
		Total	9803	10108	9941	9917	10231	10397	10367
Liceu		Urban	9161	9482	9268	9269	9637	9795	9760
		Rural	642	626	673	648	594	602	607
		Total	835343	864271	886521	829517	774335	726403	673615
Profesional/ SAM		Urban	501650	492920	484086	445081	410197	*	*
		Rural	333693	371351	402435	384436	364138	*	*
		Total	115432	54531	12382	19732	26484	50788	68682
Postliceal		Urban	51747	25348	6990	7064	8057	*	*
		Rural	63685	29183	5392	12668	18427	*	*
		Total	62538	69928	79396	92784	102555	105557	99476
		Urban	45835	52017	58326	64696	71341	*	*
		Rural	16703	17911	21060	28088	31214	*	*

* Începând cu anul școlar 2014/2015, INS nu mai oferă date defalcate după domiciliul părinților pentru învățământul liceal, profesional și postliceal.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2016.

Fig. 1 Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar, perioada 2009-2016

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2016.

Evoluția descendentă s-a înregistrat la toate nivelurile de învățământ, cu excepția învățământului profesional – dar în ponderi și forme diferite pe medii de rezidență. Astfel, ca urmare a trecerii copiilor de 6 ani în învățământul primar în contextul introducerii clasei pregătitoare, scăderea numărului copiilor din învățământul preșcolar continuă și în anul 2015/2016 (534,74 de mii de copii, cu 24,8 de mii mai puțin comparativ cu anul anterior). Și la nivelul ansamblului învățământului primar scad efectivele de elevi față de anul anterior (până la 935,39 de mii de elevi): o creștere ușoară în mediul urban (aproape 3 mii de elevi), concomitent cu scăderea semnificativă a efectivelor de elevi în mediul rural (aproape 11 mii de elevi).

La nivelul **învățământului gimnazial** efectivele de elevi au fost de 768 mii de elevi, în scădere cu peste 10 mii față de anul anterior – în condițiile în care în mediul urban, efectivele de elevi cresc față de anul precedent cu peste 81 de mii, iar în rural se reduc cu peste 92 de mii.

În **învățământul liceal**, la nivelul anului școlar 2015/2016 erau înscriși 673,61 mii de elevi, cu peste 52 de mii mai puțin față de anul anterior.

Măsurile de revigorare a **învățământului profesional** au determinat orientarea mai multor elevi către această filieră de studiu. Astfel, în anul școlar 2015/2016, în învățământul profesional au fost înscriși 68,68 de mii de elevi, creșterea fiind de aproape 18 mii de elevi față de anul anterior.

După un trend ascendent al efectivelor de elevi cuprinși în **învățământul postliceal** din ultimii ani, în anul școlar de referință s-a înregistrat o scădere a numărului de elevi înscriși: 99,48 de mii de elevi în 2015/2016, cu 6 mii mai puțin față de anul anterior.

I.A.2. Rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ preuniversitar

În anul școlar 2015/2016, rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de educație, ca raport din populația în vârstă de 6-23 ani, a fost de 76,6%. În anul de referință, 76,8% din populația de 3-21 ani se afla în sistemul formal de educație (inclusiv în grădiniță). De asemenea, 88,7% din populația școlară de 3-18 ani frecventa sistemul de educație (de la grădiniță până la liceu).

După o perioadă de scădere constantă a ratei brute de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ, aceasta a înregistrat o ușoară creștere începând cu anul 2012/2013, ca urmare a includerii în sistemul de învățământ obligatoriu a clasei pregătitoare, fapt care a determinat creșterea ponderii copiilor de 6 ani cuprinși în sistemul de educație.

În anul școlar 2015/2016 indicatorul **rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ** și-a continuat tendința ascendentă din ultimii ani, ajungând la valoarea de 76,6%.

Tabel 2 Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul primar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 6/7-23 ani

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Total	78,7	77,0	74,1	74,3	74,7	75,0	76,6
Feminin	81,8	79,1	75,3	75,2	76,1	77,0	78,3
Masculin	76,5	75,0	72,9	73,4	72,8	72,1	75,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2016.

Creșteri ale indicatorului au fost înregistrate atât la nivelul populației feminine, cât și al celei masculine, valorile indicatorului continuând să rămână mai mari în cazul fetelor (78,3% fete și 75% băieți).

Pentru anul 2015/2016, calculul ratei brute de cuprindere școlară pentru diferite niveluri de învățământ evidențiază următoarele date:

- Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel superior, la nivelul anului 2015/2016, a avut valoarea de 78,5%, în creștere față de anul școlar anterior, ajungându-se la 80% fete

și 77,1% băieți. După cum se poate remarca, populația feminină este în avantaj față de cea masculină, diferența pe sexe a mai scăzut față de anul școlar anterior.

Tabel 3. Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 3-23 ani, perioada 2014-2016

	2014/2015	2015/2016
Total	76,6	78,5
Feminin	78,1	80,0
Masculin	74,3	77,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2016.

- Raportându-ne numai la învățământul preuniversitar, la nivelul anului școlar 2014/2015, rata brută de cuprindere școlară a fost 76,8% din populația de 3-21 ani, în ușoară scădere față de anul anterior. Populația feminină înregistrează o rată de cuprindere mai mare cu 1 p.p. față de cea masculină, diferența reducându-se față de anul școlar anterior.

Tabel 4. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal și postliceal) ca raport din populația în vârstă de 3-21 ani, perioada 2014-2016

	2014/2015	2015/2016
Total	78,1	76,8
Feminin	78,6	77,3
Masculin	76,6	76,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2016.

- În cazul populației de 3-18 ani, rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel liceal are valoarea de 88,7%. Valoarea indicatorului a crescut în cazul băieților cu aproape 3 p.p. și a scăzut în cazul fetelor cu 0,3 p.p.

Tabel 5. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal) ca raport din populația în vârstă de 3-18 ani

	2014/2015	2015/2016
Total	88,5	88,7
Feminin	88,6	88,3
Masculin	88,1	91,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2016.

I.B. Învățământul preșcolar

I.B.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preșcolar

În anul școlar 2015/2016, peste 90% dintre copiii de 3-5/6 ani au fost cuprinși în învățământul preșcolar. Diferențele valorii indicatorului pe sex evidențiază un ușor avantaj pentru fete. Rata de cuprindere în învățământul preșcolar din mediul rural este semnificativ mai redusă decât în mediul urban, ca urmare a ponderii reduse a copiilor de vârste mici care frecventează grădinițele de la sate.

În anul 2015/2016, învățământul preșcolar a cuprins 534,7 de mii de copii (în scădere cu aproape 25 de mii de copii față de anul școlar anterior), școlarizați în 1202 grădinițe și 10247 secții ce funcționează pe lângă alte unități de învățământ.

Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar calculată la nivelul anului școlar 2015/2016 – reprezentând procentul copiilor cuprinși în grădiniță din totalul copiilor de vârstă corespunzătoare nivelului preșcolar – a crescut ușor față de anul anterior cu 0,8 puncte procentuale, până la valoarea de 90,9%.

Tabel 6. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar (3-5/6 ani), perioada 2009-2016

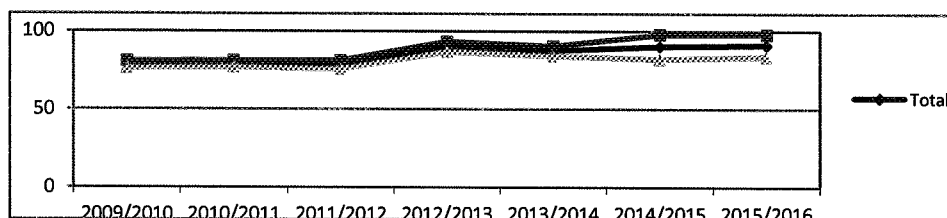
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Total	78,4	78,8	78,4	90,2	87,4	90,1	90,9
Urban	80,7	80,9	81,0	93,2	90,3	97,7	97,8
Rural	76,0	76,6	75,5	86,7	83,9	81,8	83,4
Feminin	78,7	79,1	78,8	90,5	87,7	90,2	90,9
Masculin	78,1	78,5	78,0	89,9	87,1	89,9	90,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2016.

Diferențele pe sexe ale valorii indicatorului au scăzut de la un an la altul, până la valori similare pentru fete și băieți, înregistrate la nivelul anului 2015/2016.

Pe fondul evoluției pozitive a valorii indicatorului la nivel general, continuă să se manifeste **discrepanțe pe medii de rezidență**. Aceste diferențe au crescut în perioada de referință a prezentului raport, de la 4,7 p.p. în 2009/2010 la 14,4 p.p. în anul școlar 2015/2016. Astfel, mediul rural continuă să înregistreze rate de cuprindere în învățământul preșcolar cu mult mai mici decât mediul urban.

Fig. 2. Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul preșcolar, pe medii de rezidență, perioada 2009-2016

I.B.2. Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar

Calculată la nivelul anului școlar 2015/2016, durata medie de frecvență a grădiniței de către copiii din România este de 2,7 ani (raportat la durata teoretică de 3 ani a învățământului preșcolar), având o ușoară creștere față de ultimii trei ani școlari.

După valori mari de 3,1 ani, durata medie de frecvență a grădiniței a scăzut în anul 2012/2013, o dată cu trecerea grupei de vârstă 6 ani la învățământul obligatoriu. Datele calculate pentru ultimii ani școlari evidențiază valori relativ constante. În anul 2015/2016 valoarea indicatorului a înregistrat o ușoară creștere

față de ultimii trei ani: în medie, un copil stă 2,7 ani în învățământul preșcolar. Fetele și băieții petrec o perioadă de timp similară în învățământul preșcolar.

Tabel 7. Durata medie de frecventare a învățământului preșcolar

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	3,1	3,1	3,1	2,5	2,5	2,5	2,7
Urban	3,2	3,2	3,2	2,5	2,6	2,7	2,9
Rural	3,0	3,0	3,0	2,5	2,3	2,2	2,5
Feminin	3,1	3,1	3,1	2,6	2,5	2,5	2,7
Masculin	3,1	3,1	3,1	2,4	2,5	2,4	2,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2016.

În ultimul deceniu, durata de frecventare a învățământului preșcolar a fost constant mai mare în urban, cu 0,2-0,5 ani față de rural. În anul 2015/2016 diferența pe medii de rezidență a fost de 0,4 ani, în defavoarea mediului rural.

I.B.3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământul preșcolar

Analiza ratelor specifice de cuprindere în grădiniță din ultimii ani reflectă creșterea participării la învățământul preșcolar a copiilor din grupa de vârstă 3-5/6 ani. În anul școlar 2015/2016, valorile ratelor specifice de cuprindere au crescut semnificativ pentru vârsta de 3 ani și au scăzut pentru vârstele de 4 ani, respectiv 5 ani.

Începând cu anul școlar 2012/2013, grupa de vârstă 6 ani corespunde învățământului obligatoriu. Pentru prezentul raport, în vederea asigurării comparabilității datelor, sunt oferite date privind ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar și pentru această grupă de vârstă. Analiza acestor date este relevantă în perspectiva evaluării eficienței obligativității clasei pregătitoare de la această vârstă.

Astfel, înainte de implementarea debutului școlar de la 6 ani, peste trei sferturi dintre copiii de această vârstă erau cuprinși în grădinițe. Începând cu anul 2012/2013, a scăzut semnificativ ponderea copiilor de 6 ani din grădinițe, până la valoarea de 14,4% în 2015/2016. Aceste date evidențiază faptul că introducerea clasei pregătitoare de la vârsta de 6 ani, cumulat cu implementarea unor redimensionări curriculare corespunzătoare, au constituit un răspuns pozitiv la tendința părinților de a amâna vârsta debutului școlar din cauza "fricii" de dificultățile școlii.

Față de anul școlar anterior, ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar au înregistrat **tendențe ascendente la vârsta de 3 ani și valori mai reduse pentru vârstele de 4 ani și 5 ani.**

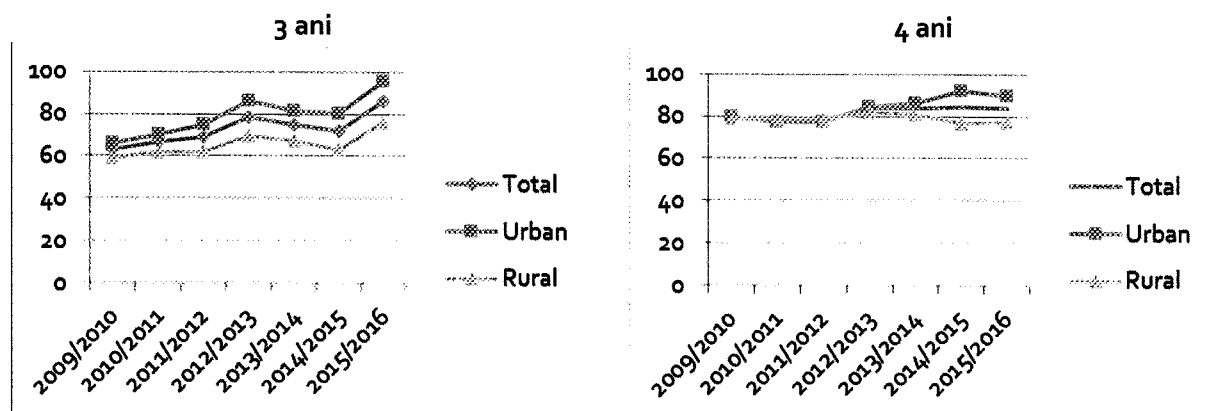
Pe medii de rezidență, mediul rural continuă să fie în dezavantaj, cu toate că valorile majorității ratelor specifice au crescut la acest nivel, în anul de referință al prezentului raport. Ca și în anii trecuți, diferențele pe medii de rezidență sunt mai mari în cazul vârstei de 3 ani în favoarea mediului urban (peste 95% dintre copiii de 3 ani din mediul urban merg la grădiniță, comparativ cu numai 76% din rural). Și în cazul copiilor de 4 și 5 ani, diferențele pe medii de rezidență sunt semnificative, variind între 1- 14 p.p. Pentru copiii de 6 ani valoarea indicatorului este ușor mai mare în mediul rural.

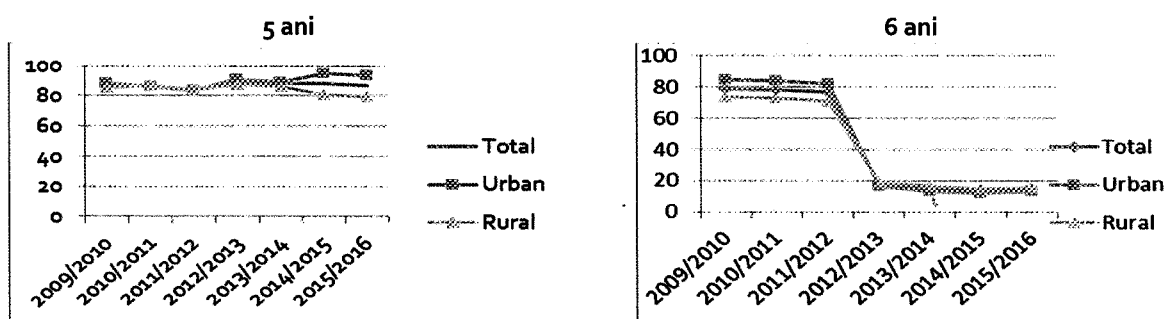
Tabel 8. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământ preșcolar, perioada 2009-2016

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
3 ani	Total	63,1	66,6	69,1	78,5	75,2	72,2	86,1
	Urban	66,3	70,5	74,8	86,2	81,6	80,2	95,4
	Rural	59,3	62,0	62,3	69,5	67,4	63,4	75,9
	Feminin	64,5	67,9	70,3	80,3	76,5	73,3	87,2
	Masculin	61,7	65,4	67,9	76,9	74,1	71,1	85,1
4 ani	Total	79,6	77,8	78,0	83,6	83,7	84,6	83,8
	Urban	80,0	77,1	77,5	84,7	86,3	92,0	89,5
	Rural	79,1	78,6	78,6	82,2	80,7	76,5	77,5
	Feminin	80,3	78,5	78,6	83,6	84,2	85	84,0
	Masculin	79,0	77,2	77,5	83,6	83,3	84,2	83,6
5 ani	Total	87,0	86,7	83,7	89,3	88,0	88,6	87,0
	Urban	88,3	86,5	83,5	90,7	89,2	95,3	93,8
	Rural	85,7	87,0	84,0	87,8	86,6	81,1	79,5
	Feminin	87,5	87,1	84,6	89,3	87,9	88,2	86,9
	Masculin	86,5	86,4	82,9	89,4	88,1	88,7	87,0
6 ani	Total	78,9	78,4	76,7	17,8	14,9	13,5	14,4
	Urban	84,3	84,1	82,2	16,5	13,6	12,1	13,6
	Rural	73,7	72,8	70,9	19,3	16,3	14,8	15,2
	Feminin	78,0	77,9	76,2	17,3	14,1	12,5	13,3
	Masculin	79,7	78,9	77,2	18,3	15,5	14,4	15,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2016.

**Fig. 3 Rata specifică de cuprindere în învățământ preșcolar
pe medii de rezidență, perioada 2009-2016**

I.C. Învățământul primar și gimnazial

I.C.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial

Schimbarea de structură a sistemului de educație din anul școlar 2012/2013 a determinat efecte asupra ratei de cuprindere în învățământul primar și gimnazial. În ultimii patru ani școlari, valoarea indicatorului a fost de 90-91%. Se mențin diferențe pe cicluri de școlarizare: în învățământul primar sunt cuprinși aproape 88% dintre copiii de vârstă corespunzătoare, iar în învățământul gimnazial puțin peste 91%. Mediul rural continuă să rămână defavorizat în privința ratei de participare la educație, în special la nivelul învățământului gimnazial, unde diferențele între rural și urban ajung la valori de 25,4 puncte procentuale. Ratele de participare sunt ușor mai mari pentru populația școlară masculină, comparativ cu populația feminină.

În anul școlar 2015/2016, învățământul primar și gimnazial de masă și special a cuprins 1703,4 mii de elevi (cu 18,8 mii mai puțin decât în anul școlar anterior), școlarizați în 4037 unități școlare.

Evoluția ratei brute de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial – reprezentând ponderea elevilor cuprinși în ciclul primar și gimnazial din totalul copiilor de vârstă corespunzătoare celor două niveluri de studiu (6-14 ani) a fost în scădere, de la 98,3% în 2009/2010 la 89,4% în 2015/2016. În ultimii patru ani școlari a fost înregistrată o scădere semnificativă, până la valori de puțin peste 89% – ca o consecință a schimbării structurii sistemului școlar, prin includerea clasei pregătitoare în componența învățământului primar (ca urmare, intervalul de vârstă luat în analiză la calcularea indicatorului este mai mare). În anul școlar de referință, indicatorul își continuă tendința descendentă, cu 0,5 p.p.

Tabel 9. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial, perioada 2009-2016

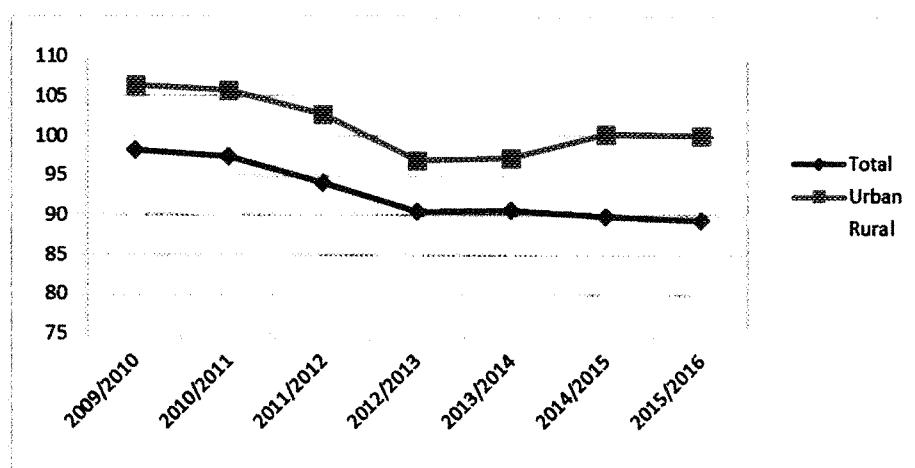
	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	98,3	97,5	94,2	90,6	90,7	89,9	89,4
Urban	106,4	105,8	102,8	97,0	97,4	100,4	100,2
Rural	91,2	90,3	86,6	84,6	84,2	80,4	79,4
Feminin	97,5	96,7	93,1	89,3	89,9	89,2	88,7
Masculin	99,0	98,3	95,2	91,9	91,4	90,6	90,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Diferența pe sexe se menține și în 2015/2016 în favoarea băieților cu 1,4 puncte procentuale (88,7% fete, respectiv 90,1% băieți), în contextul scăderii valorii indicatorului

Pe medii de rezidență, rata de cuprindere în învățământul primar și gimnazial a scăzut constant în ultimii ani, atât în urban, cât și în rural. În 2015/2016, se înregistrează o scădere de 0,2 p.p. la nivelul mediului urban și de 1 p.p. la nivelul mediului rural, fapt ce face să crească diferența pe medii de rezidență în comparație cu anii anteriori, care a ajuns la aproape 21 de puncte procentuale în defavoarea mediului rural.

Fig. 4. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial, pe medii de rezidență total primar și gimnazial

Tendința descendentă înregistrată de rata brută de cuprindere din primar și gimnazial în anul școlar 2015/2016 se manifestă diferit **pe cicluri de școlarizare**.

După o perioadă de valori relativ constante, rata brută de cuprindere în învățământul primar a scăzut semnificativ în ultimii patru ani școlari, ca efect al trecerii clasei pregătitoare în componența învățământului primar. În anul școlar 2015/2016, s-a înregistrat valoarea de 87,7%, în scădere cu 1 p.p. față de anul anterior. O pondere încă semnificativă a copiilor de 6 ani se regăsește în grădinițe (14,4%, în creștere față de anul școlar anterior).

Tabel 10. Rata brută de cuprindere în învățământul primar, perioada 2009-2016

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	97,6	97,5	95,6	88,4	89,0	88,7	87,7
Urban	103,2	102,6	101,4	91,5	92,2	97,4	96,5
Rural	92,8	92,9	90,3	85,2	85,6	80,3	78,9
Feminin	96,9	96,7	94,7	87,7	88,3	88,1	87,2
Masculin	98,3	98,2	96,4	89,0	89,6	89,3	88,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Se remarcă o scădere a ratei brute de cuprindere în învățământul primar față de anul anterior, atât în mediul urban (cu 0,9 p.p.), cât și în mediul rural (cu 0 1,4 p.p.). Discrepanțele pe medii de rezidență evidențiază defavorizarea învățământului de la sate (78,9% rural și 96,5% urban). Valoarea indicatorului este ușor mai mare în cazul băieților, în comparație cu fetele, diferența de peste 1 p.p. păstrându-se ca și în anii anteriori.

În învățământul gimnazial, valoarea ratei brute de cuprindere a crescut în perioada 2007-2010 ca urmare a școlarizării la acest nivel de studiu a copiilor ce au intrat în clasa I în 2003/2004 (două generații de 6 și de 7 ani). Ulterior, rata de participare în gimnaziu a scăzut semnificativ, până la valoarea de 91,5% în 2015/2016, valoare relativ constantă în raport cu anul școlar anterior.

Tabel 11. Rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial, perioada 2009-2015

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	98,9	97,6	92,8	93,4	92,7	91,4	91,5
Urban	109,6	108,9	104,2	104,3	104,5	104,5	105,2
Rural	89,5	87,8	83,1	84,0	82,7	80,5	79,8
Feminin	98,1	96,7	91,6	91,2	91,9	90,6	90,5
Masculin	99,6	98,4	94,0	95,4	93,5	92,2	92,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Datele evidențiază faptul că discrepanța dintre rural și urban s-a accentuat, pe fondul creșterii valorii indicatorului în urban și scăderii în rural, diferența ajungând la 25,4 p.p. (79,8% rural și 105,2% urban). Această situație de defavorizare a mediului rural este efect al părăsirii timpurii a școlii după terminarea ciclului primar, precum și al fenomenului migrației externe.

I.C.2. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste

Schimbările de structură a sistemului de învățământ au influențe directe asupra ratelor specifice de cuprindere. Rata de cuprindere a copiilor de 6 ani în învățământul primar a fost în creștere de la un an școlar la altul; în 2014/2015, indicatorul înregistrează o scădere peste 3 p.p. față de anul școlar trecut. O pondere încă ridicată dintre copiii de 6 ani se înregistrează în grădinițe. Ratele specifice de cuprindere pentru celelalte vârste specifice învățământului primar și gimnazial au înregistrat ușoare oscilații față de anul anterior.

Se înregistrează, în continuare, procente relativ ridicate de elevi care depășesc grupele oficiale de vârstă corespunzătoare învățământului primar (peste 10 ani), respectiv gimnazial (peste 14 ani).

Rata specifică de cuprindere exprimă procentajul elevilor de o anumită vârstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, din totalul populației de aceeași vârstă; indicatorul reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vârstă specifică.

• Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul primar

Ca și alți indicatori, ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste au prezentat tendințe oscilante în ultimii ani, influențate mai ales de schimbările de structură ale sistemului de învățământ.

Cea mai relevantă din această perspectivă este **rata specifică de cuprindere pentru vârsta de 6 ani**. De la ponderi de aproximativ 20% a copiilor de 6 ani cuprinși în învățământul primar înainte de anul școlar 2012/2013, în 2015/2016 peste 82% dintre copii de 6 ani au fost școlarizați în primar (în scădere, totuși, față de anul școlar anterior cu peste 3 p.p.): 77,1% în clasa pregătitoare și 4,9% în clasa I. În același timp, o pondere de 14,4% dintre copiii de 6 ani (în creștere față de anul școlar trecut) au rămas cuprinși în învățământul preșcolar. Dacă înainte de introducerea obligativității clasei pregătitoare nivelul ratei de cuprindere în școală a copiilor de 6 ani era mai ridicat în rural decât în urban, în ultimii patru ani tendința s-a inversat, valoarea indicatorului

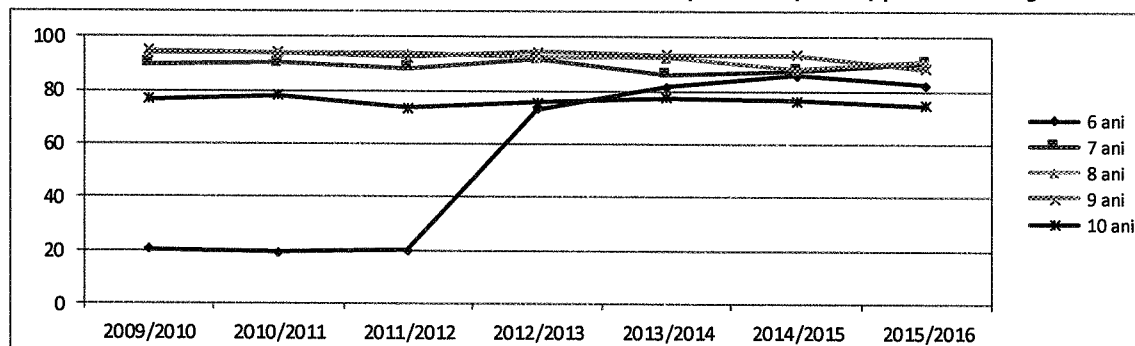
fiind mai mare în urban decât în rural cu peste 20 p.p. (92,3% în urban, respectiv 71,7% în rural). În mod constant, diferența valorii indicatorului pe sexe este în favoarea fetelor (83,5% fete, respectiv 81,0% băieți).

Tabel 12. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul primar, perioada 2009-2016

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
6 ani	Total	20,1	19,0	19,9	73,1	81,2	85,8	82,2
	Urban	19,3	18,2	19,4	73,9	83,3	95,4	92,3
	Rural	20,9	19,9	20,5	72,2	78,8	75,8	71,7
	Feminin	21,1	20,0	21,0	74,1	82,2	86,7	83,5
	Masculin	19,2	18,0	18,9	72,2	80,3	84,9	81,0
7 ani	Total	89,9	90,0	88,3	91,5	86,3	87,7	90,6
	Urban	93,4	93,2	93,0	94,4	87,9	95,0	99,5
	Rural	86,7	86,9	83,7	88,4	84,5	80,4	81,6
	Feminin	90,7	90,2	88,4	91,3	86,5	87,8	90,3
	Masculin	89,1	89,7	88,1	91,8	86,1	87,7	90,9
8 ani	Total	93,9	93,9	93,8	92,5	92,2	87,8	90,8
	Urban	99,1	97,8	97,7	96,7	95,1	95,2	98,9
	Rural	89,4	90,4	90,1	88,3	88,9	80,4	82,6
	Feminin	93,4	93,6	93,4	92,5	91,8	87,6	90,4
	Masculin	94,4	94,2	94,1	92,4	92,5	88,0	91,1
9 ani	Total	94,9	94,1	92,2	94,5	93,6	93,3	88,3
	Urban	101,0	99,6	98,5	99,0	98,5	102,7	96,8
	Rural	89,8	89,3	86,7	90,3	88,8	84,4	80,0
	Feminin	94,7	93,4	92,2	93,7	93,4	93,1	88,3
	Masculin	95,1	94,8	92,1	95,3	93,8	93,6	88,4
10 ani	Total	76,8	78,0	73,5	75,5	77,2	76,2	74,3
	Urban	83,0	84,6	79,9	80,2	82,1	85,4	82,7
	Rural	71,7	72,4	68,0	71,3	72,6	68,0	66,3
	Feminin	75,1	76,3	71,8	74,5	75,3	74,8	72,7
	Masculin	78,5	79,6	75,1	76,4	79,0	77,5	75,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Fig. 5. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul primar, perioada 2009-2016

Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul gimnazial

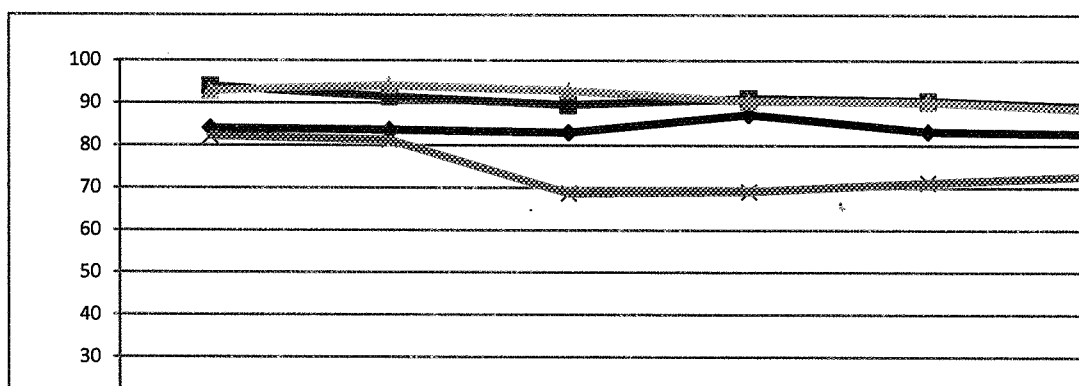
Evoluția ratelor specifice de cuprindere în învățământul gimnazial înregistrează scăderi ușoare față de anul anterior pentru 11, 12 și 14 ani, respectiv o ușoară creștere pentru 13 ani. Ca și în învățământul primar, ratele de cuprindere în gimnaziu sunt mai mari în urban în comparație cu mediul rural, la toate vârstele corespunzătoare acestui nivel de studiu. De asemenea, ponderea **elevilor care depășesc vârsta oficială corespunzătoare** învățământului gimnazial se păstrează încă la valori mari: 11,6% dintre copiii de 15 ani și 3,5% dintre copiii de 16 ani sunt cuprinși în învățământul gimnazial.

Tabel 13. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul gimnazial, perioada 2009-2016

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
11 ani	Total	84,0	83,6	83,0	87,2	83,2	82,7	82,4
	Urban	93,1	93,2	92,9	92,6	91,7	94,1	94,7
	Rural	76,2	75,6	74,8	82,1	75,6	73,0	71,5
	Feminin	85,2	84,0	83,8	83,8	84,7	83,6	83,3
	Masculin	82,8	83,2	82,2	90,6	81,7	81,9	81,6
12 ani	Total	93,9	91,4	89,5	91,1	90,5	88,9	88,6
	Urban	103,0	101,4	99,3	101,6	101,4	100,0	101,2
	Rural	85,9	83,0	81,3	82,2	81,2	79,7	77,8
	Feminin	93,5	92,2	89,2	91,0	90,4	89,2	88,5
	Masculin	94,2	90,7	89,8	91,1	90,6	88,7	88,6
13 ani	Total	92,9	94,1	92,8	90,4	90,2	88,3	88,6
	Urban	103,1	103,8	102,2	101,3	100,5	100,2	100,8
	Rural	83,8	85,6	84,8	81,4	81,6	78,5	78,4
	Feminin	93,0	93,5	92,9	90,1	90,1	88,2	88,5
	Masculin	92,7	94,7	92,7	90,6	90,2	88,5	88,6
14 ani	Total	82,2	81,3	68,7	69,1	71,2	72,9	70,6
	Urban	91,1	91,0	79,2	79,7	82,3	85,0	82,4
	Rural	74,4	72,7	59,6	60,2	62,2	63,1	60,9
	Feminin	81,7	80,8	66,7	67,8	69,7	71,3	69,1
	Masculin	82,7	81,8	70,6	70,3	72,7	74,4	71,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Fig. 6. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste în învățământul gimnazial, perioada 2009-2016

I.C.3. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

În anul școlar 2014/2015, rata abandonului școlar a crescut în comparație cu anul școlar anterior. La nivel general, 1,8% dintre elevii de nivel primar și gimnazial abandonează școala. Mediul rural, gimnaziul, populația școlară masculină, respectiv clasele de început de ciclu gimnazial înregistrează valori ridicate ale abandonului școlar. Astfel, cele mai mari valori ale ratei abandonului școlar s-au înregistrat la nivelul învățământului gimnazial din mediul rural (2,3%), al băieților din gimnaziu (2,1%), respectiv la nivelul claselor I, a II-a și a V-a (2,4%).

La finalul anului școlar 2014/2015, învățământul primar și gimnazial de masă cuprindea 1690,5 mii elevi. Din totalul elevilor, 97% au fost declarați promovați și 3% repetenți, situație relativ constantă în comparație cu anul școlar anterior. Datele corespunzătoare pentru învățământul special sunt următoarele: 17,7 mii de elevi la final de an școlar, din care 97,9% au fost declarați promovați și 2,1% repetenți.

Pe ansamblul învățământului primar și gimnazial, rata abandonului școlar (indicator calculat pe baza metodei „intrare-ieșire”) în anul 2014/2015 a fost de 1,8% (procent ce reprezintă 31,7 mii de elevi). În comparație cu anul anterior, valoarea indicatorului a crescut considerabil, ajungând la valoarea din anii 2010-2011. Pe medii de rezidență, se accentuează diferența în defavoarea mediului rural (1,5% în urban și 2,2% în rural). În ceea ce privește diferența pe sexe, se evidențiază o frecvență mai mare a situațiilor de abandon în cazul populației școlare masculine (2,0% băieți și 1,7% fete).

Tabel 14. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, perioada 2008-2015

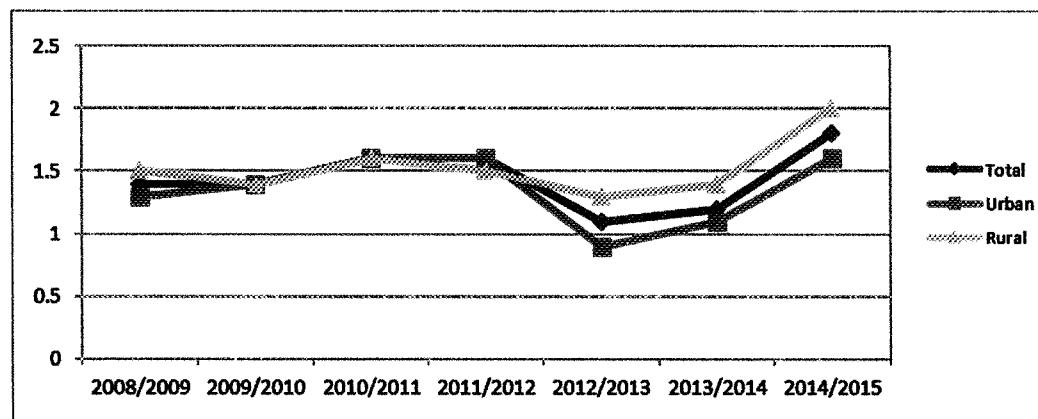
	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Învățământ primar și gimnazial							
Total	1,7	1,5	1,8	1,8	1,4	1,5	1,8
Urban	1,5	1,5	1,8	1,7	1,1	1,3	1,5
Rural	1,9	1,6	1,8	1,8	1,6	1,8	2,2
Feminin	1,5	1,4	1,7	1,5	1,2	1,4	1,7
Masculin	1,8	1,7	1,9	2	1,5	1,6	2,0

Învățământ primar							
Total	1,4	1,4	1,6	1,6	1,1	1,2	1,8
Urban	1,3	1,4	1,6	1,6	0,9	1,1	1,6
Rural	1,5	1,4	1,6	1,5	1,3	1,4	2,0
Feminin	1,3	1,3	1,5	1,4	1,0	1,1	1,6
Masculin	1,6	1,6	1,7	1,7	1,2	1,3	1,9
Învățământ gimnazial							
Total	1,9	1,7	2,0	1,9	1,7	1,8	1,9
Urban	1,6	1,5	1,9	1,8	1,4	1,5	1,5
Rural	2,2	1,8	2,0	2,1	2,1	2,1	2,3
Feminin	1,8	1,5	1,9	1,7	1,6	1,7	1,7
Masculin	2,0	1,8	2,1	2,2	1,9	1,9	2,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

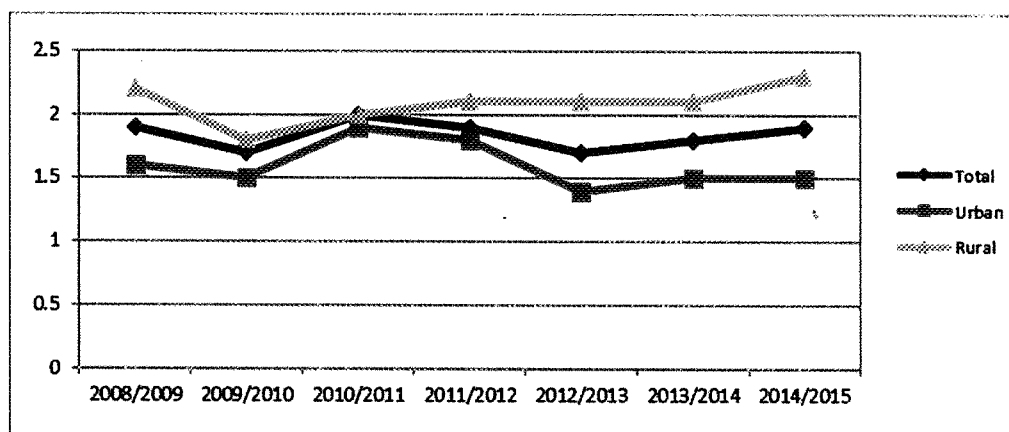
Pe fiecare nivel de studiu, se evidențiază aspecte caracteristice. În **învățământul primar**, abandonul școlar a crescut constant după momentul trecerii la 10 ani de școlaritate obligatorie; situația s-a îmbunătățit în ultimii ani, dar în 2014/2015 valoarea indicatorului a înregistrat o creștere semnificativă (1,8%). Diferența pe medii de rezidență a crescut ușor, mediul rural fiind în continuare defavorizat. De asemenea, a crescut ușor decalajul dintre sexe, mai mulți băieți din ciclul primar abandonează școala, comparativ cu fetele.

Fig. 7. Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe medii de rezidență, perioada 2008-2015

În **învățământul gimnazial** se înregistrează o ușoară creștere a ratei abandonului școlar față de anul anterior; valoarea indicatorului a fost de 1,9% în 2014/2015. La acest nivel de studiu diferențele pe medii sunt mai mari decât în ciclul primar, de 0,8 p.p. în defavoarea mediului rural. Și în cazul gimnaziului se evidențiază avantajul fetelor în comparație cu băieții (cu 0,4 p.p. în defavoarea băieților).

Fig. 8. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe medii de rezidență, perioada 2008-2015

Relevantă în contextul de față este și analiza abandonului școlar **pe clase**. Datele evidențiază faptul că **ratele cele mai ridicate ale abandonului se înregistrează la clasele de început de cicluri de învățământ**: clasa I și clasa a II-a, respectiv clasa a V-a. La nivelul clasei pregătitoare se înregistrează o creștere constantă de la un an la altul a valorii indicatorului. Diferența pe medii de rezidență evidențiază situația defavorizată a mediului rural, în special pentru nivelul gimnazial unde diferența este între 0,7-1 p.p.

Tabel 15. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, pe clase și medii de rezidență, 2008-2015

		2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
cl. pregătitoare	Total	-	-	-	-	0,5	1,0	1,7
	Urban	-	-	-	-	0,1	0,7	1,7
	Rural	-	-	-	-	0,9	1,3	1,7
I	Total	2,1	2,3	2,2	2,0	1,3	1,5	2,4
	Urban	2,2	2,4	2,3	2,0	1,2	1,4	1,9
	Rural	2,1	2,3	2,1	2,0	1,5	1,6	3,0
a II-a	Total	1,3	1,2	1,5	1,5	1,2	1,3	2,4
	Urban	1,1	1,2	1,5	1,5	1,2	1,1	2,0
	Rural	1,4	1,3	1,5	1,5	1,3	1,5	2,8
a III-a	Total	1,1	1,1	1,4	1,3	1,0	1,1	1,2
	Urban	1,0	1,1	1,4	1,3	0,9	1,0	1,2
	Rural	1,2	1,1	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3
a IV-a	Total	1,3	1,2	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4
	Urban	1,1	1,2	1,4	1,4	1,3	1,2	1,3
	Rural	1,4	1,1	1,3	1,4	1,3	1,4	1,5
a V-a	Total	2,8	2,5	2,7	2,6	2,4	2,5	2,4
	Urban	2,6	2,5	2,8	2,6	2,2	2,1	1,9
	Rural	3,0	2,4	2,6	2,6	2,7	2,9	2,9
a VI-a	Total	1,6	1,5	1,8	1,7	1,4	1,6	1,7
	Urban	1,4	1,5	1,8	1,7	1,2	1,4	1,4
	Rural	1,8	1,6	1,9	1,7	1,7	1,8	2,1

a VII-a	Total	1,8	1,4	2,0	1,8	1,6	1,6	1,8
	Urban	1,5	1,2	1,8	1,8	1,2	1,4	1,4
	Rural	2,2	1,7	2,1	1,8	1,9	2,0	2,3
a VIII-a	Total	1,5	1,3	1,4	1,7	1,5	1,5	1,6
	Urban	1,1	1,1	1,2	1,7	1,1	1,2	1,1
	Rural	1,9	1,6	1,6	1,7	1,9	1,9	2,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2008-2016.

Fig. 9. Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe clase, 2008-2015

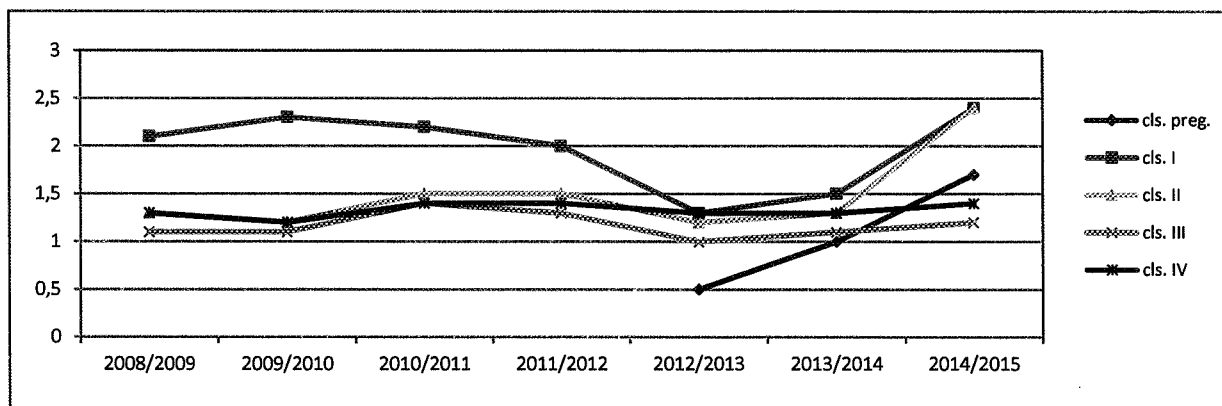
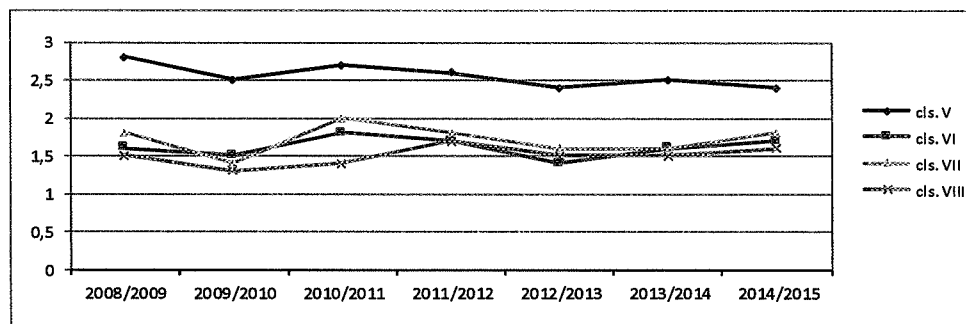

Fig. 10. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe clase, 2008-2015

La nivel general, ratele ridicate ale abandonului școlar la început de ciclu de învățământ au drept cauză dificultățile de adaptare cu care se confruntă elevii la solicitările școlii, respectiv la trecerea de la un nivel de studiu la altul: stiluri de predare diferite, solicitări mai complexe în plan curricular, nu în ultimul rând diferențe semnificative în ceea ce privește numărul de ore/săptămână dedicate studiului. Este de remarcat tendința generală de scădere a ratei abandonului școlar de la clasa de debut la cele de final de ciclu de învățământ determinată, cel mai probabil, de adaptarea progresivă a elevilor la solicitările școlare.

I.D. Învățământul liceal și profesional

I.D.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional

În anul școlar 2015/2016, valoarea ratei brute de cuprindere în învățământul secundar superior a fost de 85,6%, în scădere față de anul anterior. Măsurile de politici educaționale care au vizat învățământul profesional au determinat schimbări importante ale valorilor acestui indicator în ultimii ani. Diferența de participare pe sexe revine la un nivel semnificativ, odată cu reintroducerea învățământului profesional: șapte puncte procentuale în favoarea populației feminine la liceu și opt puncte procentuale în favoarea celei masculine în învățământul profesional.

Măsurile de politică educațională ce au vizat învățământul profesional în ultimii ani au determinat modificări semnificative în ceea ce privește cuprinderea, frecventarea și finalizarea învățământului secundar superior.

În anul școlar 2009/2010, unitățile SAM au intrat în lichidare; începând cu acest an, nu s-au mai făcut înscrieri în anul I; în anul școlar 2014/2015 s-a reintrodus învățământul profesional cu durata de 3 ani. În perioada cuprinsă între cei doi ani școlari menționați, învățământul profesional a fost reglementat printr-o serie de acte legislative: *Ordinul de ministru nr. 5730/2010 privind aprobarea Metodologiei de organizare și desfășurare a stagiilor de pregătire practică pentru dobândirea calificării profesionale de nivel 2; Ordinul de ministru nr. 3168/2012 privind organizarea și funcționarea învățământului profesional cu durata de 2 ani; HG nr. 1062/2012 privind modalitatea de subvenționare de către stat a costurilor pentru elevii care frecventează învățământul profesional.*

Ca urmare, începând cu anul școlar 2009/2010, rata de cuprindere în învățământul secundar superior a înregistrat o scădere ușoară de la un an la altul. Scăderea cea mai accentuată se remarcă după anul 2012/2013, când au ieșit din sistemul educațional toți elevii înscriși în SAM-uri.

În anul școlar 2015/2016, rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (învățământ liceal și profesional) a fost de 85,6%. În intervalul analizat nu există diferențe notabile între rata de cuprindere a populației feminine - 85,9% și a celei masculine - 85,4%.

Tabel 16. Rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (liceu și învățământ profesional), perioada 2009-2016

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	96,7	96,5	96,0	94,9	91,2	90,0	85,6
Feminin	96,0	95,6	95,3	94,2	91,1	90,3	85,9
Masculin	97,4	97,7	96,6	95,6	90,8	89,6	85,4

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului secundar superior.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Începând cu anul școlar 2014/2015, Institutul Național de Statistică nu mai oferă date defalcate după domiciliul părinților pentru elevii înscriși în învățământul secundar superior – nici pentru liceu, nici pentru învățământul profesional. În aceste condiții, analiza din cadrul prezentului raport se va face exclusiv asupra datelor pe total și pe sexe. Situația după mediul de rezidență al elevilor (domiciliul părinților) din rapoartele

precedente semnalau o discrepanță semnificativă a ratei de cuprindere în învățământul secundar superior în favoarea elevilor proveniți din mediul urban. La nivelul învățământului liceal, ponderea elevilor proveniți din mediul urban era mai mare, iar la nivelul celui profesional, elevii proveniți din mediul rural erau mai bine reprezentați.

La nivelul liceului, rata de cuprindere a crescut semnificativ în prima parte a intervalului analizat, ajungând la valoarea maximă de 94,6% în 2011/2012 (momentul la care a intrat în clasa a IX-a generația care a avut debutul școlar în 2003/2004, la 6 și 7 ani concomitent). Această creștere anuală a fost determinată și de intrarea în lichidare (cu începere din 2009/2010) a învățământului profesional, care a orientat către liceu pe toți absolvenții de gimnaziu. Ulterior, ca urmare a măsurilor de reorganizare a învățământului profesional, valorile ratei de cuprindere în liceu scad, ajungând la 77,7% în 2015/2016.

Evoluția indicatorului pe genuri este asemănătoare celei la nivel general. Diferențele de gen cele mai pronunțate se manifestă în favoarea fetelor, în anii școlari 2009/2010 (peste 4 p.p.), 2014/2015 (6 p.p.) și 2015/2016 (aproape 7 p.p.).

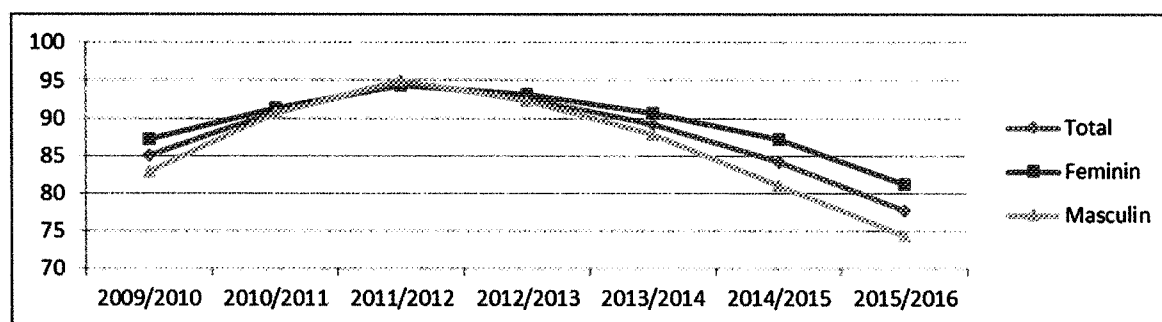
Tabel 17. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal, perioada 2009-2016

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	85,0	90,8	94,6	92,7	88,2	84,1	77,7
Feminin	87,2	91,4	94,3	93,1	89,7	87,2	81,2
Masculin	82,9	90,6	95,0	92,4	86,7	81,1	74,4

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului liceal.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Fig. 11. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal, pe sexe, perioada 2009-2016

La nivelul învățământului profesional, începând cu anul școlar 2012/2013, valorile indicatorului cresc, ajungând la aproape 8% în anul școlar 2014/2015, an aferent reînființării unităților de învățământ profesional și la 10,5% în 2015/2016. Măsurile de politici educaționale implementate în ultimii ani au determinat orientarea mai multor elevi către această filieră de formare.

Având în vedere distribuția pe genuri, se evidențiază o mai mare cuprindere în învățământul profesional a populației masculine față de cea feminină, cu o diferență de 8 p.p. în anul școlar 2015/2016.

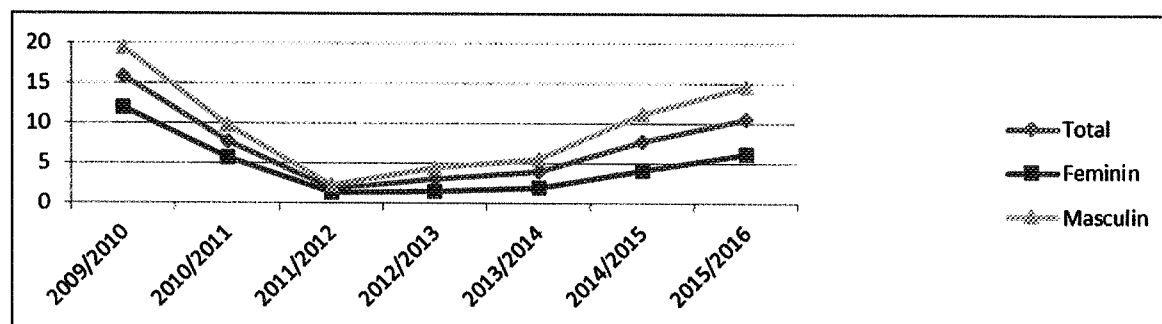
Tabel 18. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional, perioada 2009-2016

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	15,8	7,8	1,8	3,0	4,0	7,8	10,5
Feminin	11,9	5,7	1,3	1,5	1,9	4,2	6,2
Masculin	19,5	9,7	2,2	4,5	5,5	11,2	14,6

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-17 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului profesional.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Fig. 12. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional, pe sexe, perioada 2009-2015

Analiza participării la învățământul secundar superior **pe filiere și profiluri de formare** evidențiază următoarea situație (prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârsta oficială aferentă acestui nivel de învățământ):

- în învățământul secundar superior, liceul continuă să aibă cea mai mare rată brută de cuprindere: 77,7% în 2015/2016 (comparativ cu numai 10,5% - învățământul profesional). Trebuie menționat faptul că este cea mai mică valoare a ratei din întreg intervalul analizat;
- Evoluția ratelor de cuprindere în liceu și în învățământul profesional se corelează direct cu măsurile de politici educaționale ce au vizat ruta profesională;
- rata brută de cuprindere în liceele teoretice și vocaționale înregistrează o creștere în intervalul analizat, ajungând 43,2% în 2015/2016;
- rata brută de cuprindere în filiera tehnologică a liceului a crescut în intervalul 2009-2011 (pe fondul desființării SAM-urilor), după care a început să scadă, ajungând la 34,5% în anul școlar 2015/2016 (ca urmare a reorganizării învățământului profesional);
- rata brută de cuprindere în învățământul profesional și tehnic (liceu tehnologic și învățământ profesional) a scăzut constant de-a lungul intervalului analizat, ajungând de la 61,3% în 2009/2010 la 42,5% în 2015/2016.

Tabel 19. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul secundar superior, pe filiere de formare, perioada 2009-2016

Nivelul de învățământ	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total învățământ secundar superior	96,7	96,5	96,0	94,9	91,2	90,0	85,6
Total învățământ liceal, din care:	85,0	90,8	94,6	92,7	89,2	84,1	77,7
- Licee teoretice și	39,5	40,3	41,7	43,4	45,1	45,2	43,2

vocaționale							
- Licee tehnologice	45,5	50,4	53,0	49,4	44,1	38,9	34,5
Total învățământ profesional și tehnic (licee tehnologice + SAM/învățământ profesional)	61,3	58,2	54,8	51,6	47,2	44,8	42,5

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare ansamblului învățământului secundar superior.

Sursa: Date preluate și/sau calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

I.D.2. Durata medie de frecvență a învățământului liceal și profesional

Durata medie de frecvență a învățământului liceal a oscilat în intervalul analizat, ajungând la valoarea de 2,5 ani în anul școlar 2015/2016.

Durata medie de frecvență a învățământului profesional a oscilat în cadrul intervalului de 0-0,3 ani, înregistrând valoarea de 0,3 ani în 2015/2016 – valoare fără o relevanță specială, în condițiile în care această rută de formare este în restructurare.

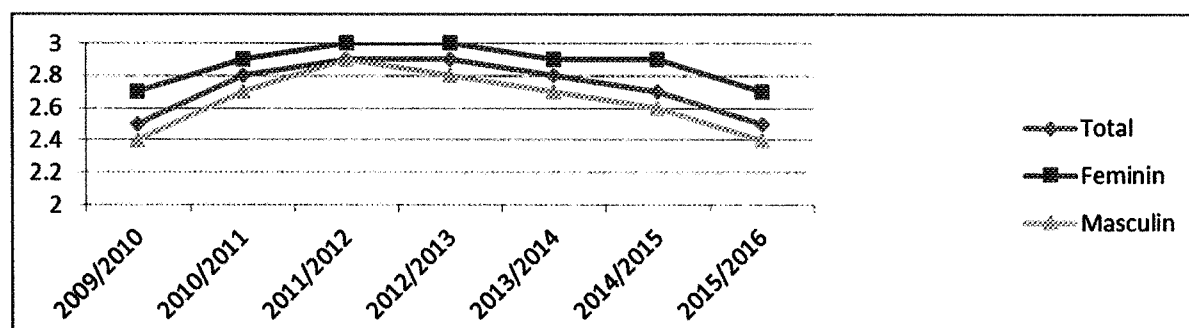
Durata medie de frecvență a învățământului liceal a înregistrat o tendință ascendentă, de la 2,5 ani în 2009/2010, la 2,9 în 2012/2013, după care a scăzut, ușor, ajungând la 2,5 în 2015/2016. Durata de frecvență a liceului este echilibrată pe sexe, valorile urmând aceeași traiectorie ca și pe total. Valoarea indicatorului calculată la nivelul anului școlar 2015/2016 arată că, în medie, fetele petrec în învățământul liceal 2,7 ani, iar băieții 2,4 ani.

Tabel 20. Durata medie de frecvență a învățământului liceal

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	2,5	2,8	2,9	2,9	2,8	2,7	2,5
Feminin	2,7	2,9	3,0	3,0	2,9	2,9	2,7
Masculin	2,4	2,7	2,9	2,8	2,7	2,6	2,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Fig. 13. Durata medie de frecvență a învățământului liceal

Durata de frecvență a învățământului profesional s-a redus constant începând cu anul școlar 2009/2010 (anul intrării în lichidare a învățământului profesional), ajungând la valoarea zero în 2011/2012. Ulterior, a

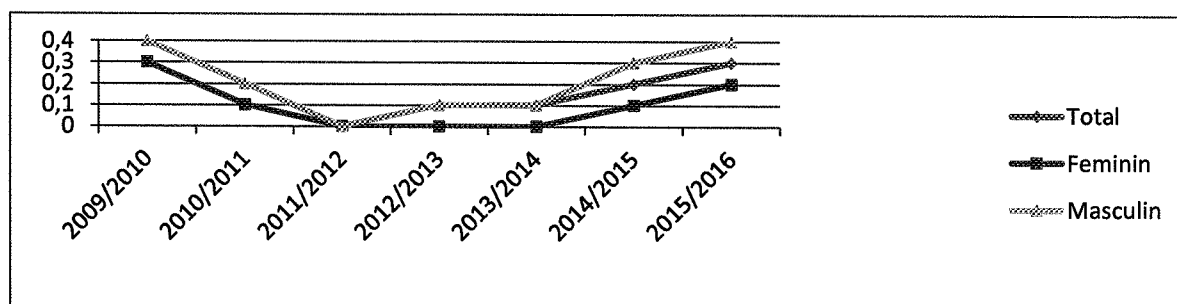
Început să crească, ajungând la 0,3 ani în 2014/2015. Valoarea indicatorului este cel mai probabil în creștere în următorii ani, pe fondul actualelor măsuri de reorganizare a învățământului profesional. Pe sexe, situația este în favoarea băieților; la nivelul anului 2015/2016, fetele petrec 0,2 ani în învățământul profesional, iar băieții 0,4 ani.

Tabel 21. Durata medie de frecventare a învățământului profesional

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	0,3	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3
Feminin	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
Masculin	0,4	0,2	0,0	0,1	0,1	0,3	0,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Fig. 14. Durata medie de frecventare a învățământului profesional

Diferența dintre durata de frecventare a învățământului liceal, respectiv profesional este determinată de efectul ratei mai ridicate de cuprindere a tinerilor în învățământul liceal, comparativ cu învățământul profesional, precum și de duratele oficiale diferite de școlaritate specifice celor două rute de formare.

I.D.3. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste

Ratele specifice de cuprindere pe vârste în învățământul liceal și profesional înregistrează evoluții oscilante, influențate direct de schimbările de structură a sistemului de educație. În cazul învățământului liceal se constată o cuprindere mai mare a populației feminine decât a celei masculine, pentru toate vârstele, iar în cazul celui profesional se observă situația inversă, de cuprindere mai mare a populației masculine.

Analiza ratelor specifice de cuprindere școlară pe vârste relevă evoluții specifice în cazul fiecărei vârste la nivelul învățământului liceal.

Evoluția ratei specifice de cuprindere pentru populația în vârstă de 15 ani evidențiază o creștere până la nivelul anului școlar 2011/12 (an în care a intrat în liceu generația de elevi care a avut debutul școlar simultan la 6 și 7 ani, în 2003/2004), după care urmează o reducere considerabilă în ultimii doi ani școlari, ca urmare a reintroducerii învățământului profesional. La nivelul anului 2015/2016, 62,6% din populația de 15 ani se afla cuprinsă în învățământul liceal. Rata de cuprindere a populației feminine este mai mare decât a celei

masculine pe întreg intervalul analizat, diferența cea mai mare, de peste 11 p.p., observându-se la nivelul anului școlar 2015/16.

Analiza evoluției ratelor specifice de cuprindere a populațiilor de 16, 17 și 18 ani relevă scăderea continuă în decursul ultimilor patru ani școlari, cea mai accentuată fiind în rândul celor de 18 ani. Rata de cuprindere a populației feminine este mai mare decât a celei masculine pe întreg intervalul, pentru toate vârstele, în mod special pentru 16 și 17 ani.

Este problematic faptul că, la nivelul cohortei de 18 ani, doar 52% dintre ei sunt cuprinși în învățământul liceal. Este cea mai mică valoare din intervalul analizat.

Tabel 22. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste în învățământ liceal, perioada 2009-2016

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
15 ani	Total	73,0	76,2	79,3	75,8	73,6	65,7	62,6
	Feminin	75,7	78,2	80,9	77,6	75,6	71,0	68,5
	Masculin	70,4	74,3	77,8	74,1	71,6	60,7	56,9
16 ani	Total	63,2	77,3	76,1	76,4	75,3	72,5	67,4
	Feminin	68,1	78,7	77,4	79,1	78,3	76,5	72,4
	Masculin	58,6	75,9	74,9	73,8	72,5	68,6	62,7
17 ani	Total	56,0	64,7	74,8	74,8	73,5	72,5	70,8
	Feminin	62,1	69,4	76,5	77,3	76,7	75,6	74,6
	Masculin	50,2	60,1	73,2	72,4	70,4	69,5	67,2
18 ani	Total	58,7	57,4	60,1	62,2	61,6	63,5	52,4
	Feminin	61,5	59,6	60,7	63,1	63,0	65,7	52,9
	Masculin	56,0	55,4	59,5	61,4	60,3	61,4	51,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Intrarea în lichidare a SAM-urilor începând cu 2009/2010 a determinat scăderea bruscă a ratelor de cuprindere la toate vârstele corespunzătoare învățământului profesional. Valorile mai mari înregistrate pentru vârstele de 16 și 17 ani în anul școlar 2009/2010 au fost determinate de efectivele de elevi din anii II și III SAM. Începând cu 2014/2015, anul aferent reînființării învățământului profesional, se înregistrează o creștere a valorilor indicatorului, în special pentru vârsta de 15 ani, corespunzătoare anului I de școlarizare în această rută educațională.

Analiza datelor referitoare la învățământul profesional relevă valori mai mari ale ratelor specifice în cazul populației masculine – cu valori mai mult decât duble față de cele ale populației feminine, în ultimii doi ani școlari analizați.

Este de așteptat ca măsurile de restructurare a acestei rute de formare să determine, în următorii ani, o creștere a ratelor specifice de cuprindere atât pentru grupa de vârstă 15-17 ani, cât și pentru vârste mai mari, în condițiile în care se susține un acces mai larg la învățământul profesional, pentru diferite grupuri (elevi în liceu, persoane care au abandonat studiile liceale, foști absolvenți de SAM etc.).

Tabel 23. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământ profesional, perioada 2009-2016

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
15 ani	Total	0,5	0,0	0,0	1,1	1,1	8,0	10,5
	Feminin	0,4	0,0	0,0	0,5	0,6	4,8	6,6

	Masculin	0,6	0,0	0,0	1,6	0,0	11,0	14,1
16 ani	Total	14,8	1,2	0,0	3,0	4,1	6,2	10,2
	Feminin	11,0	0,9	0,0	1,4	1,9	3,1	5,9
	Masculin	18,5	1,5	0,1	4,6	6,2	9,2	14,3
17 ani	Total	18,2	11,1	0,7	2,2	4,2	4,7	5,5
	Feminin	13,5	7,8	0,3	0,8	1,9	2,1	2,9
	Masculin	22,6	14,2	1,1	3,5	6,4	7,1	8,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

I.D.4. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

În anul școlar 2015/2016, 93,9% dintre elevii înscriși cu un an în urmă în clasa a VIII-a și-au continuat studiile la liceu sau în învățământul profesional; valoarea este în ușoară scădere față de anii precedenți. Odată cu reînființarea învățământului profesional în anul școlar 2014/2015, se observă o diferențiere semnificativă pe sexe: tranziția la învățământul liceal este mai mare în cazul fetelor, iar la învățământul profesional este mai mare în cazul băieților.

Un indicator foarte relevant din perspectiva participării la educația de nivel post-gimnazial este **rata de tranziție de la clasa a VIII-a la învățământul liceal și profesional**. Acesta evidențiază nivelul accesului la învățământul secundar superior, precum și capacitatea de care dispune sistemul educațional de cuprindere a elevilor la acest nivel de studiu.

În ultimii ani, rata de tranziție în învățământul secundar superior a înregistrat o tendință descendentă, ajungând, la nivelul anului școlar 2015/2016, la valoarea de 93,9%. În ultimii ani, diferențele pe sexe au fost în favoarea populației masculine, dar la nivelul anului 2025/2016 s-au egalizat.

Tabel 24. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional, perioada 2009-2016

		2010/ 2011*	2011/ 2012*	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Învățământ liceal și profesional	Total	-	-	96,7	96,7	94,4	93,9
	Feminin	-	-	94,4	94,6	93,4	93,9
	Masculin	-	-	98,8	98,7	95,4	93,8
Învățământ liceal	Total	93,0	92,2	92,2	91,9	79,6	78,0
	Feminin	93,2	92,6	92,3	92,4	84,9	84,0
	Masculin	92,8	91,8	92,0	91,5	74,4	72,3
Învățământ profesional	Total	-	-	4,5	4,8	14,9	15,9
	Feminin	-	-	2,1	2,2	8,5	9,9
	Masculin	-	-	6,9	7,2	20,9	21,6

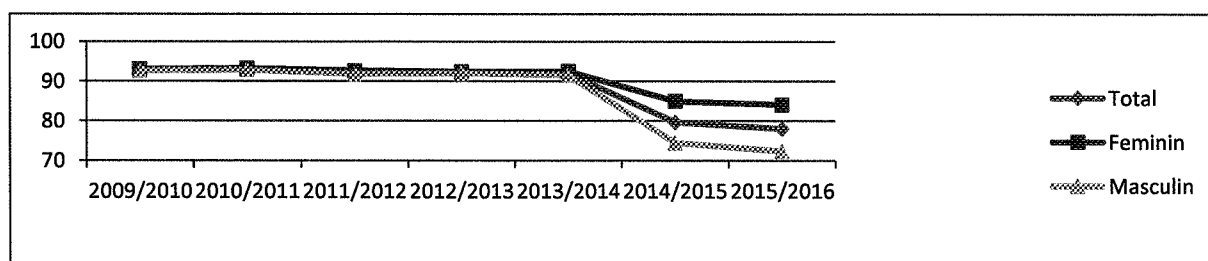
* Începând cu anul școlar 2009/2010, rata de formare SAM a intrat în lichidare; începând cu anul 2014/2015, rata a fost reactivată. Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Ratele de tranziție de la învățământul gimnazial la nivelul secundar superior de educație au valori și evoluții diferite în funcție de filiera de formare. În perioada 2010-2013, **rata de tranziție la învățământul liceal** a înregistrat o tendință în ușoară scădere. Odată cu reînființarea învățământului profesional, are loc o scădere

majoră, o parte dintre absolvenții de clasa a VIII-a reorientându-se către această rută de formare. La nivelul anului 2015/2016, valoarea ratei de tranziție la liceu a fost de 78%.

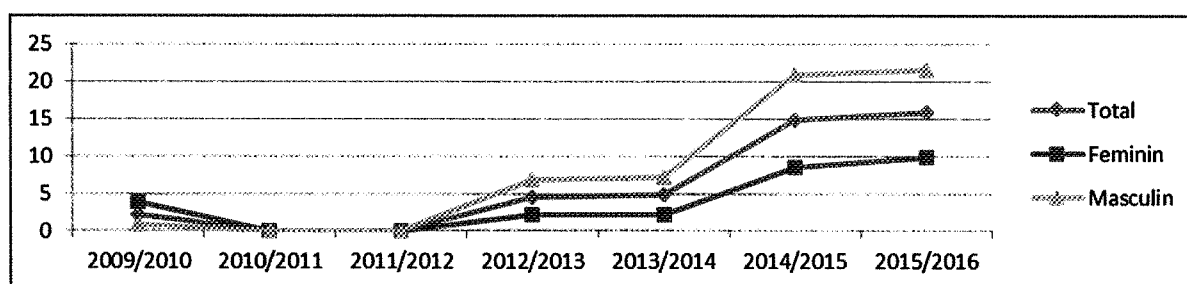
Distribuția valorilor pe sexe este echilibrată; dacă în mod tradițional rata de tranziție la liceu era semnificativ mai mare pentru fete decât pentru băieți, desființarea rutei profesionale în 2009/2010 a determinat practic egalizarea valorii indicatorului pe sexe. Odată cu reactivarea rutei profesionale, cu începere din anul școlar 2014/2015, se înregistrează o rată de tranziție la liceu semnificativ mai mare a fetelor, în comparație cu băieții. În anul 2015/2016, diferența crește la aproape 12 p.p. (84% fete față de 72,3% băieți).

Fig. 15. Rata de tranziție în învățământul liceal, perioada 2009-2016

Începând cu anul școlar 2012/2013, **rata de tranziție la învățământul profesional** a înregistrat valori în creștere, ca urmare a măsurilor de politică educațională din domeniu. În anul școlar 2015/2016, o pondere de 15,9% dintre elevii de clasa a VIII-a au optat pentru învățământul profesional. Diferența pe sexe crește în favoarea populației masculine, cu aproape 12 p.p. în anul școlar 2015/2016 (21,6% băieți față de 9,9% fete). Așadar, odată cu reactivarea rutei profesionale, se înregistrează o rată de tranziție la învățământul profesional semnificativ mai mare a băieților decât a fetelor.

Fig. 16. Rata de tranziție în învățământul profesional, perioada 2009-2015

I.D.5. Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional

La nivelul anului 2014/2015, o pondere de 3,7% dintre elevii de liceu au abandonat studiile. Cei mai mulți dintre aceștia provin din filiera tehnologică. Băieții abandonează mai frecvent liceul, comparativ cu fetele.

Reînființarea învățământului profesional a determinat o scădere a abandonului la acest nivel de studiu. Rata abandonului școlar a fost de 5% în 2014/2015, cu o pondere mai mare în cazul populației feminine (6,2% fete față de 4,5% băieți).

Începând cu anul 2009/2010 (anul de intrare în lichidare a SAM-urilor și de preluare a locurilor la liceu), s-a înregistrat o creștere a procentului elevilor care au abandonat studiile liceale: o parte dintre elevii care în mod tradițional ar fi optat pentru ruta profesională de școlarizare au intrat la liceu, însă au abandonat studiile pe parcurs. Ca urmare, în perioada 2009-2011, rata abandonului a crescut de la 2,2% la 3,8%. În penultimii doi ani școlari, rata abandonului a înregistrat ameliorări semnificative, scăzând la valoarea de 2,8%. La nivelul anului 2014/2015 valoarea indicatorului a crescut din nou, ajungând la 3,7%.

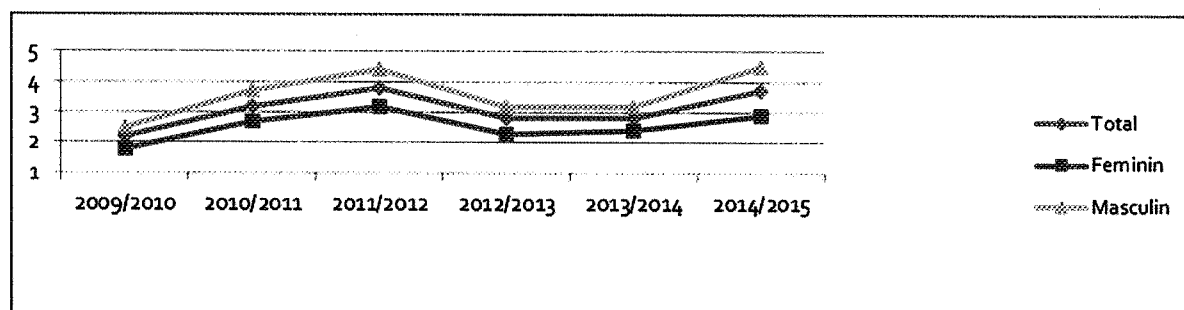
Datele evidențiază faptul că băieții abandonează liceul în proporție mai mare, comparativ cu fetele (la nivelul anului școlar 2014/2015, valorile au fost de 4,5% în cazul băieților și 2,9% în cazul fetelor).

Tabel 25. Rata abandonul școlar în învățământul liceal, perioada 2009-2015

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Total	2,2	3,2	3,8	2,8	2,8	3,7
Feminin	1,8	2,7	3,2	2,3	2,4	2,9
Masculin	2,5	3,7	4,4	3,2	3,2	4,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Fig. 17. Rata abandonului școlar în învățământul liceal, perioada 2009-2015

Pe filiere de formare în cadrul învățământului liceal, situația abandonului la nivelul anului școlar 2014/2015 (calculat ca pondere a elevilor care sunt înregistrați cu abandon școlar la finalul anului din totalul elevilor înscriși la începutul anului școlar) este următoarea:

- rata cea mai mică de abandon școlar se înregistrează la nivelul filierei vocaționale – 1,6%;
- rata cea mai mare se remarcă la nivelul filierei tehnologice – 5,4% (17.967 de elevi). În cadrul acestei filiere, cele mai mari valori ale abandonului se înregistrează la profilurile tehnic (6,9%) și la resurse naturale și protecția mediului (5,4%);
- la nivelul filierei teoretice rata abandonului a fost de 1,8% (6.201 elevi); în cadrul acestei filiere, profilul real este cel care înregistrează cea mai mare rată a abandonului, de 2,2%.

Tabel 26. Abandonul școlar în învățământul liceal, pe filiere și profiluri de formare, 2014/2015

	Nr. elevi la începutul anului școlar	Nr. elevi la sfârșitul anului școlar	Nr. elevi care au abandonat studiile	Rata abandonului școlar
--	--	--	---	-------------------------------

Total	723108	698140	24968	3,5
Filiera teoretică	339747	333546	6201	1,8
- real	200401	195894	4507	2,2
- uman	139346	137652	1694	1,2
Filiera tehnologică	333082	315115	17967	5,4
- tehnic	158208	147234	10974	6,9
- resurse naturale si protecția mediului	54000	51099	2901	5,4
- servicii	120874	116782	4092	3,4
Filiera vocațională	50279	49479	800	1,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2016

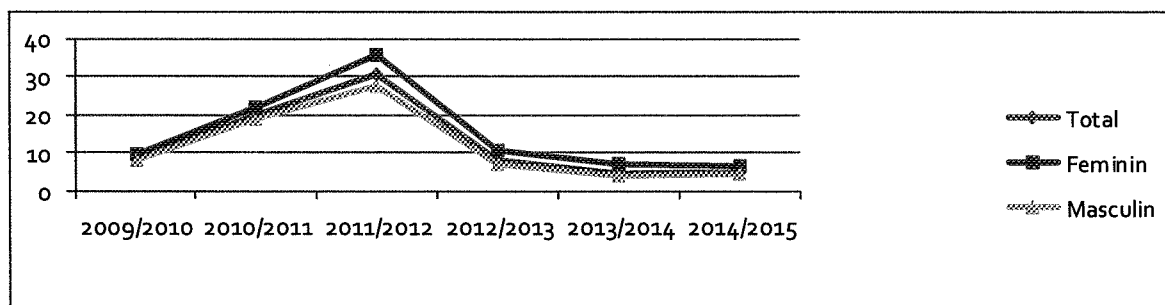
Analiza ratei abandonului în învățământul profesional evidențiază o evoluție puternic ascendentă odată cu intrarea în lichidare a acestei rute de formare (cu începere din anul școlar 2009/2010). Odată cu implementarea diferitelor forme de învățământ profesional, valoarea abandonului scade semnificativ. La nivelul ultimului an, se observă o ușoară creștere față de anul precedent, ajungându-se la o rată a abandonului de 5%. La această rută de formare se constată o pondere mai mare a abandonului în cazul populației feminine, în comparație cu populația masculină; la nivelul ultimului an analizat, valorile sunt: 6,2% - fete și 4,5% - băieți.

Tabel 27. Abandonul școlar în învățământul profesional, perioada 2009-2015

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Total	8,6	19,8	30,4	7,9	4,3	5,0
Feminin	9,7	21,9	35,8	10,5	7,1	6,2
Masculin	7,9	18,6	27,4	7,0	3,6	4,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Fig. 18. Rata abandonului școlar în învățământul profesional, perioada 2009-2015

I.E. Învățământul postliceal și de maiștri

I.E.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul postliceal și de maiștri în anul școlar 2015/2016, rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri a scăzut ușor față de anul trecut, înregistrând valoarea de 15,3%. Populația feminină cuprinsă în acest nivel de educație este mai numeroasă decât cea masculină, decalajul dintre sexe crescând de-a lungul perioadei analizate.

Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri a înregistrat o creștere constantă în intervalul 2009-2014. La nivelul anului 2015/2016, valorile coboară sub nivelul anului precedent, până la 15,3%. Analiza valorilor indicatorului pe sexe relevă o creștere a decalajului de-a lungul perioadei analizate în favoarea netă a populației feminine, ajungându-se de la o diferență de 6-7 p.p. în prima parte a intervalului la o diferență de 10-11 p.p. în 2015/2016 (20,7% fete față de 10,2% băieți).

Creșterea semnificativă a efectivelor de elevi care frecventează învățământul postliceal și de maiștri se explică prin faptul că această rută a devenit o opțiune atractivă, în condițiile în care în ultimii ani a crescut ponderea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și a scăzut rata brută de cuprindere în învățământul superior de licență (de la 56,9% în 2009/2010 la 35,8% în 2015/2016).

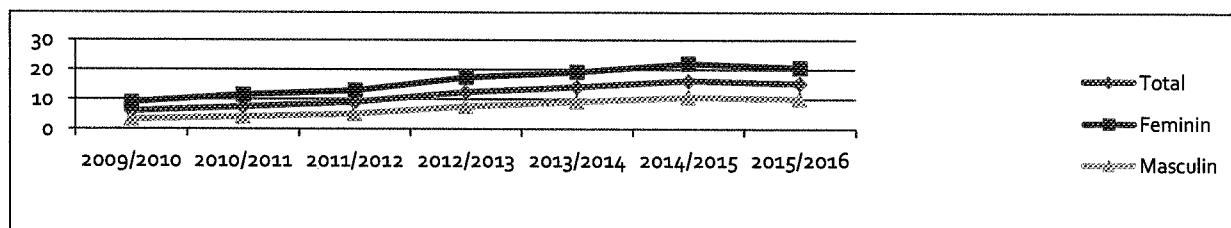
Tabel 28. Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2009-2016

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	6,1	7,5	9,0	12,4	14,1	16,2	15,3
Feminin	9,0	11,5	13,0	17,4	19,2	22,0	20,7
Masculin	3,3	4,1	5,1	7,6	9,2	10,7	10,2

Observație: În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-21 ani.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Fig. 19. Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2009-2016

I.E.2. Durata medie de frecvență a învățământului postliceal și de maiștri

La nivelul anului școlar 2015/2016, indicatorul privind durata medie de frecvență a învățământului postliceal și de maiștri a avut valoarea de 0,4 ani (raportat la durata teoretică de 3 ani a acestei rute de formare). Ratele specifice de cuprindere pe fiecare vârstă sunt în scădere în ultimul an școlar. Mai mult de o treime dintre elevii din grupa

de vârstă de 21 de ani și peste sunt cuprinși în acest nivel, ceea ce evidențiază că această formă de învățământ continuă să fie o opțiune atractivă pentru anumite categorii de absolvenți de liceu. Populația feminină înregistrează o rată de cuprindere mai mare, pentru fiecare vârstă, decât cea masculină.

Tendința ascendentă a ratei de participare la învățământul postliceal și de maiștri a determinat, în ultimii ani, creșterea duratei de frecventare a acestei rute de formare, până la valoarea de 0,4 ani la nivelul anului școlar 2015/2016. Pe sexe, se evidențiază o situație mai bună în cazul populației feminine, comparativ cu populația masculină (0,6 ani, respectiv 0,3 ani).

Tabel 29. Durata medie de frecventare a învățământului postliceal și de maiștri

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4	0,5	0,4
Feminin	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,6
Masculin	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Față de anul precedent, la nivelul anului 2015/2016, se constată o ușoară creștere a ratei de cuprindere a elevilor de 19 ani. Valorile ratelor scad în cazul populației de 20 de ani și 21 de ani și peste; populația feminină este, la nivelul tuturor celor trei vârste, mai bine reprezentată, valorile ratei fiind de două ori mai mari decât în cazul populației masculine.

Se remarcă faptul că, în general, ratele specifice de cuprindere cresc odată cu vârsta elevilor, la grupa de vârstă de 21 ani și peste, înregistrându-se cea mai importantă creștere. Se poate estima că intrarea în cadrul învățământului postliceal se face, în general, după vârsta de 20 de ani. Opțiunea pentru școlile postliceale și de maiștri la o vârstă mai mare decât cea teoretic corespunzătoare este, cel mai probabil, determinată de mai multe aspecte:

- inserția pe piața muncii a unora dintre absolvenții de liceu a dus la conștientizarea nevoii de completare a formării profesionale, prin reîntoarcerea în sistemul de educație;
- în ultimii ani, a crescut ponderea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și, concomitent, a scăzut rata brută de cuprindere în învățământul superior.

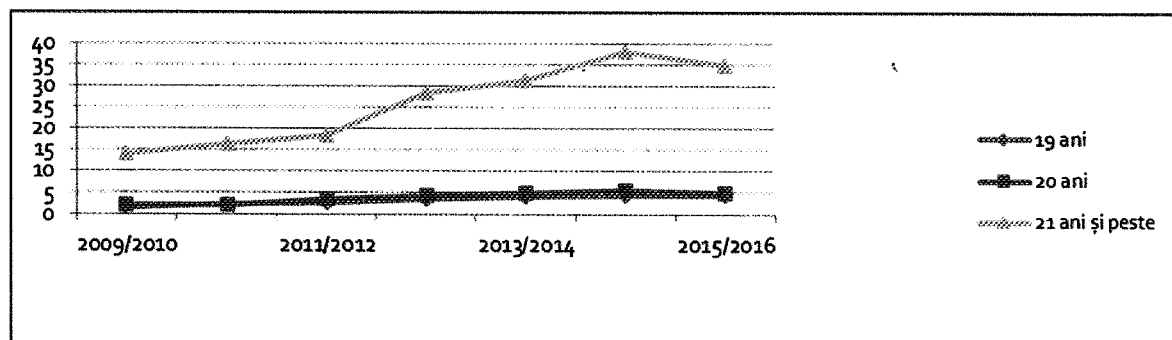
Tabel 30. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2009-2016

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
19 ani	Total	1,6	2,3	2,7	3,5	4,2	4,3	4,5
	Feminin	2,6	3,7	4,2	5,3	5,9	6,0	6,2
	Masculin	0,7	1,0	1,3	1,9	2,5	2,6	2,8
20 ani	Total	2,2	2,2	3,4	4,4	5,1	5,6	5,1
	Feminin	3,7	3,5	5,2	6,3	7,1	7,9	7,0
	Masculin	0,9	0,9	1,6	2,5	3,1	3,5	3,2
21 ani și	Total	14,0	16,4	18,4	28,4	31,3	38,3	35,0
	Feminin	20,0	23,5	26,0	39,4	42,3	51,9	46,9

peste	Masculin	8,2	9,5	11,0	18,0	20,8	25,7	23,6
-------	----------	-----	-----	------	------	------	------	------

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Fig. 20. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul postliceal și de maiștri

I.E.3. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

La nivelul anului 2014/2015, valorile abandonului școlar în învățământul postliceal au crescut semnificativ. Ponderea băieților care abandonează studiile postliceale este mai mare decât cea a fetelor.

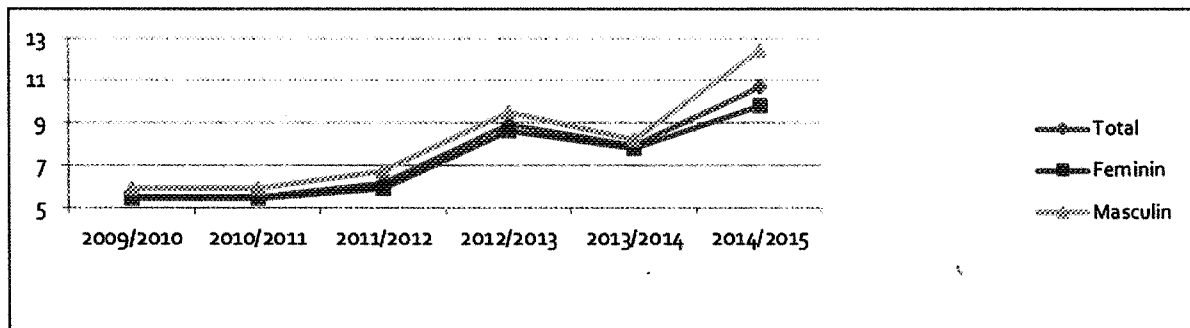
Analiza valorilor ratei abandonului școlar de la acest nivel de învățământ evidențiază o creștere relativ constantă de la un an la altul, cu excepția anului 2013/2014. În anul școlar 2014/2015, valoarea abandonului crește până la 10,7%. Datele pe sexe evidențiază evoluții similare, ponderea abandonului fiind mai ridicată în rândul populației masculine, comparativ cu cea feminină (12,4% în cazul băieților și 9,8% în cazul fetelor).

Tabel 31. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2009-2015

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Total	5,5	5,5	6,1	8,9	7,9	10,7
Feminin	5,4	5,4	5,9	8,6	7,8	9,8
Masculin	5,9	5,9	6,7	9,5	8,2	12,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Fig. 21. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2009-2015

CAPITOLUL II. RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

II.A. Ansamblul sistemului de învățământ

II.A.1. Evoluția efectivelor de personal din învățământul preuniversitar

În perioada ultimilor șase ani școlari, personalul angajat în învățământ a înregistrat o ușoară scădere. În anul școlar curent, cu excepția învățământului profesional care înregistrează ușoare creșteri, numărul angajaților a scăzut la fiecare nivel de învățământ.

În anul școlar 2015/2016, numărul angajaților din învățământul preuniversitar a continuat tendința descendentă din ultimii ani, într-o formă mai accentuată (cu aproximativ 8 mii de persoane față de anul 2014/2015). Pe categorii de angajați, s-au înregistrat scăderi ale efectivelor în cazul personalului didactic, al personalului didactic auxiliar și al personalului de întreținere și operațional. În cazul personalului administrativ, efectivele de personal au crescut ușor, la toate nivelurile de educație.

Tabel 32. Structura efectivelor personalului din învățământul preuniversitar, anul școlar 2015/2016

Nivel învățământ	Personal didactic	Personal didactic auxiliar	Personal administrativ	Personal întreținere și operațional	Total personal	% din total personal înv. preuniv.	% personal didactic din total personal/nivel de studiu
Preșcolar	34598	2369	1658	14881	53506	18,3	64,7
Primar și gimnazial	117829	10511	2450	22237	153027	52,4	77,0
Liceal	55409	9499	2935	14133	81976	28,1	67,6
Profesional	376	61	13	84	534	0,2	70,4
Postliceal și de maiștri	1796	375	397	214	2782	1,0	64,6
Total 2015/2016	210008	22815	7453	51549	291825	100,0	72,0
Total 2014/2015	216268	23696	6821	52897	299682		
Total 2013/2014	219805	22873	6827	54337	303842		

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2016.

Din totalul personalului din învățământul preuniversitar, peste jumătate funcționează în ciclul primar și gimnazial (52,4%), 28,1% în liceu, 18,3% în învățământul preșcolar și ponderi foarte reduse în învățământul profesional (0,2%) și în cel postliceal și de maiștri (1%).

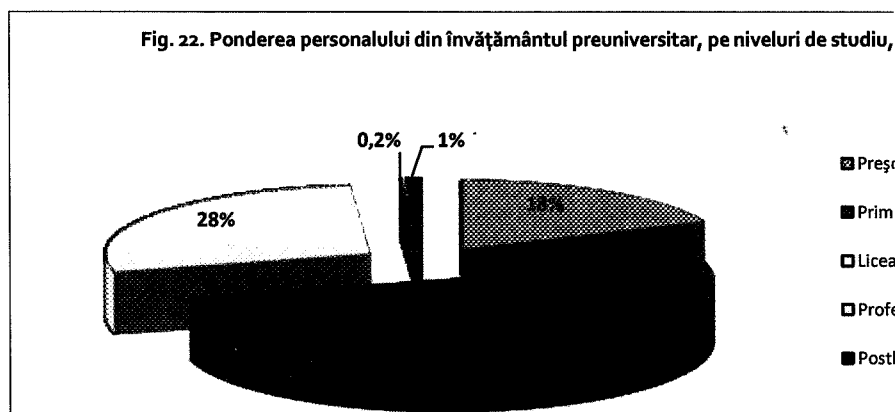

Fig. 22

Pe categorii de personal, evoluție pozitivă a înregistrat personalul administrativ, la toate nivelurile de educație. În cazul personalului didactic, didactic auxiliar și al personalului de întreținere și operațional, s-au înregistrat scăderi ale efectivelor la nivel total, cu scăderi și creșteri nesemnificative la diferite niveluri educaționale.

Pe niveluri de educație, scăderea sau creșterea efectivelor de personal se corelează, în mod firesc, cu tendințele efectivelor de elevi. Astfel, cele mai importante scăderi de personal s-au înregistrat: în învățământul primar și gimnazial (peste 60.00 de persoane) și în liceu (peste 1.400 de persoane). Ca și în anul școlar precedent, la nivelul învățământului profesional se înregistrează o creștere a personalului (cu 179 de persoane), ca urmare a revigorării acestei rute de formare. Și la nivelul învățământului postliceal se înregistrează o creștere sensibilă a personalului.

La nivel general, **ponderea personalului didactic** în total personal din învățământ a rămas relativ constantă, reprezentând 72,% din totalul angajaților din învățământ. Și în acest caz se remarcă diferențele pe niveluri de educație; cea mai mare pondere a personalului didactic în totalul personalului din învățământ se înregistrează în învățământul primar și gimnazial (77%).

Efectivele de personal didactic sunt în scădere ușoară la toate nivelurile de învățământ, cu excepția învățământului profesional. Evoluția acestui indicator se corelează cu cea a numărului de elevi înscriși în sistemul de învățământ.

Tabel 33. Evoluția numărului de cadre didactice pe niveluri de învățământ și medii de rezidență, perioada 2009-2016

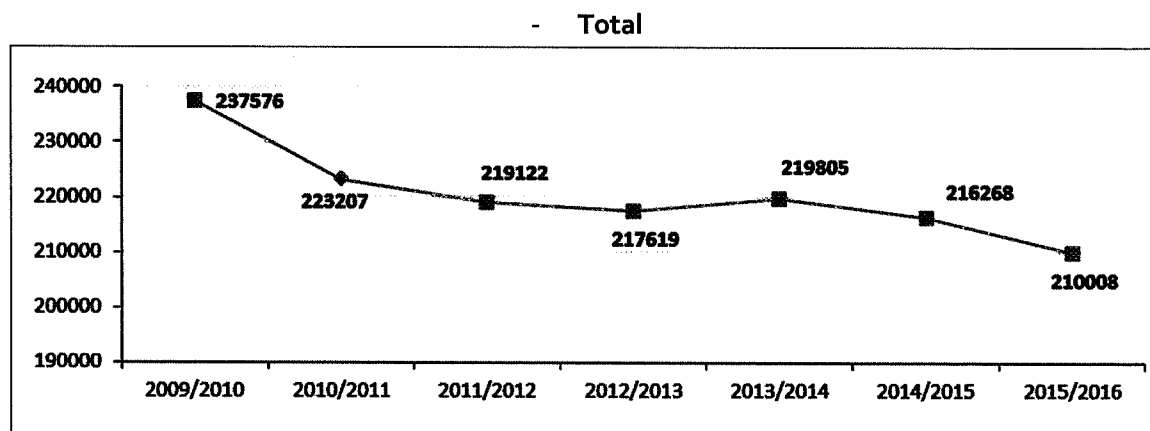
Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	Total	237576	223207	219122	217619	219805	216268	210008
	Urban	145588	137808	136383	134994	136705	133556	131069
	Rural	91988	85399	82739	82625	83100	82712	78939
Preșcolar	Total	38322	37353	37391	35071	35433	35094	34598

Primar	Urban	22202	22032	22164	21114	21666	21682	21513
	Rural	16120	15321	15227	13957	13767	13412	13085
	Total	52272	47560	45959	50626	50857	50098	48591
- Primar de masă	Urban	24306	22309	21881	24578	24961	25166	24463
	Rural	27966	25251	24078	26048	25896	24932	24128
	Total	49817	45291	43693	48349	48425	47504	46126
- Primar special	Urban	22012	20166	19759	22448	22670	22722	22146
	Rural	27805	25125	23934	25901	25755	24782	23980
	Total	2455	2269	2266	2277	2432	2594	2465
Gimnazial	Urban	2294	2143	2122	2130	2291	2444	2317
	Rural	161	126	144	147	141	150	148
	Total	82959	77445	74968	73014	74597	73046	69238
- Gimnazial de masă	Urban	40298	37149	36131	34946	35771	33227	31981
	Rural	42661	40296	38837	38068	38826	39819	37257
	Total	79059	73511	71093	69084	70687	69176	65349
- Gimnazial special	Urban	36642	33474	32538	31262	32094	29605	28342
	Rural	42417	40037	38555	37822	38593	39571	37007
	Total	3900	3934	3875	3930	3910	3870	3889
Liceu	Urban	3656	3675	3593	3684	3677	3622	3639
	Rural	244	259	282	246	233	248	250
	Total	60255	59609	59380	57080	56843	55913	55409
Profesional	Urban	56077	55095	54839	52587	52307	51471	51072
	Rural	4178	4514	4541	4493	4536	4442	4337
	Total	2803	116	64	150	142	251	376
Postliceal	Urban	1745	111	62	135	124	193	278
	Rural	1058	5	2	15	18	58	98
	Total	965	1124	1360	1678	1933	1866	1796
	Urban	960	1112	1306	1634	1876	1817	1762
	Rural	5	12	54	44	57	49	34

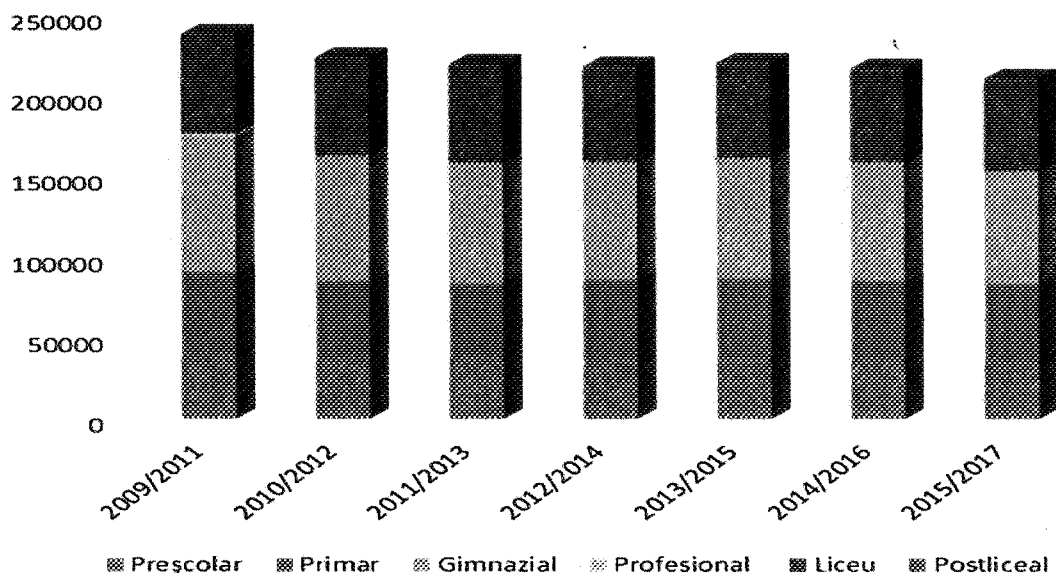
Observație: În cazul învățământului liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2016.

Fig. 23. Evoluția personalului didactic din învățământul preuniversitar, perioada 2009-2016

Pe nivele de învățământ

Efectivele de personal didactic prezintă unele variații în funcție de nivelul de învățământ. Astfel, în cadrul învățământului preșcolar, primar, gimnazial (de masă), liceal și postliceal se înregistrează ușoare scăderi față de anul școlar anterior, iar la nivelul învățământului special gimnazial și profesional se înregistrează ușoare creșteri. Măsura de reorganizare a învățământului profesional și politica de personal din sectorul public explică, în principal, această evoluție.

Analiza **pe medii de rezidență** a numărului cadrelor didactice indică evoluții comparabile ale indicatorului în ambele medii de rezidență. În analiză, trebuie să avem în vedere și faptul că rețeaua școlară este inegal dezvoltată pe medii de rezidență, în cazul învățământului liceal, cât și al celui postliceal (în defavoarea mediului rural).

II.A.2. Ponderea personalului didactic calificat

În anul școlar 2015/2016, ponderea personalului didactic calificat a înregistrat tendințe diferite: creșteri la nivel preșcolar, liceal și postliceal și scăderi ușoare la nivel primar, gimnazial și profesional. Cu excepția învățământului preșcolar și primar, ponderea cadrelor didactice calificate este mai mare în mediul urban, comparativ cu mediul rural.

În anul școlar 2015/2016, ponderea personalului calificat a rămas relativ constantă, variația față de anul anterior fiind de cel mult 0,6 p.p, fără a înregistra o . Variația nu are o tendință similară la toate nivelurile de învățământ:

- tendința de scădere a ponderii personalului calificat din învățământul preșcolar s-a oprit, valoarea indicatorului stabilizându-se în mediul urban (91,3%) și crescând ușor în mediul rural (92,9%);
- 96-97% dintre cadrele didactice de la nivelul învățământului primar și gimnazial sunt calificate, valorile indicatorului scăzând foarte puțin comparativ cu anul anterior, atât per total, cât și pe medii de rezidență;
- în învățământul profesional a scăzut ușor ponderea cadrelor didactice calificate, până la valoarea de 88,6% la nivel general, cu scăderi atât în mediul urban, cât și în mediul rural,
- ponderea personalului didactic calificat din învățământul liceal a crescut ușor, până la valoarea de 98,6%, cu evoluții pozitive mai semnificative în mediul rural;
- valoarea indicatorului corespunzător învățământului postliceal este de 94,1%, cu creștere în mediul urban și scădere în rural.

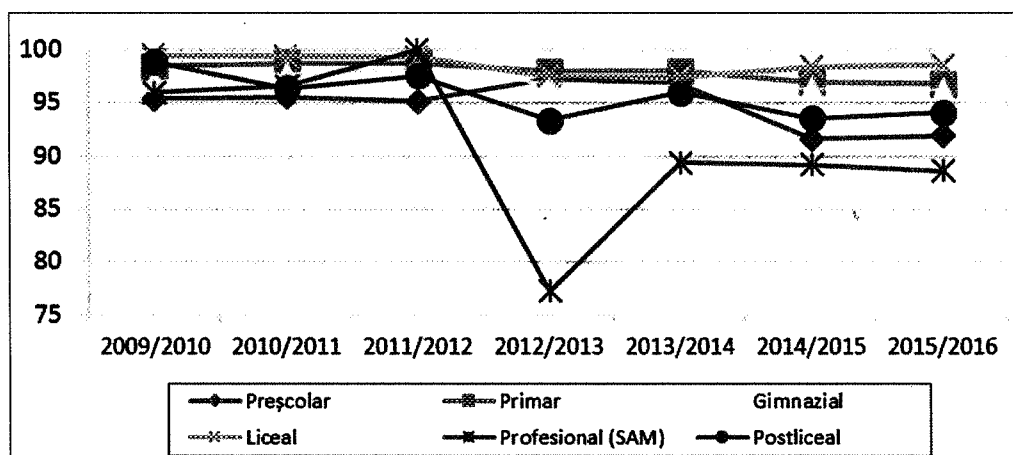
Tabel 34. Ponderea cadrelor didactice calificate pe niveluri de învățământ, perioada 2009-2016

Nivel de învățământ		2009/ 2010 %	2010/ 2011 %	2011/ 2012 %	2012/ 2013 %	2013/ 2014 %	2014/ 2015 %	2015/ 2016 %
Preșcolar	Total	95,4	95,6	95,2	97,3	96,9	91,6	91,9
	Urban	97,0	97,1	95,4	97,6	97,3	91,3	91,3
	Rural	93,2	93,3	95,0	96,9	96,1	92,2	92,9
Primar	Total	98,5	98,8	98,8	98,0	98,0	97,0	96,8
	Urban	98,9	99,4	99,1	98,8	98,5	97,1	96,7
	Rural	98,1	98,3	98,6	97,2	97,5	97,0	96,9
Gimnazial	Total	97,1	97,8	98,1	96,8	96,6	96,4	96,3
	Urban	98,6	99,1	99,1	97,9	97,5	96,8	96,5
	Rural	95,7	96,8	97,4	95,9	95,8	96,2	96,1
Liceu	Total	99,5	99,4	99,3	97,6	97,5	98,4	98,6
	Urban	99,5	99,5	99,4	97,6	97,5	98,4	98,6
	Rural	99,1	98,7	99,2	97,6	97,9	97,5	98,3
Profesional (SAM)	Total	96,0	96,6	100,0	77,3	89,4	89,2	88,6
	Urban	95,5	99,1	100,0	74,8	89,5	91,7	91,4
	Rural	97,0	40,0	100,0	100,0	88,9	81,0	80,6
Postliceal	Total	98,9	96,4	97,6	93,4	96,0	93,6	94,1
	Urban	98,9	96,3	97,5	93,3	95,9	93,6	94,1
	Rural	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	95,9	94,1

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2016.

Fig. 24. Ponderea cadrelor didactice calificate, pe niveluri de învățământ, perioada 2009-2016

Datele referitoare la personalul calificat din sistemul de învățământ evidențiază nevoia identificării posturilor dificil de acoperit cu personal calificat, precum și evaluarea oportunității dezvoltării unor programe prin care să fie stimulată atragerea personalului calificat în școli.

II.A.3. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă

În anul școlar 2015/2016 s-au înregistrat unele schimbări în ceea ce privește ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă, în special la nivelul învățământului gimnazial de masă, al învățământului postliceal și al celui profesional. Diferențele pe medii de rezidență sunt, în general, reduse.

Pe niveluri de studiu, ponderea personalului didactic cu normă întreagă este mai mare în învățământul preșcolar, în învățământul primar, în liceu și în școli profesionale. Cele mai reduse procente de personal didactic cu normă întreagă se regăsesc în gimnaziu și în școlile postliceale.

La nivel general, ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă din învățământul preșcolar a rămas constantă față de anul școlar anterior (99,1%).

Valoarea acestui indicator a crescut ușor la nivelul învățământului primar de masă și al liceului (cu 0,2 p.p.), iar la nivel gimnazial și-a continuat tendința mai puternic ascendentă din anul anterior (cu aproape 3 p.p.). Creștere semnificativă a personalului cu normă întreagă se înregistrează și la nivelul învățământului postliceal, cu peste 3 p.p. față de anul școlar anterior. Singurul nivel de educație unde se înregistrează o ușoară scădere a ponderii personalului cu normă întreagă este învățământul profesional, cu 0,4 p.p. În învățământul postliceal continuă să se înregistreze cea mai scăzută pondere a cadrelor didactice cu timp integral de lucru (65,1%), chiar dacă este în creștere comparativ cu anul școlar anterior – în condițiile în care mulți dintre profesorii care predau la acest nivel de studiu au adesea norma de bază în alte unități de învățământ.

Tabel 35. Ponderea cadrelor didactice cu timp integral de lucru (normă întreagă) pe niveluri de învățământ, perioada 2009-2016 (%)

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Preșcolar	Total	99,1	98,8	98,4	99,5	99,4	99,1	99,1
	Urban	98,9	98,5	98,0	99,4	99,3	99,0	99,0
	Rural	99,4	99,2	98,9	99,6	99,4	99,2	99,4
Primar	Total	93,8	95,2	94,8	97,8	98,0	*	*
	Urban	94,9	96,2	95,5	98,4	98,2	*	*
	Rural	92,9	94,2	94,1	97,2	97,7	*	*
- Primar de masă	Total	93,7	95,1	94,7	97,8	98,0	98,5	98,7
	Urban	94,7	96,2	95,4	98,4	98,3	98,3	98,7
	Rural	92,9	94,2	94,1	97,2	97,7	98,6	98,7
- Primar special	Total	96,3	96,6	96,4	97,9	97,0	*	*
	Urban	96,4	96,5	96,4	97,9	96,9	*	*
	Rural	95,7	97,6	96,5	97,3	98,6	*	*
Gimnazial	Total	71,2	69,1	66,7	73,1	72,2	*	*
	Urban	76,5	74,6	71,1	77,3	76,8	*	*
	Rural	66,3	64,1	62,8	69,2	68,0	*	*
- Gimnazial de masă	Total	70,2	67,9	65,4	71,8	71,0	79,2	82,1
	Urban	75,0	72,7	68,8	75,2	74,8	79,9	82,4
	Rural	66,1	63,9	62,6	69,0	67,8	78,6	81,9
- Gimnazial special	Total	91,3	92,2	91,5	95,3	94,2	*	*
	Urban	91,2	92,1	91,5	95,4	94,1	*	*
	Rural	93,4	93,4	91,8	93,9	95,3	*	*
Liceu	Total	84,4	82,4	79,9	84,8	83,4	89,7	89,9
	Urban	84,8	82,9	80,2	84,9	83,5	89,7	89,8
	Rural	79,7	76,5	76,1	82,8	82,0	89,0	90,8
Profesional/ SAM	Total	70,3	70,7	92,2	72,0	78,9	90,0	88,6
	Urban	69,6	69,4	93,5	68,9	77,4	91,2	87,4
	Rural	71,5	100,0	50,0	100,0	88,9	86,2	91,8
Postliceal	Total	61,7	66,4	58,5	60,7	62,9	62,0	65,1
	Urban	62,0	66,8	58,3	60,2	62,4	61,6	64,8
	Rural	0,0	25,0	61,1	77,3	78,9	77,6	85,3

* Date nedisponibile.

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2016.

O analiză pe medii de rezidență indică faptul că, în anul școlar 2015/2016, la nivelul învățământului primar personalul cu normă întreagă este distribuit în ponderi egale. În învățământul preșcolar și liceal se înregistrează ușoare creșteri ale ecartului dintre valorile indicatorului pe medii de rezidență, determinate de creșteri în mediul rural. La nivelul învățământului gimnazial ecartul dintre valoarea indicatorului în mediul urban și mediul rural s-a redus. La nivelul învățământului postliceal diferențele sunt mai dificil de estimat, din cauza dezechilibrului între numărul de unități școlare de acest nivel pe medii de rezidență.

La nivelul țărilor europene există diferite politici de flexibilizare a sistemelor de recrutare și angajare a profesorilor, printre care și reglementările ce stabilesc condițiile de angajare pe o perioadă limitată în sistemul de educație. Datele OECD (TALIS 2013) arată că, în medie, 83% dintre cadrele didactice de la nivelul învățământului secundar inferior din țările europene au statut de angajat permanent; doar 12% sunt angajați cu contracte pe durată determinată de mai puțin de un an școlar. Există variații mari între țări în funcție de tipul contractelor de muncă. În România, numai 69,5% dintre profesorii de gimnaziu au contract de muncă pe durată nedeterminată, ponderea fiind printre cele mai mici dintre țările participante la cercetare. Numai un sfert dintre profesorii angajați cu normă parțială din România se află în această situație ca urmare a opțiunii personale, restul de trei sferturi lucrează cu normă parțială ca urmare a faptului că nu au avut posibilitatea angajării cu normă întreagă. (Sursa: TALIS 2013. Raport național, CNEE, 2014.)

II.A.4. Ponderea personalului didactic feminin

În anul școlar 2015/2016 ponderea personalului didactic feminin a continuat să crească la nivelul ansamblului sistemului de învățământ preuniversitar, comparativ cu anul anterior. Singura scădere semnificativă a ponderii personalului feminin se înregistrează în învățământul profesional. Pe niveluri de studiu se înregistrează următoarea situație: cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât ponderea personalului didactic feminin este mai mare.

Ponderea personalului didactic feminin în sistemul românesc de învățământ înregistrează situații similare ca cele la nivel european: cea mai mare pondere a profesoarelor se regăsește la nivel primar și secundar inferior; cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât numărul personalului didactic feminin este mai mare.

În comparație cu anul școlar precedent, ponderea personalului didactic feminin din sistemul de învățământ preuniversitar a crescut de la 79,7% la valoarea de 80,3%, înregistrând creșteri la majoritatea nivelurilor de învățământ.

Tabel 36. Ponderea personalului feminin în totalul personalului didactic, pe niveluri, perioada 2009-2016

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Preșcolar	Total	99,7	99,6	99,7	99,7	99,6	99,7	99,6
	Urban	99,8	99,8	99,8	99,7	99,7	99,7	99,6
	Rural	99,6	99,5	99,5	99,6	99,5	99,6	99,6
Primar	Total	86,1	86,8	86,9	88,1	88,6	89,0	89,5
	Urban	90,0	90,6	90,9	91,8	92,1	92,3	92,8
	Rural	82,8	83,4	83,3	84,6	85,2	85,8	86,3
- Primar de masă	Total	86,0	86,7	86,9	88,1	88,6	89,0	89,5
	Urban	90,1	90,9	91,2	92,1	92,4	92,6	93,0
	Rural	82,8	83,4	83,3	84,6	85,2	85,8	86,3
- Primar special	Total	88,6	87,9	87,8	88,6	89,6	89,4	90,4
	Urban	88,6	87,9	87,7	88,7	89,5	89,4	90,5
	Rural	88,8	87,3	88,2	87,1	90,8	90,0	89,2

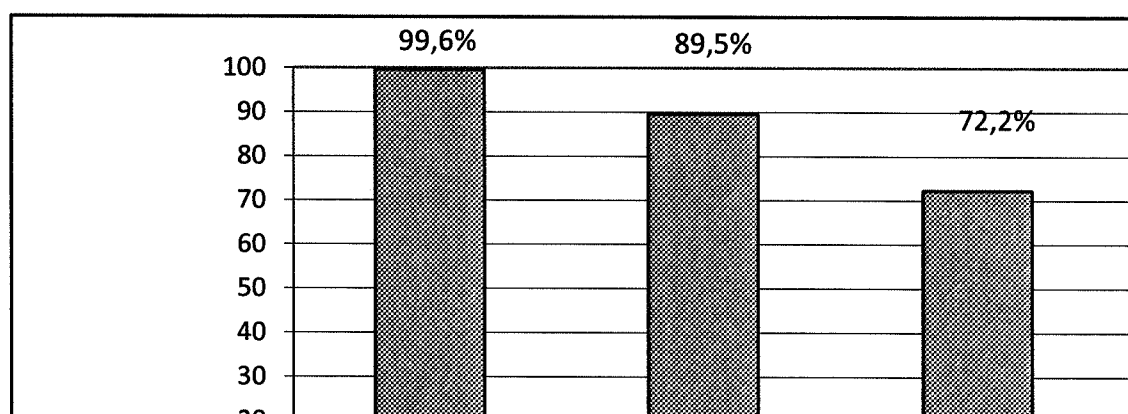
Gimnazial	Total	68,3	68,8	68,8	69,3	69,8	71,3	72,2
	Urban	71,6	72,3	72,3	72,8	73,0	75,9	76,2
	Rural	65,1	65,6	65,5	66,1	66,8	67,5	68,7
- Gimnazial de masă	Total	67,7	68,1	68,1	68,6	69,1	70,7	71,5
	Urban	70,7	71,3	71,2	71,7	71,8	75,1	75,2
	Rural	65,0	65,5	65,4	66	66,8	67,4	68,6
- Gimnazial special	Total	80,8	81,6	81,7	82,2	82,4	82,7	83,9
	Urban	80,9	81,9	82,1	82,4	82,8	82,8	84,1
	Rural	78,3	77,2	76,2	78,5	77,3	80,6	81,2
Liceu	Total	67,8	68,1	68,7	68,9	69,1	70,0	70,4
	Urban	68,3	68,5	69,1	69,4	69,6	70,4	70,8
	Rural	60,5	62,5	63,2	63,3	64,0	65,1	65,7
Profesional/ SAM	Total	58,3	50,9	56,3	52,7	63,4	64,9	62,0
	Urban	59,2	51,4	56,5	55,6	66,9	68,4	64,0
	Rural	56,8	40,0	50,0	26,7	38,9	53,4	56,1
Postliceal	Total	68,4	69,9	72,0	74,7	76,4	77,8	78,3
	Urban	68,5	69,9	73,4	75,7	77,6	78,8	79,4
	Rural	40,0	75,0	38,9	38,6	36,8	40,8	23,5

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2016.

Pe niveluri de învățământ, cele mai multe cadre didactice femei profesează în învățământul preșcolar (99,6%) și primar (89,5%). În învățământul gimnazial, liceal și postliceal, femeile reprezintă între 70-78% din totalul personalului didactic. Ponderea cea mai scăzută se înregistrează în învățământul profesional (62%), în scădere față de anul școlar anterior cu aproape 3 p.p.

Fig. 25. Ponderea personalului feminin în totalul personalului didactic, pe niveluri de studiu, 2015/2016

În cazul acestui indicator observăm că se mențin anumite diferențe **pe medii de rezidență**. Astfel, procentul cadrelor didactice de sex feminin în total personal didactic din învățământul românesc este cu 2 p.p. mai mare în mediul urban, în comparație cu mediul rural; valoarea indicatorului este în scădere față de anul școlar anterior. Diferențele pe sexe sunt importante în învățământul postliceal, sunt semnificative în învățământul primar, gimnazial, profesional și liceal și inexistente în învățământul preșcolar.

Dezechilibru dintre sexe în profesia de cadru didactic este o problemă cu care se confruntă majoritatea sistemelor educaționale. În general, proporția relativ scăzută a bărbaților este prezentă la toate categoriile de vârstă a cadrelor didactice, ușor mai pronunțat în rândul celor mai tineri. La nivelul ISCED2, marea majoritate a cadrelor didactice din UE sunt femei, mai puțin de o treime fiind bărbați. Dezechilibrul dintre sexe este cel mai mare în Bulgaria, Estonia, Letonia și Lituania și cel mai scăzut în Olanda. (Sursa: *The Teaching Profession in Europe: Practices, Perceptions and Policies*. Eurydice, 2015).

Conform datelor TALIS 2013, dezechilibrul dintre femei și bărbați în profesia didactică este mai evident în învățământul preșcolar și primar, deși diferențele persistă la fel de mult și în învățământul secundar în multe țări. Datele colectate de TALIS arată că o pondere de 68% dintre cadrele didactice care lucrează în învățământul secundar este reprezentată de femei. În România, 69% dintre profesorii din învățământul gimnazial sunt femei, valoarea foarte apropiată de media internațională. Cele mai mari procente de cadre didactice femei se înregistrează în Bulgaria, Estonia, Letonia și Republica Slovacă (cu ponderi de peste 80%), iar cele mai scăzute în Australia, Japonia, Mexic, Olanda, Spania (cu ponderi între 40-60%). (Sursa: TALIS 2013. Raport național, CNEE, 2014.

II.A.5. Numărul de elevi ce revine la un cadru didactic

În comparație cu anul școlar anterior, numărul elevilor ce revine la un cadru didactic a rămas relativ constant la majoritatea nivelurilor de învățământ, cu excepția învățământului preșcolar și a celui gimnazial de masă.

În ultimii șapte ani școlari, raportul elevi per cadru didactic a înregistrat modificări ușoare, influențate și de măsurile de politică educațională implementate la nivelul sistemului. Astfel, în urma măsurii de introducere a clasei pregătitoare în învățământul primar, în grădinițe a scăzut numărul de copii/educator. Concomitent, numărul de elevi/cadru didactic a crescut în învățământul primar.

Tabel 37. Numărul elevilor per cadru didactic în învățământul preuniversitar, perioada 2009-2016

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Preșcolar	Total	17	18	18	16	16	16	15
	Urban	16	17	17	15	15	15	14
	Rural	19	20	20	18	18	18	18
Primar	Total	16	17	18	18	19	19	19
	Urban	17	18	19	20	20	20	21
	Rural	15	17	17	17	17	17	17
- Primar de masă	Total	17	18	18	19	19	20	20
	Urban	19	20	20	21	22	22	23
	Rural	15	17	17	17	17	17	18
- Primar special	Total	3	3	3	3	3	3	3
	Urban	3	3	3	3	3	3	3
	Rural	2	3	3	3	3	2	2
Gimnazial	Total	11	11	11	11	11	11	11
	Urban	11	12	12	12	12	12	13

- Gimnazial de masă	Rural	10	10	10	10	10	9	10
	Total	11	12	11	12	11	11	12
	Urban	12	13	13	13	13	13	14
- Gimnazial special	Rural	10	10	10	10	10	9	10
	Total	3	3	3	3	3	3	3
	Urban	3	3	3	3	3	3	3
Liceal, profesional și postliceal	Rural	3	2	2	3	3	2	2
	Total	16	16	16	16	15	15	15
	Urban	16	16	16	16	15	15	15
	Rural	15	16	16	16	15	14	14

Observație: Indicatorul s-a calculat prin raportarea numărului de elevi la numărul de cadre didactice (persoane fizice). Pentru învățământul secundar superior datele sunt estimate, indicatorul fiind calculat prin raportarea numărului de elevi din învățământul liceal, profesional și postliceal (cumulat) la numărul personalului didactic din învățământul liceal, profesional și postliceal (cumulat). În acest caz, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Pe niveluri de studiu, cel mai scăzut raport (11 elevi/cadru didactic) continuă să se înregistreze în cazul învățământului gimnazial, în timp ce învățământul primar de masă are cea mai ridicată valoare (20 elevi/cadru didactic).

Atât în învățământul primar, cât și în învățământul gimnazial se înregistrează diferențe semnificative între învățământul special și cel de masă, determinate de specificul activității didactice: în învățământul special un cadru didactic lucrează în medie cu 2-3 copii, comparativ cu media de 20 copii din învățământul primar sau de 11 copii în învățământul gimnazial.

Mediul de rezidență rămâne un important factor de diferențiere a valorilor acestui indicator. În ultimii ani, în cazul învățământului preșcolar, numărul de copii per cadru didactic este semnificativ mai mare în rural, în comparație cu mediul urban (18 copii, respectiv 14 copii la un cadru didactic). În învățământul primar și gimnazial raportul se inversează, valoarea indicatorului fiind mai mare în urban. Diferența pe medii de rezidență a rămas constantă în învățământul gimnazial față de anul anterior. În învățământul primar, diferența pe medii este în creștere, concomitent cu creșterea generală a numărului de copii ce revine unui cadru didactic.

În anul școlar 2015/2016, **cel mai redus raport elevi/profesor din întreg sistemul de învățământ s-a înregistrat în învățământul gimnazial din mediul rural**: 10 elevi la 1 profesor, în creștere față de anul anterior cu 1 copil la 1 profesor. Acest lucru evidențiază faptul că politicile de personal și măsurile de raționalizare a rețelei în școlile rurale nu au încă eficacitatea așteptată. De asemenea, politicile în aria formării profesionale continue a cadrelor didactice rămân o prioritate și trebuie să țină seama într-o măsură mai ridicată de diferențele existente în prezent în sistemul de educație, în ceea ce privește numărul mediu de elevi cu care se lucrează la clasă.

La nivel european, numărul elevilor ce revine la un cadru didactic ISCED 1-3 (calculat ca raport dintre totalul elevilor înscriși în învățământul de zi și totalul profesorilor cu normă întreagă de predare – „full-time students” / „full-time teachers”) are valori diferite de la o țară la alta, între un maxim de 21,8 elevi/profesor în Germania și un minim de 11,6 elevi/profesor în Ungaria. În cazul României, în ultimii 6 ani valorile indicatorului au fost în creștere; pentru anul de referință al raportului se înregistrează o scădere a valorii indicatorului la 15,7 elevi/profesor.

Tabel 38. Numărul elevilor per cadru didactic la nivel european, perioada 2009-2016

Țara	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Romania	14,1	14,3	15,2	15,4	16,9	16,7	15,7
Marea Britanie	15,8	17,3	17,7	17,8	22,0	19,0	*
Franța	14,6	14,4	14,4	14,7	16,9	*	*
Germania	16,6	16,1	15,7	15,4	22,6	22,0	21,8
Bulgaria	13,5	13,6	13,8	13,9	13,9	13,9	13,8
Republica Cehă	14,2	14,2	13,3	13,2	*	*	*
Ungaria	11,4	11,4	11,3	11,3	11,6	12,1	11,6
Belgia	10,5	10,5	10,5	10,5	11,6	13,4	*
Lituania	8,0	8,3	8,1	8,1	13,6	13,7	*

* Date nedisponibile.

Sursa: EUROSTAT, 2016.

CAPITOLUL III. REZULTATE ȘI EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

III.A. Rezultatele elevilor din învățământul primar și gimnazial la evaluările naționale

III.A.1. Rata de absolvire a învățământului gimnazial

Indicatorul se calculează ca raport între numărul total de absolvenți ai clasei a VIII-a de la nivelul unui an școlar și numărul persoanelor de vârstă standard la final de gimnaziu. Ultimele date INS disponibile fac referire la finalul anului școlar 2014/2015.

După anul 2010/2011 – când au finalizat clasa a VIII-a cele două cohorte de elevi ce au avut debutul școlar simultan la 6 ani și 7 ani (în 2003/2004) – rata de absolvire a învățământului gimnazial a scăzut, înregistrând valori aproximativ similare în ultimii trei ani școlari. La nivelul anului 2014/2015, o pondere de 85,1% dintre copiii cu vârsta corespunzătoare clasei a VIII-a au absolvit învățământul gimnazial.

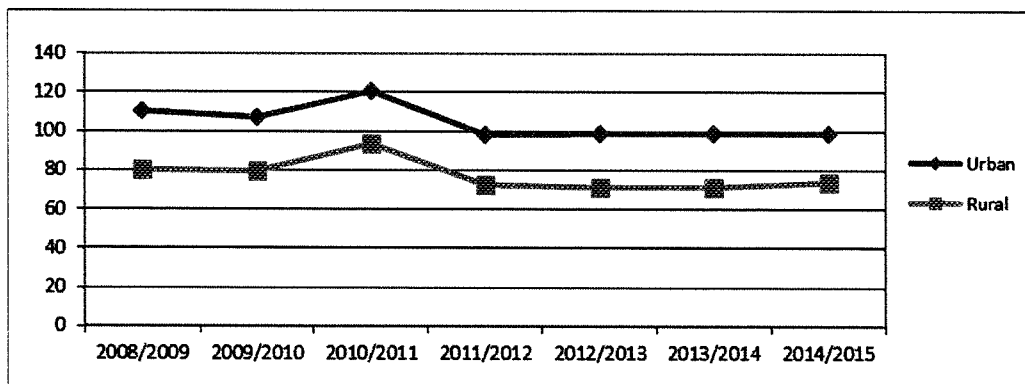
Tabel 39. Rata de absolvire a învățământului gimnazial

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Total	94,0	92,4	106,1	84,4	83,4	83,7	85,1
Urban	110,1	107,2	120,5	98,5	98,6	98,9	98,6
Rural	80,2	79,7	93,8	72,6	71,1	71,4	74,1
Feminin	95,0	92,9	107,5	84,2	83,8	84,6	86,1
Masculin	93,0	91,8	104,7	84,6	83,0	82,7	84,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

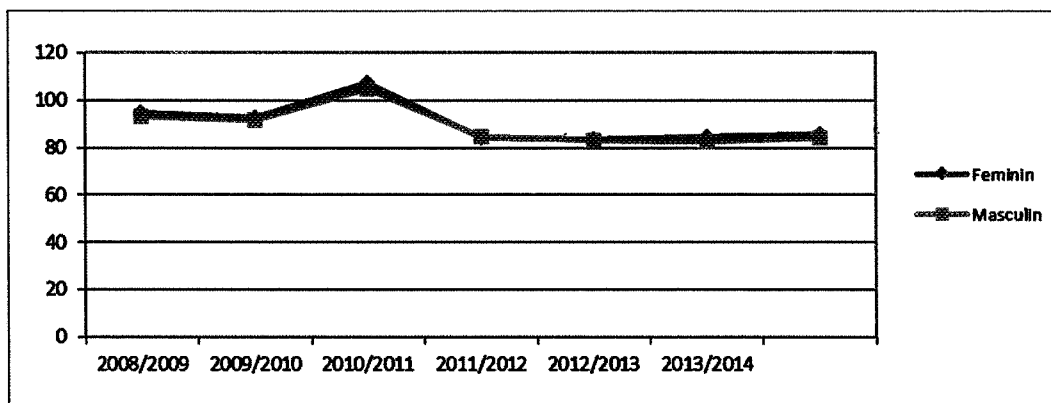
Pe medii de rezidență, rata de absolvire este constant mai ridicată în mediul urban, în comparație cu ruralul. Acest fapt este determinat în primul rând de situațiile de abandon școlar mai frecvente în rural, dar și de alte pierderi școlare sau aspecte precum migrarea unora dintre elevii din rural la școli din urban, către finalul gimnaziului (ca o opțiune pentru o educație de o calitate mai ridicată, ce oferă șanse mai mari pentru continuarea educației în învățământul liceal).

Fig. 26. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe medii de rezidență

Diferențele dintre sexe sunt relativ nesemnificative, fetele prezentând însă un ușor avantaj în raport cu băieții.

Fig. 27. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe sexe

III.A.2. Rezultatele elevilor la Evaluarea Națională 2016

Rezultatele obținute la Evaluarea Națională din anul 2016 evidențiază o evoluție descendentă atât în ceea ce privește ponderea de promovare în rândul participanților, cât și în ce privește scorurile medii obținute. În 2016, procentul de promovare a examenului EN VIII a scăzut cu peste 4 puncte procentuale în comparație cu anul școlar anterior, până la valoarea de 75,1%. Există diferențe semnificative de promovabilitate pe sexe, în favoarea fetelor.

Tabel 40. Numărul absolvenților de clasa a VIII-a prezentați și promovați la evaluarea națională EN VIII, 2015 și 2016

	Prezențați	Promovați	Rata de promovare	Media generală
2015				
Total	158.576	125.840	79,4%	7,56
Feminin	81.374	68.756	84,5%	7,69
Masculin	77.214	57.096	73,9%	7,41
2016				
Total	148648	111598	75,1%	7,44
Feminin	76419	61.663	80,7%	7,55
Masculin	72229	49.935	69,1%	7,30

Sursa: MEN.

În ceea ce privește scorul mediu la nivel național, s-au înregistrat scăderi în comparație cu anul anterior, media generală fiind de 7,44 în anul 2016, față de 7,56 în anul 2015.

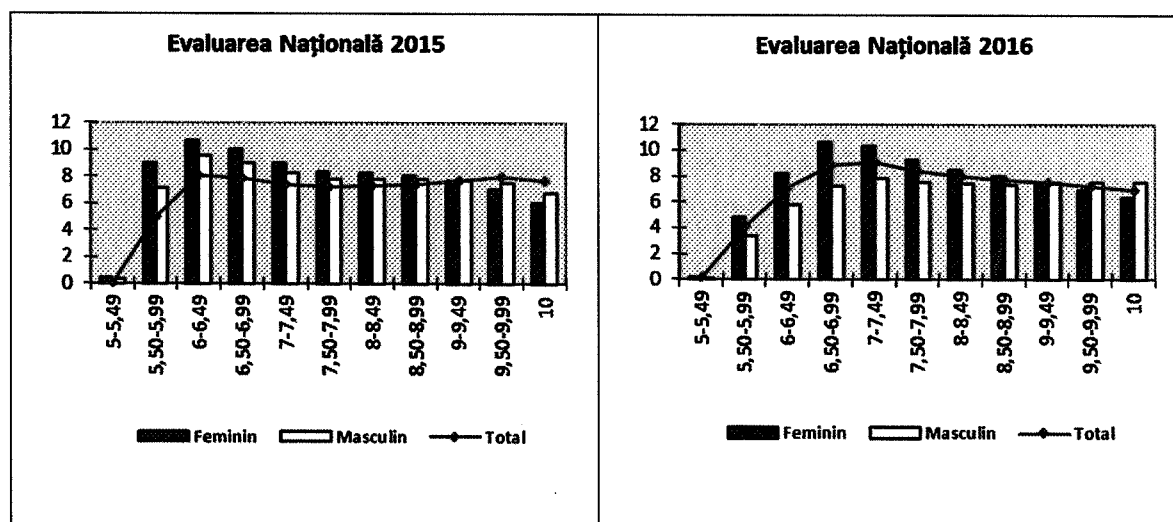
Pe categorii de medii obținute, se constată, la nivelul anului 2015/2016, o scădere atât a ponderii elevilor care au obținut medii către minimul grilei de notare, cât și a ponderii celor care au obținut medii către maximul grilei de notare. Și din acest punct de vedere există diferențe semnificative pe sexe: fetele au obținut în ponderi mai ridicate note mai mari, în timp ce băieții s-au situat în ponderi mai ridicate către intervalul inferior al scalei de notare.

Tabel 41. Distribuția elevilor promovați la evaluarea națională EN VIII 2016, pe categorii de medii obținute

Media obținută la evaluarea națională	Nr. Elevi			% din total elevi		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
10	253	175	78	0,2	0,23	0,11
9,50-9,99	6.091	3.677	2.414	4,1	4,81	3,34
9,00-9,49	10.482	6.293	4.189	7,1	8,23	5,80
8,50-8,99	13.289	8.074	5.215	8,9	10,57	7,22
8,00-8,49	13.523	7.911	5.612	9,1	10,35	7,77
7,50-7,99	12.542	7.076	5.466	8,4	9,26	7,57
7,00-7,49	11.835	6.495	5.340	8,0	8,50	7,39
6,50-6,99	11.441	6.149	5.292	7,7	8,05	7,33
6,00-6,49	11.083	5.664	5.419	7,5	7,41	7,50
5,50-5,99	10.757	5.312	5.445	7,2	6,95	7,54
5,00-5,49	10.302	4.837	5.465	6,9	6,33	7,57
Total elevi promovați	111.598	61.663	49.935	75,1	80,69	69,13
Media generală				7,44	7,55	7,30

Sursa: Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice.

Fig. 28. Distribuția elevilor promovați la evaluarea națională EN VIII 2015 și 2016, pe categorii de medii obținute

O evaluare comparativă la nivelul județelor evidențiază variații ale ratelor de promovare, în comparație cu anul anterior.

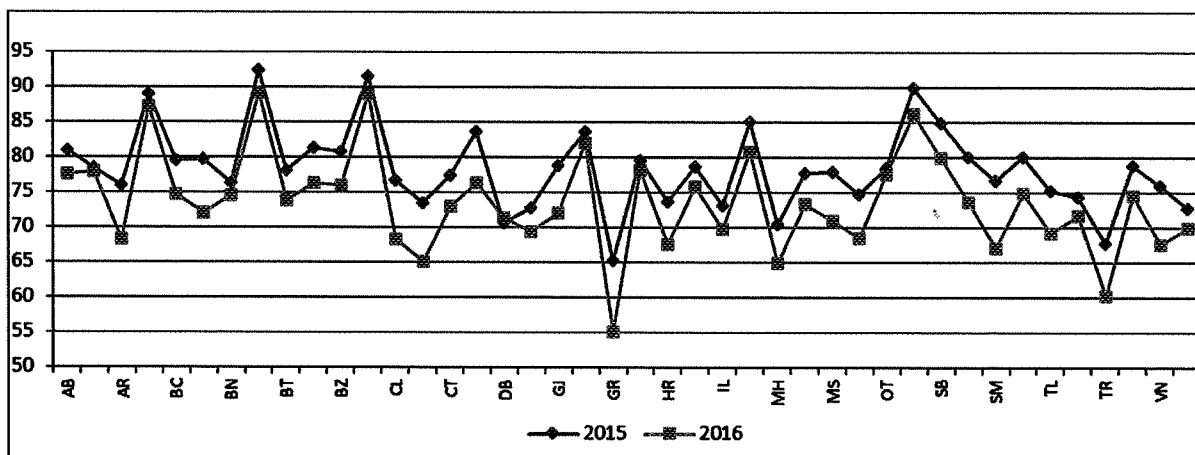
Tabel 42. Rata de promovare a evaluării naționale EN VIII 2015 și 2016, pe județe și pe sexe (%)

	Evaluare Națională 2015			Evaluare Națională 2016		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
Total participanți	158.588	81.374	77.214	148.648	76.419	72.229
Procent mediu de	79,4%	84,5%	73,9%	75,1%	80,7%	69,1%

promovare pe țară						
AB	80,9%	87,3%	74,9%	77,6%	84,5%	70,9%
AG	78,5%	84,7%	72,3%	77,9%	84,1%	71,6%
AR	76,0%	81,9%	70,2%	68,4%	75,2%	61,3%
B	89,0%	91,7%	86,4%	87,3%	90,4%	84,2%
BC	79,5%	84,5%	73,7%	74,7%	79,9%	68,9%
BH	79,8%	85,2%	74,4%	72,0%	79,3%	64,6%
BN	76,4%	83,1%	68,9%	74,6%	82,6%	66,1%
BR	92,4%	93,6%	91,0%	89,2%	91,5%	86,6%
BT	78,1%	82,8%	72,8%	73,8%	78,4%	68,3%
BV	81,4%	83,8%	78,8%	76,4%	80,5%	71,9%
BZ	80,8%	85,9%	75,6%	76,0%	83,3%	68,4%
CJ	91,5%	93,6%	89,1%	88,9%	91,9%	85,6%
CL	76,6%	81,8%	70,8%	68,2%	72,3%	63,5%
CS	73,5%	81,4%	65,7%	65,0%	71,3%	58,8%
CT	77,4%	82,1%	72,6%	73,0%	78,4%	67,5%
CV	83,7%	87,9%	79,0%	76,3%	83,5%	68,6%
DB	70,7%	77,7%	63,3%	71,4%	77,7%	64,8%
DJ	72,7%	79,8%	65,6%	69,3%	77,7%	60,8%
GJ	78,9%	85,4%	72,5%	72,1%	79,2%	65,3%
GL	83,7%	88,1%	78,5%	82,1%	86,6%	76,8%
GR	65,3%	73,0%	58,0%	55,1%	63,2%	46,8%
HD	79,5%	83,9%	74,4%	78,2%	82,7%	72,9%
HR	73,6%	80,5%	66,4%	67,6%	75,9%	58,7%
IF	78,6%	83,6%	73,2%	75,8%	81,3%	70,1%
IL	73,2%	79,8%	66,2%	69,7%	76,1%	62,9%
IS	85,1%	89,2%	80,1%	80,8%	85,1%	75,9%
MH	70,4%	78,5%	62,1%	64,9%	70,7%	58,5%
MM	77,7%	83,9%	71,0%	73,3%	79,9%	66,4%
MS	78,0%	83,4%	72,5%	71,1%	76,9%	65,2%
NT	74,8%	81,9%	67,4%	68,5%	76,9%	60,7%
OT	78,5%	83,0%	73,7%	77,6%	81,3%	73,6%
PH	89,9%	92,8%	86,8%	86,1%	89,8%	82,1%
SB	84,9%	87,7%	81,6%	79,9%	81,7%	77,7%
SJ	80,1%	85,0%	75,1%	73,7%	79,5%	67,4%
SM	76,7%	82,1%	71,1%	67,0%	76,2%	58,0%
SV	80,0%	85,6%	74,2%	74,9%	82,0%	67,0%
TL	75,3%	79,7%	70,4%	69,2%	74,4%	63,3%
TM	74,3%	79,4%	69,1%	71,7%	77,0%	66,3%
TR	67,8%	77,8%	58,2%	60,2%	68,6%	51,9%
VL	78,8%	83,4%	74,0%	74,5%	79,8%	68,5%
VN	75,9%	83,4%	67,8%	67,6%	73,5%	62,1%
VS	72,8%	76,5%	68,3%	69,9%	74,0%	65,1%

Sursa: MEN.

Fig. 29. Rata de promovare a evaluării naționale EN VIII 2015 și 2016, pe județe (%)

Analiza pe cohortă: abandon școlar și pierderi școlare, promovați

Indicatorul urmărește viața școlară a elevilor pe parcursul a opt ani de studiu. Datele referitoare la cinci cohorte de elevi arată că abandonul și pierderile pe cohortă la nivelul învățământului primar și gimnazial au valori foarte ridicate. Ambii indicatori au fost în scădere constantă în ultimii ani școlari: abandonul pe cohortă – de la 19,2% în 2010/2011 la 13,7% în 2014/2015; pierderile școlare – de la 20,9% în 2010/2011 la 16,7% în 2014/2015.

Analiza abandonului școlar pe cohortă, respectiv a pierderilor școlare pe cohortă în funcție de mediul de rezidență evidențiază diferențe mari între mediul rural și urban. Deși aceste diferențe s-au redus de la un an școlar la altul, continuă să rămână semnificative, situând mediul școlar rural într-o situație defavorizată. Astfel, la nivelul anului 2014/2015, mai puțin de 1 elev din 10 abandona studiile în urban, comparativ cu 2 elevi din 10, în rural. Aproape un sfert dintr-o cohortă școlară se pierde pe parcursul învățământului primar și gimnazial în rural, comparativ cu aproximativ 10% elevi din urban.

Ca și în învățământul primar, respectiv în învățământul gimnazial, se remarcă valori mai ridicate ale abandonului pe cohortă și ale pierderilor școlare, din clasa I până în clasa a VIII-a, în cazul populației masculine. Pe durata analizată, valorile celor doi indicatori au fost cu 1-3 p.p. mai mari în cazul băieților, comparativ cu fetele.

Tabel 43. Evoluția pe cohorte a elevilor înscriși în clasa I în urmă cu opt ani

Anul școlar	Elevi înscriși în clasa I	Anul școlar	Absolvenți ciclul primar și gimnazial (clasa a VIII-a)	Repetenți ciclul primar și gimnazial (clasa a VIII-a)	Ponderi			
					% Absolvenți ciclul primar și gimnazial	% Pierderi ciclul primar și gimnazial	% Repetenți cl. a VIII-a	% Abandon școlar ciclul primar și gimnazial*
2003/2004	287552	2010/2011	227369	4888	79,1	20,9	1,7	19,2
2004/2005	227850	2011/2012	183315	5081	80,5	19,5	2,2	17,3
2005/2006	226324	2012/2013	183312	5817	81,0	19,0	2,6	16,4
2006/2007	220489	2013/2014	182600	5967	82,8	17,2	2,7	14,5
2007/2008	221185	2014/2015	184353	6558	83,3	16,7	3,0	13,7

Sursa: Calculat pe baza datelor INS, 2005-2015.

* Inclusive cazurile de deces, migrație, exmatriculare, precum și elevii cu situația școlară neîncheiată.

Observație: Au fost luați în calcul elevii din învățământul de masă și din cel special. Pentru învățământul primar sunt luați în calcul toți elevii, indiferent de forma de învățământ, iar pentru gimnaziu datele se referă numai la forma de învățământ de zi. Excepție fac anii școlari 2013/2014, 2014/2015 și 2015/2016, pentru care nu sunt date privind repetenții pe forme de învățământ, aceștia fiind considerați per total.

Un exercițiu de analiză a unei cohorte de elevi pe parcursul învățământului gimnazial indică procente reduse de elevi care au absolvit clasa a VIII-a și au promovat examenul de evaluare finală EN VIII.

Astfel, din cohorta inițială de elevi care a intrat în clasa I cu opt ani în urmă (în anul școlar 2007/2008), o pondere de 83,3% a absolvit clasa a VIII-a în 2014/2015. Tot raportat la cohorta inițială, numai puțin peste jumătate dintre aceștia (56,9%) au finalizat clasa VIII-a cu promovarea EN VIII.

III.B. Rezultatele elevilor din învățământul liceal

III.B.1. Rata de absolvire a învățământului liceal

În anul școlar 2014/2015, rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat înregistrează o creștere față de anul precedent, atât pe total, cât și pe sexe. Aceeași situație se înregistrează și în cazul ratei de absolvire a liceului cu examen de bacalaureat. Fetele înregistrează o situație mai bună decât a băieților în ceea ce privește absolvirea liceului.

Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat (calculată prin raportare la populația în vârstă teoretică de absolvire de 18 ani) crește semnificativ la nivelul anului 2012/2013, ca urmare a schimbărilor de structură a sistemului educațional (prin intrarea în lichidare a SAM-urilor, începând cu anul 2009). În anul 2014/2015, valoarea sa ajunge la 89,1%, cu peste opt puncte procentuale mai mult decât în anul anterior (fiind anul școlar în care a finalizat studiile liceale cohorta care a avut debutul școlar la 6 și 7 ani concomitent). Referitor la analiza acestui indicator, trebuie precizat faptul că nu toți elevii finalizează învățământul liceal la vârsta de 18 ani, dată fiind varietatea vârstelor de debut, precum și faptul că anumite forme și filiere de liceu au durate diferite.

Diferența dintre sexe este în favoarea populației feminine în întreg intervalul analizat, la nivelul anului 2014/2015 aceasta fiind de peste nouă puncte procentuale (93,9% fete față de 84,6% băieți).

Tabel 44. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat (%)

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Total	79,9	76,2	79,5	90,6	81,0	89,1
Feminin	82,6	79,6	82,8	91,3	84,0	93,9
Masculin	77,4	72,9	76,4	89,9	78,1	84,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Pe același fond al specificului cohortei de elevi care au finalizat studiile liceale, rata de absolvire a învățământului liceal cu examen de bacalaureat înregistrează, în anul 2014/2015, o creștere consistentă față de anii precedenți, valorile înregistrate fiind: total – 51,7%, fete – 61,9% și băieți – 41,9%. Populația feminină înregistrează valori mai mari, diferența ajungând la 20 de puncte procentuale în favoarea fetelor. Merită menționat faptul că diferența, în favoarea populației feminine, nu a scăzut niciodată în intervalul analizat, minimul înregistrat fiind de 13,5 puncte procentuale (2009/2010).

Tabel 45. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu examen de bacalaureat (%)

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Total	63,4	42,4	39,2	44,6	44,0	51,7
Feminin	70,3	51,1	48,1	53,8	53,0	61,9
Masculin	56,8	34,1	30,7	35,9	35,4	41,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

III.B.2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

Doi din zece absolvenți de liceu nu se înscriu la bacalaureat, iar trei din zece absolvenți care se prezintă la examen nu îl promovează. 17% dintre cei care s-au prezentat la examenul de bacalaureat din anul școlar 2015/2016 sunt absolvenți din anii anteriori, rata de promovabilitate în rândul acestora fiind foarte redusă (31%). Fetele se înscriu și promovează examenul de bacalaureat în ponderi mai ridicate decât băieții, obținând totodată medii mai bune la examen, comparativ cu aceștia.

Începând cu anul 2009/2010, gradul de participare a absolvenților de liceu din anul curent la examenul de bacalaureat a scăzut, stabilindu-se, la nivelul ultimilor trei ani școlari, în jurul valorii de 80%. La nivelul anului 2014/2015, valorile înregistrate de indicator sunt: 80,4% - total, 85,4% - fete și 75,2% băieți. Astfel, putem vorbi de o cincime din absolvenții din anul curent care nu se prezintă la examenul de bacalaureat. Rata de participare la examenul de bacalaureat este constant mai ridicată în rândul populației feminine, în comparație cu populația masculină. Diferența dintre sexe crește în intervalul analizat, ajungând, de la unu-două, la zece puncte procentuale.

Tabel 46. Rata de participare la examenul de bacalaureat a absolvenților de liceu (din anul curent) (%)

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Total	97,7	94,2	87,8	79,9	79,3	80,4
Feminin	98,1	95,4	90,7	84,6	84,2	85,4
Masculin	97,3	93,1	84,7	75,3	74,2	75,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Datele statistice ale MEN oferă informații și cu privire la examenul de bacalaureat 2016. În acest an școlar, ponderea absolvenților din anul curent prezentați la examen a scăzut cu un punct procentual față de anul precedent, atât per total, cât și pe sexe. Corespunzător, au crescut ponderile absolvenților din anii precedenți. La nivelul anului 2016, din totalul celor prezentați, 83% sunt absolvenți din seria curentă și 17% sunt absolvenți din anii trecuți.

La nivelul anului 2016, diferența dintre valorile pe sexe este:

- în favoarea fetelor în cazul absolvenților din anul curent, acestea înregistrând un avantaj de șapte puncte procentuale: 86,3% fete față de 79,3% băieți;
- în favoarea băieților cazul absolvenților din anii trecuți, aceștia înregistrând un avantaj tot de șapte puncte procentuale: 20,7% băieți față de 13,7% fete.

Așadar, mai multe fete decât băieți din seria curentă participă la examenul de bacalaureat. Concomitent, mai mulți băieți decât fete din seriile trecute revin în sistemul educațional pentru a absolvi examenul de bacalaureat.

Tabel 47. Numărul elevilor prezentați la examenul de bacalaureat, anii 2015 și 2016

	Număr			% din total prezentați		
	Total prezentați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți	Total prezentați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți
2015						
Total	173.976	146.200	27.776	100,0	84,0	16,0
Feminin	92.778	81.062	11.716	100,0	87,4	12,6
Masculin	81.198	65.138	16.060	100,0	80,2	19,8
2016						
Total	140.053	116.227	23.826	100,0	83,0	17,0
Feminin	73.848	63.756	10.092	100,0	86,3	13,7
Masculin	66.205	52.471	13.734	100,0	79,3	20,7

Sursa: MEN.

Rata de promovare a examenului de bacalaureat din numărul total al celor prezentați a înregistrat în ultimii ani creșteri semnificative. În anul școlar 2015/2016, creșterea, comparativ cu anul școlar anterior, a fost mică, de la 69% la 69,4%.

A crescut rata de promovabilitate a absolvenților din seria curentă (77,3% în 2016 față de 75,7% în 2015) și a scăzut cea a absolvenților din anii trecuți (30,9% în 2016 față de 33,4% în 2015). Aceste creșteri trebuie corelate cu faptul că o pondere mai mare dintre elevii de clasa a XII-a nu se înscriu la examenul de bacalaureat.

Rata de succes la bacalaureat este mai ridicată în rândul absolvenților din anul curent (mai mult de 7 din zece reușesc să promoveze examenul de bacalaureat), în comparație cu absolvenții din anii trecuți (numai trei din zece reușesc să promoveze examenul de bacalaureat).

Pe sexe, analiza datelor indică diferențe mari între fete și băieți, în favoarea fetelor, în anul 2016 diferența fiind de peste 10 puncte procentuale. În cazul absolvenților din anul curent, tot fetele sunt în avantaj, cu 8-10 puncte procentuale.

Tabel 48. Numărul și procentul elevilor promovați la examenul de bacalaureat, anii 2015 și 2016

		Număr			% din total prezenți
		Total promovați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți	
		2015			
Total		120.027	110.742	9.285	6,9
Feminin		68.826	64.810	4.016	74,1
Masculin		51.201	45.932	5.269	6,9
		2016			
Total		97.225	89.852	7.373	69,8
Feminin		54.968	51.697	3.271	74,1
Masculin		42.257	38.155	4.102	65,7

Sursa: MECS.

Rata de promovare a examenului de bacalaureat de către absolvenții din anul curent a înregistrat o creștere, începând cu anul școlar 2011/2012. La nivelul anului școlar 2015/2016, valoarea acestui indicator este de 77,3%, cu aproape 2 puncte procentuale mai mult decât în anul precedent. Populația feminină este în avantaj, promovabilitatea acesteia fiind, în anul școlar de referință, cu peste 8 puncte procentuale mai mare decât a celei masculine (81,1% fete și 72,7% băieți).

Tabel 49. Rata de promovare a examenului de bacalaureat din numărul elevilor prezentați în anul curent (%)

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	76,3	55,6	56,2	64,3	71,0	75,7	77,3
Feminin	82,4	64,2	64,1	70,8	76,2	80,0	81,1
Masculin	70,2	46,7	47,4	56,8	64,7	70,5	72,7

Sursa: Datele pentru perioada 2009-2012 sunt calculate pe baza informațiilor INS. Datele începând cu anul 2012/2013 sunt furnizate de MECS.

Media generală a fost 7,83 per total. Distribuția elevilor promovați la examenul de bacalaureat din 2016 pe categorii de medii obținute arată astfel: 29,3% au obținut între 6 și 6,99, 24,5% au obținut între 7 și 7,99, 26,2% au obținut între 8 și 8,99, 19,9% între 9 și 9,99, iar 0,1% au obținut media 10.

Populația feminină obține rezultate mai bune decât cea masculină, pe intervale de medii, rezultatele pe sexe, la nivelul lui 2015, arată astfel: 6-6,99 - 24,7% fetele, 35,4% băieții, 7-7,99 - 23% fetele, 26,5% băieții, 8-8,99 - 24,2% fetele, 15% băieții, 9-9,99 - 24,4% fetele, 14% băieții. Așadar, fetele sunt mai bine reprezentate în cadrul intervalelor de medii mai mari, iar băieții în cazul celor mai mici.

Tabel 50. Distribuția elevilor promovați, pe categorii de medii obținute la examenul de bacalaureat 2016

Media obținută	Nr. elevi promovați			%		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
10	80	67	13	0,1	0,1	0,0
9,50-9,99	6.569	4.841	1.728	6,8	8,8	4,1
9,00-9,49	12.770	8.597	4.173	13,1	15,6	9,9
8,50-8,99	12.845	7.949	4.896	13,2	14,5	11,6
8,00-8,49	12.665	7.340	5.325	13,0	13,4	12,6
7,50-7,99	11.973	6.528	5.445	12,3	11,9	12,9
7,00-7,49	11.835	6.105	5.730	12,2	11,1	13,6
6,50-6,99	12.906	6.414	6.492	13,3	11,7	15,4
6,00-6,49	15.582	7.127	8.455	16,0	13,0	20,0
Total elevi promovați	97225	54968	42257	100,0	100,0	100,0
Media generală				7,83		

Sursa: MEN.

Analiza ratei de promovare pe județe arată că, la examenul de bacalaureat din 2016, două treimi dintre județe și-au îmbunătățit rata de promovare față de anul precedent, doar 11 județe înregistrând o scădere a acesteia – mai mare de 1 punct procentual – (Alba, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brăila, Cluj, Dâmbovița, Ilfov, Mureș, Neamț, Satu Mare, Tulcea). La nivelul tuturor județelor, atât în 2015, cât și în 2016, fetele au promovat examenul de bacalaureat în pondere mai mare decât băieții.

Tabel 51. Rata de promovare a examenului de bacalaureat în 2015 și 2016, pe județe și sexe (%)

Județ	Bacalaureat 2015			Bacalaureat 2016		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
AB	78,3	82,1	74,5	76,8	81,2	72,4
AG	70,4	75,6	64,8	73,5	78,6	67,9
AR	64,1	69,0	58,2	64,2	70,8	56,9
B	70,2	74,8	65,4	69,6	74,7	64,5
BC	76,7	78,7	74,1	78,3	81,1	74,7
BH	66,9	74,0	59,2	62,1	69,1	54,7
BN	73,2	76,6	69,1	71,3	75,9	65,7
BR	76,4	79,6	72,7	74,0	80,4	66,9
BT	76,1	78,5	72,8	75,7	78,3	72,1
BV	78,4	82,8	73,8	79,5	83,5	75,2
BZ	67,7	73,2	61,1	70,3	76,9	62,8
CJ	83,0	86,3	79,2	82,0	85,2	78,6
CL	57,8	63,5	51,6	58,5	66,5	50,1
CS	65,8	71,0	59,3	68,0	73,1	62,4
CT	60,4	66,3	54,4	64,1	69,4	58,5
CV	67,1	72,0	60,6	67,9	71,2	63,1
DB	62,9	71,2	53,9	61,2	66,2	55,9
DJ	65,2	72,5	57,3	68,5	73,4	63,4

GJ	56,6	64,4	48,5	59,1	67,6	50,4
GL	75,3	79,7	70,1	78,6	82,1	74,4
GR	44,6	51,1	38,4	45,7	51,0	40,4
HD	69,9	73,5	65,7	69,6	73,1	65,8
HR	63,0	67,0	57,2	66,5	71,1	60,5
IF	41,7	49,4	35,4	37,8	44,8	31,9
IL	66,9	70,9	62,3	69,8	73,1	65,4
IS	79,0	82,2	74,7	78,3	80,8	75,2
MH	56,7	64,3	47,8	59,4	64,8	53,7
MM	68,1	74,7	60,4	67,6	71,8	62,7
MS	70,1	73,7	66,0	67,1	72,7	60,8
NT	72,1	78,9	64,4	71,0	76,5	65,3
OT	61,3	68,9	52,8	64,6	70,9	57,7
PH	75,5	79,8	70,4	74,7	78,4	70,8
SB	77,5	81,1	73,1	76,5	81,3	71,2
SJ	66,7	71,0	62,1	66,3	73,5	58,2
SM	74,0	78,2	68,8	71,1	73,4	68,5
SV	71,8	77,0	64,8	73,2	78,4	66,7
TL	71,1	76,8	64,3	68,2	72,3	63,2
TM	67,5	70,6	63,8	67,4	72,1	61,8
TR	51,4	59,3	43,0	54,6	59,0	50,0
VL	67,8	73,8	60,8	69,8	77,7	61,7
VN	70,3	75,6	64,3	69,6	75,7	62,7
VS	70,6	63,8	75,5	72,7	75,7	68,6

Sursa: MEN.

Pe filiere, cea mai scăzută rată de promovare a examenului de bacalaureat se înregistrează la nivelul filierei tehnologice, iar cea mai mare în cazul celei teoretice. În 2016, valorile scad față de anul precedent, ele fiind, pe filiere: teoretică – 83,6%, vocațională – 73,3% și tehnologică – 47,3%.

Tabel 52. Rata de promovare a examenului de bacalaureat în anii școlari 2013/2014 și 2014/2015, 2015/2016 pe filiere: teoretic, tehnologic, vocațional (%)

Bacalaureat	TOTAL (%)	Teoretică (%)	Vocațională (%)	Tehnologică (%)
2013/2014	64,8	79,6	73,0	41,7
2014/2015	69,1	83,8	74,9	48,6
2015/2016	68,1	83,6	73,3	47,3

Sursa: MEN.

III.C. Rezultatele elevilor din învățământul postliceal și de maiștri la evaluări naționale

III.C.1. Rata de absolvire în învățământul postliceal și de maiștri

Rata de absolvire a învățământului postliceal a crescut în perioada analizată – de la 5,7% la 16,3% –, fapt care poate semnală o creștere a interesului elevilor pentru finalizarea acestui nivel de educație.

Pe parcursul intervalului analizat, **rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri** a înregistrat o tendință ascendentă, atât pe total, cât și pe sexe, valorile de la finalul intervalului fiind de cel puțin două ori și jumătate mai mari decât cele de la început.

În ceea ce privește distribuția valorilor indicatorului după criteriul sex, se observă un net avantaj al populației feminine, scorurile acesteia fiind duble față de cele ale populației masculine; această situație se înregistrează pe tot intervalul de timp analizat.

În anul școlar 2014/2015, indicatorul a avut următoarele valori: total 16,3%, 21,0%- fetele și 11,9% - băieții.

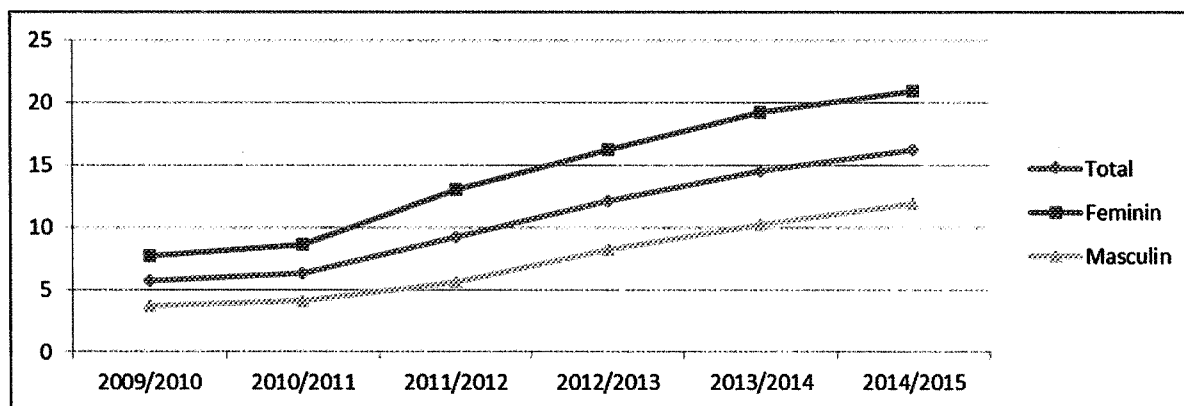
Tabel 53. Rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri, perioada 2009-2015

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Total	5,7	6,3	9,2	12,1	14,6	16,3
Feminin	7,7	8,6	13,0	16,3	19,3	21,0
Masculin	3,7	4,1	5,6	8,2	10,2	11,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2016.

Această rată relativ redusă de absolvire se datorează și faptului că cea mai mare parte a persoanelor care frecventează această formă de învățământ au 21 de ani și peste și au absolvit mai târziu decât vârsta teoretică (21 de ani) folosită la calcularea indicatorului.

Fig. 30. Evoluția ratei de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri, perioada 2009-2015

CAPITOLUL IV. SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN ROMÂNIA DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020

IV.A. Rata de participare la învățământul preșcolar

Înscrierea în învățământul obligatoriu este un indicator european care are ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. Ultimele date comparative la nivel european publicate de Eurostat pentru toate țările se referă la anul 2014. Media UE-28 privind acest indicator a fost de 94,3%, în creștere față de anii anteriori. Valorile cele mai crescute s-au înregistrat în Franța, Belgia, Danemarca și Marea Britanie. Țările cu cele mai reduse valori ale indicatorului sunt Slovacia și Croația. În România s-au înregistrat creșteri importante ale valorii indicatorului de la 67,6% în 2000 la 86,4% în 2014.

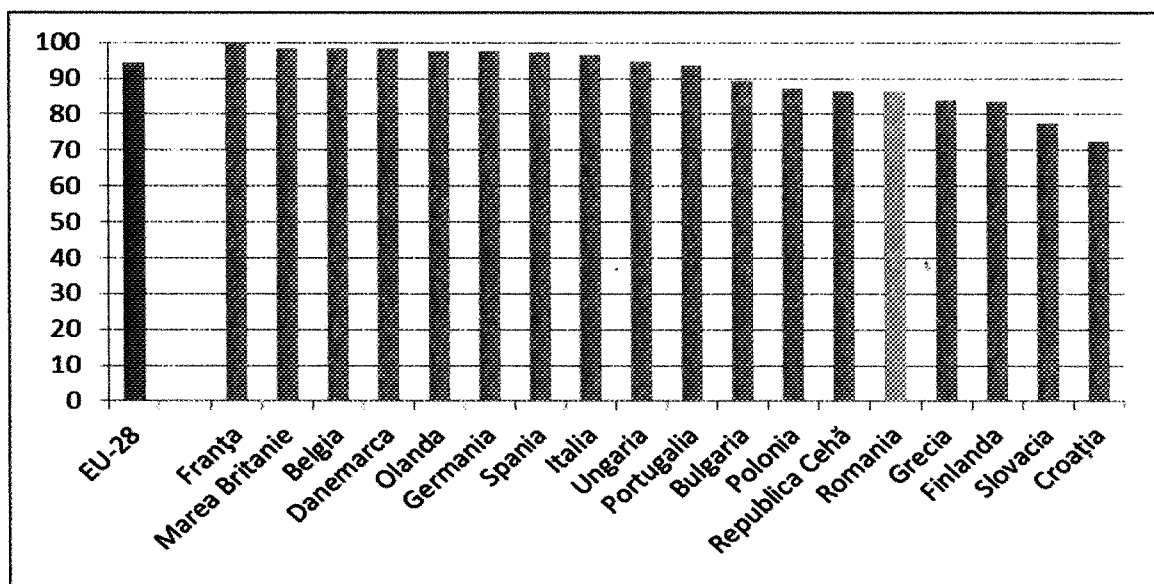
Datele Eurostat oferă informații privind valorile indicatorului și pentru anul 2015, dar nu pentru toate țările. În România, valoarea indicatorului raportată pentru acest an a fost de 87,6%.

Tabel 54. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu

Țara	2012	2013	2014	2015
EU-28	93,9	94,0	94,3	*
Romania	85,5	86,4	86,4	87,6
Franța	100,0	100,0	100,0	100,8
Olanda	99,6	99,5	97,6	96,0
Italia	99,2	98,7	96,5	*
Danemarca	98,3	98,3	98,1	98,6
Belgia	98,0	98,1	98,1	*
Spania	97,4	97,1	97,1	97,7
Marea Britanie	97,3	95,9	98,2	99,1
Germania	96,5	97,0	97,4	97,4
Portugalia	95,0	93,9	93,5	*
Ungaria	94,5	*	94,7	95,3
Bulgaria	87,1	87,8	89,3	89,2
Republica Cehă	86,1	85,7	86,4	*
Polonia	84,3	84,8	87,1	90,1
Slovacia	77,1	77,5	77,4	78,4
Grecia	75,2	76,9	84,0	*
Finlanda	75,1	84,0	83,6	83,6
Croația	71,7	71,4	72,4	73,8

Sursa: Eurostat, 2015-2016.

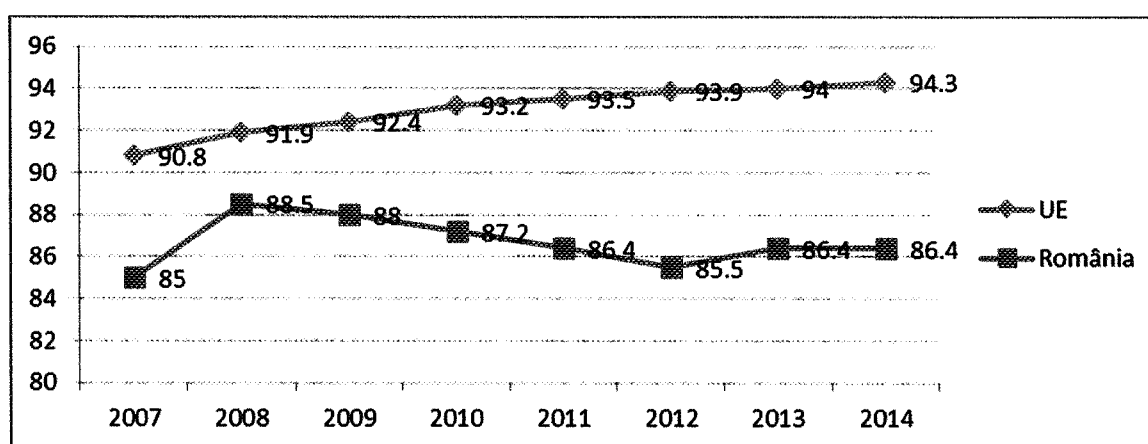
Fig. 31. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative 2014

Sursa: Eurostat, 2016.

Începând cu anul 2008, România a înregistrat o scădere semnificativă a acestui indicator european, de la 88,5% în 2010 la 85,5% în anul 2012, urmată în ultimii doi ani de o creștere până la valoarea de 87,6% în 2015. Cel mai probabil, coborârea vârstei de debut școlar la 6 ani a determinat o mai activă implicare a părinților în înscrierea copiilor la grădiniță.

Fig. 32. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative UE-România, 2007-2014

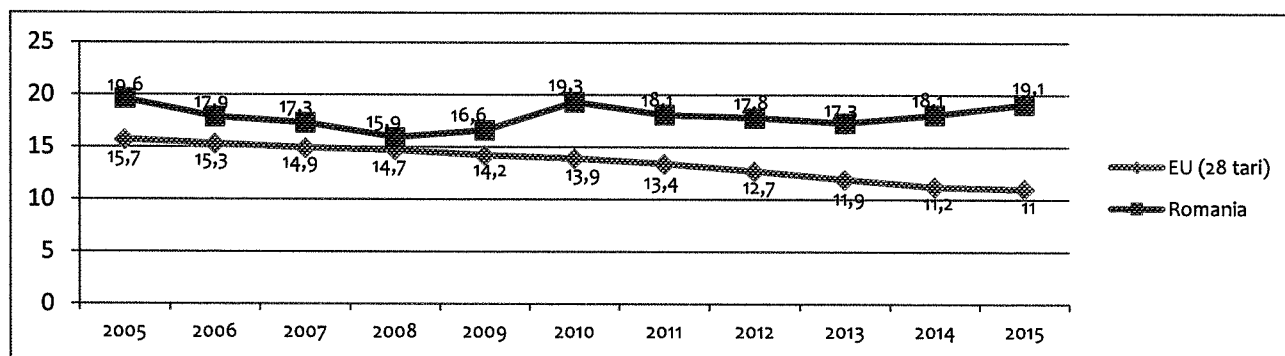
Sursa: Eurostat, 2016.

IV.B. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație

În ciuda unor variații ale tendințelor din anumite perioade de timp, în ultimul deceniu (2005-2015), rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională nu evidențiază un progres semnificativ în România. Anul 2015 marchează din nou un vârf al ratei de părăsire timpurie a școlii (19,1%), similar cu cele din 2005 (19,6%) și 2010 (19,3%). Conform graficului de mai jos, perioadele în care au fost înregistrate tendințe de scădere au fost cele cuprinse între anii 2005-2008 și 2010-2013. În ultimii ani, însă, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a revenit pe un trend ascendent.

În consecință, datele arată că România are încă dificultăți în a recupera efectele produse de criza economică și financiară din perioada 2008-2010 asupra părăsirii timpurii a școlii. Din acest punct de vedere, România se află între țările europene în care efectele situației economice a familiilor au avut un impact direct asupra participării la educație, precum Spania, Portugalia sau Italia. Totodată, decalajul dintre România și media țărilor europene s-a accentuat în ultimii ani, de la 1,3 puncte procentuale în 2008 la 8,1 puncte procentuale în 2015. În aceste condiții, România mai are la dispoziție doar câțiva ani pentru a ajunge la ținta pentru 2020 de 11,3% preconizată prin *Planul Național de Reformă*.

Fig. 33. Evoluția ratei de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani (RO-UE) 2005-2015

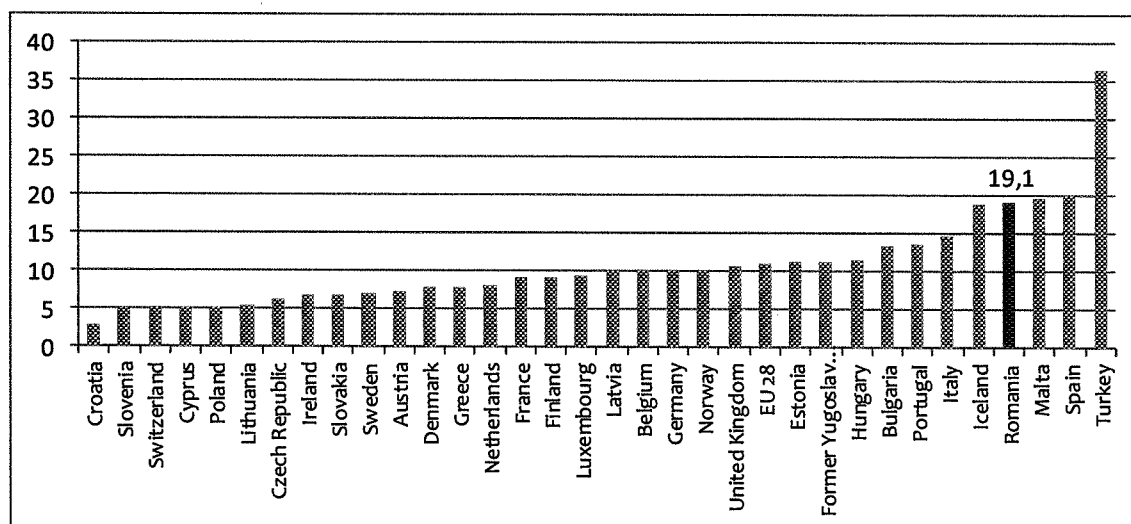
Sursa: Eurostat, 2016.

Tabel 55. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, pe sexe, în perioada 2005-2015 (%)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ținta 2020
TOTAL	19,6	17,9	17,3	15,9	16,6	19,3	18,1	17,8	17,3	18,1	19,1	11,3
Masculin	20,1	17,8	17,1	15,9	16,1	19,5	19,1	18,5	18,7	19,5	19,5	-
Feminin	19,1	18	17,4	16	17,2	19	17,2	16,9	15,9	16,7	18,5	-

Sursa: Eurostat, 2016.

Fig. 34. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, date comparative 2015

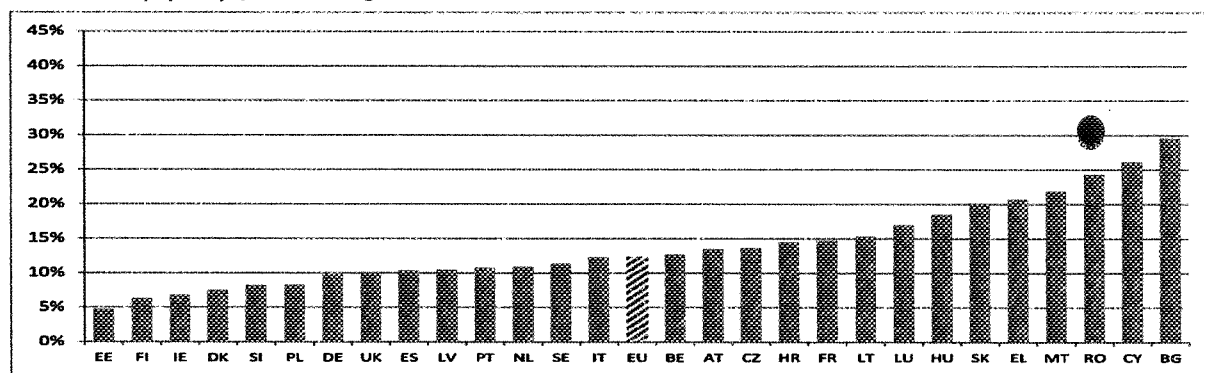
Sursa: Eurostat, 2016.

IV.C. Competențe de bază

Conform unui raport¹ recent al Comisiei Europene asupra rezultatelor PISA 2015 la nivel european, **România se află în continuare printre țările cu scorurile cele mai slabe din UE** înregistrate de elevii de 15 ani la testările internaționale cu privire la competențe de citire/lectură, matematică și științe. În anul 2015, 1 din 4 elevi români obțineau rezultate sub nivelul 2, considerat nivelul de bază necesar a fi atins de către un tânăr de 15 ani până la finalizarea învățământului obligatoriu, pentru a putea funcționa eficient în societatea cunoașterii, la toate cele trei domenii testate: citire-lectură, matematică și științe.

Între țările înalt performante la PISA 2015 se află Estonia, unde doar 1 din 20 de elevi de 15 ani obține rezultate sub nivelul de bază la toate cele 3 domenii testate, urmată în topul clasamentului de Finlanda, Irlanda și Danemarca. Dintre toate țările europene, România devansează doar Cipru și Bulgaria, situându-se astfel în primele 3 țări cele mai slab performante în ceea ce privește ponderea elevilor cu performanțe scăzute la toate cele trei domenii testate la PISA 2015.

Fig. 35. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la toate cele trei domenii testate: citire-lectură, matematică și științe, PISA 2015

Source: OECD (PISA 2015). Note: Countries are ordered by low to high share of low achievers in science, reading and maths.

Grafic preluat din *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

Același raport al Comisiei Europene asupra rezultatelor PISA 2015 la nivel european, publicat pe 5 decembrie 2016, evidențiază următoarele tendințe privind situația României, comparativ cu alte țări ale Uniunii Europene, din perspectiva indicatorului *ponderea elevilor cu performanțe slabe la testările PISA 2015*:

- comparativ cu testările PISA anterioare (2009, 2012), România nu a înregistrat în 2015 o îmbunătățire semnificativă a indicatorului european privind ponderea elevilor cu performanțe scăzute. Variațiile față de PISA 2009 și 2012 nu depășesc în 2015 mai mult de 1-2 p.p. pentru niciunul dintre domeniile testate;
- se constată o ușoară îmbunătățire a indicatorului privind ponderea elevilor cu rezultate slabe la matematică, în timp ce la științe și citire/lectură ratele celor care nu reușesc să atingă nivelul de bază cresc în continuare, fără însă a atinge valorile și mai slabe obținute la PISA 2009;

¹ *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf), 5 decembrie 2016

Fig. 36. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la matematică (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2009-2015 – date comparative România-UE

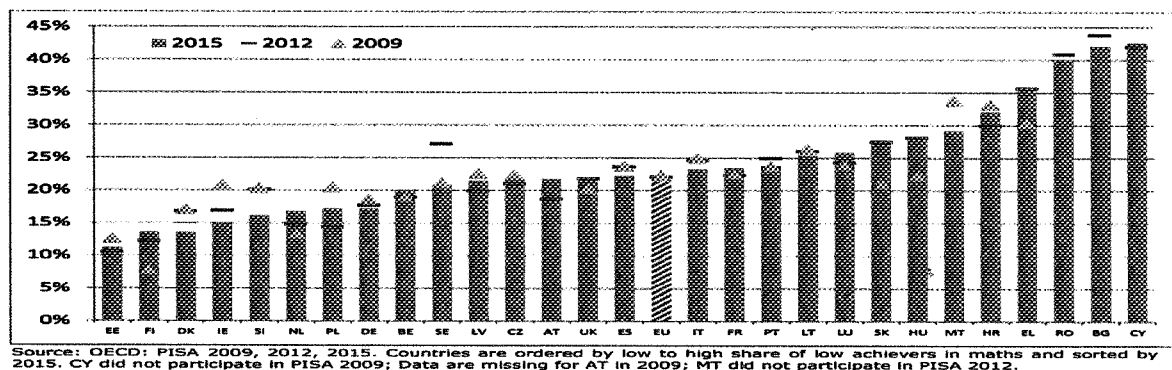

Fig. 37. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire-lectură (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2000-2012 – date comparative România-UE

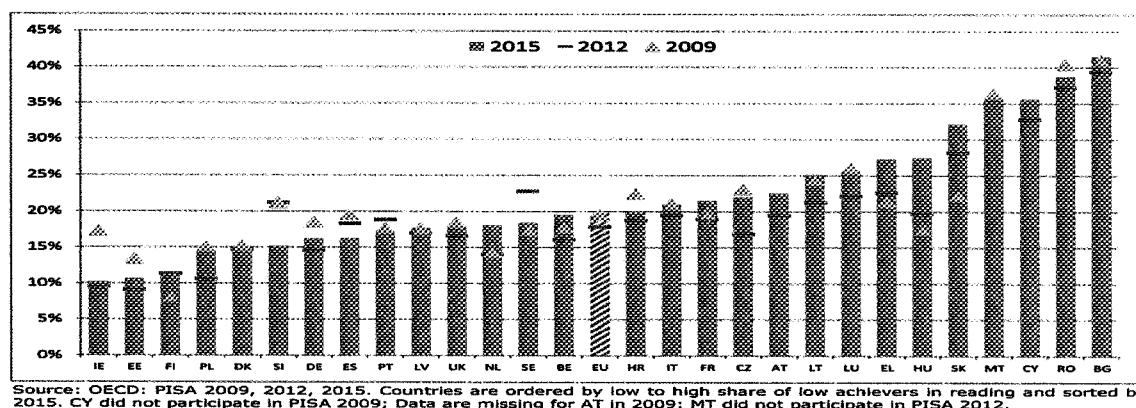
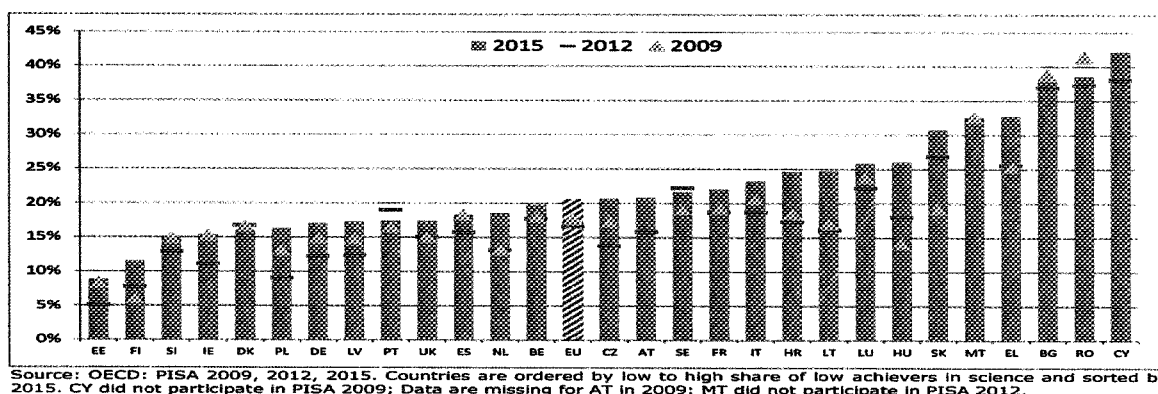

Fig. 38. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2009-2015 – date comparative România-UE

Grafice preluate din *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

- Pe sexe, rezultatele PISA 2015 arată un echilibru între fetele și băieții care au performanțe scăzute la matematică, în timp ce la citire/lectură și științe sunt mai mulți băieți decât fete între cei care obțin rezultate slabe.

Fig. 39. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la matematică - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE)

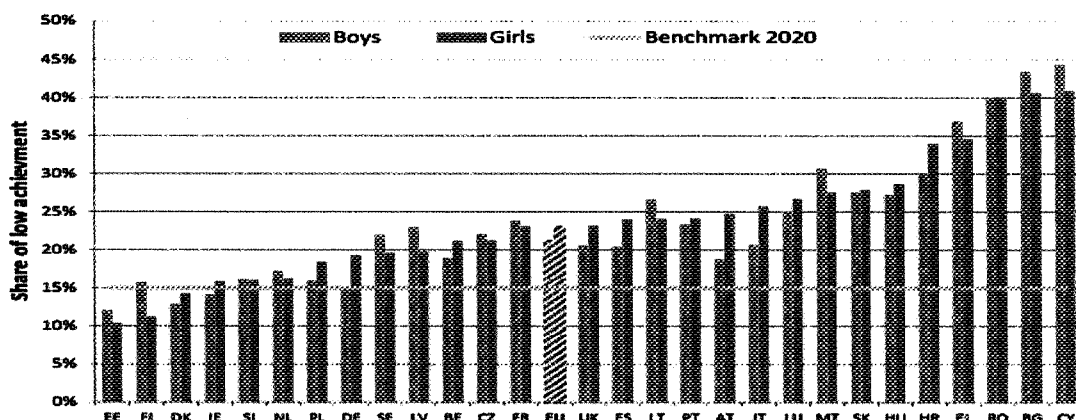

Fig. 40. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire/lectură - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE)

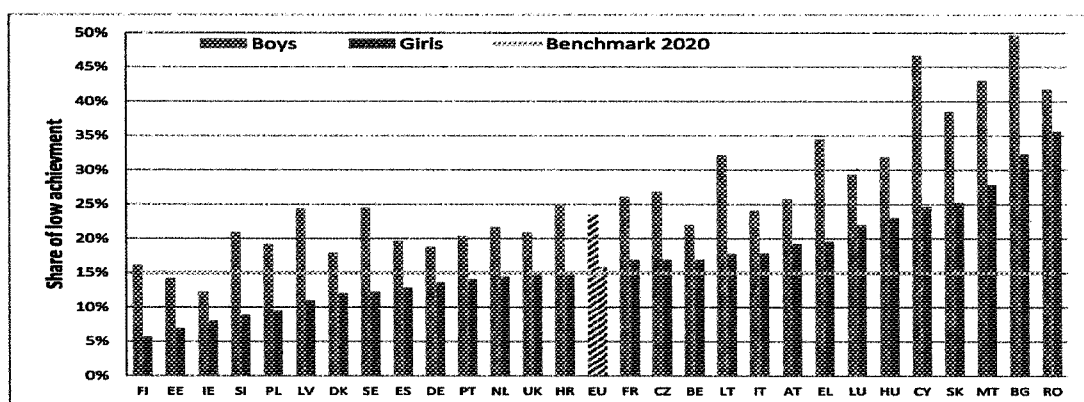
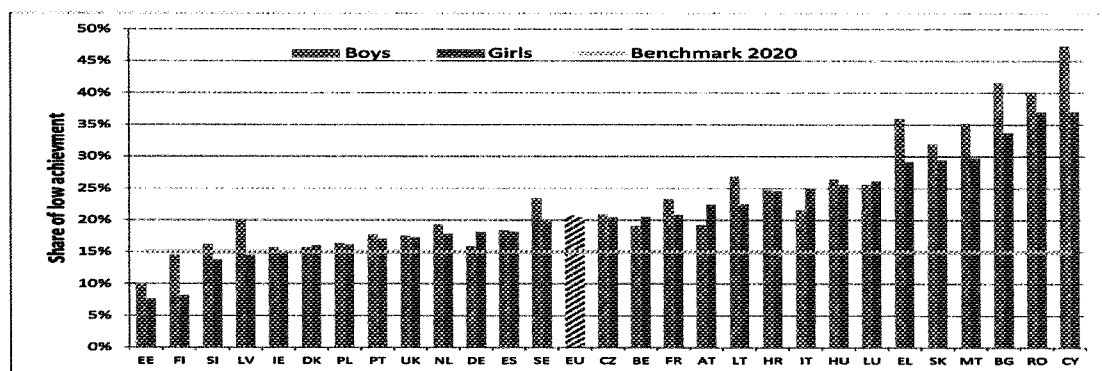

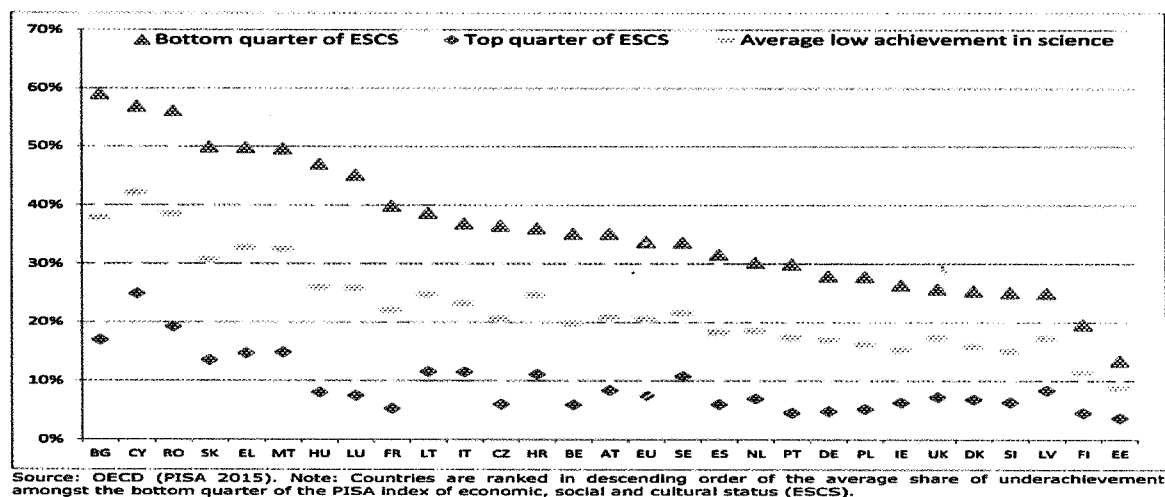
Fig. 41. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE)

Grafice preluate din *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

- în funcție de statutul socio-economic, România se află printre țările cu un nivel ridicat de corelație între rezultatele slabe obținute la testare și nivelul socio-economic al familiei de proveniență. Astfel, din totalul elevilor care se situează în quartila celor cu cel mai scăzut nivel socio-economic, peste 50% obțin rezultate slabe la testarea PISA, în timp ce între elevii care aparțin quartilei corespunzătoare unui statut socio-economic ridicat, doar 20% obțin rezultate slabe la testarea PISA 2015.

Fig. 42. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe - PISA 2015, în funcție de statutul socio-economic (date comparative România-UE)

* Grafic preluat din *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

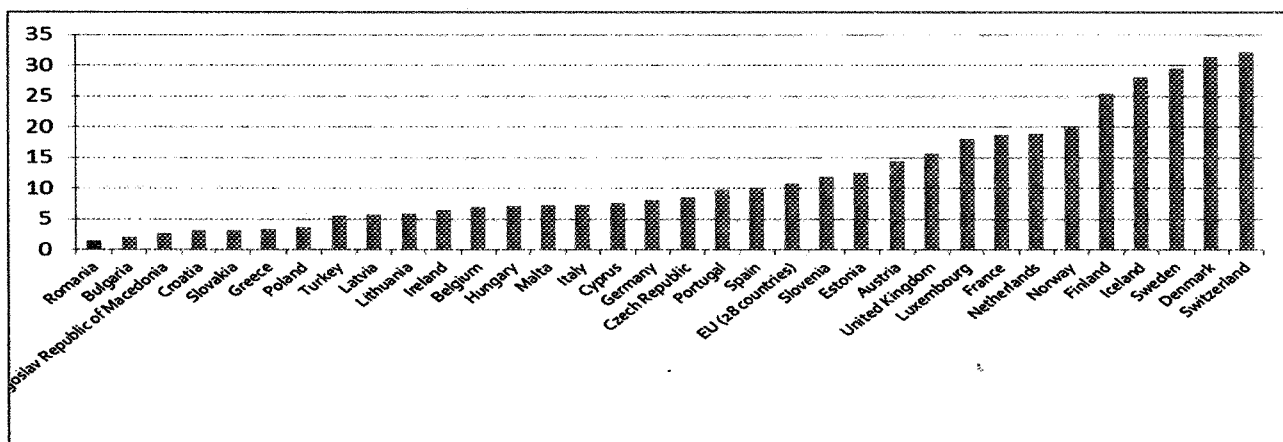
În perspectiva țintei europene de 15% elevi cu rezultate slabe la testările PISA până în 2020, România trebuie să facă eforturi semnificative pentru îmbunătățirea calității educației în următorii ani pentru a reduce decalajele actuale în raport cu celelalte țări din UE. Reducerea decalajelor semnificative din perspectiva statutului socio-economic al familiei de proveniență reprezintă de asemenea o provocare pentru intensificarea programelor care se adresează categoriilor de elevi aflate în situații de dezavantaj socio-economic în România.

IV.D. Participarea adulților la învățarea pe parcursul vieții

În ultimul deceniu, România nu a reușit să înregistreze un progres privind **participarea adulților cu vârste între 25-64 ani la învățare pe parcursul întregii vieți**, valoarea indicatorului înregistrând în 2015 cea mai scăzută valoare din întreaga perioadă analizată (1,3%).

La nivelul anului 2015, România ocupa ultimul loc între țările din Uniunea Europeană (România - 1,3%, față de media UE28 de 10,7%) în ceea ce privește participarea adulților de 25-64 de ani la învățare pe parcursul întregii vieți. În aceste condiții, România se află încă departe de ținta europeană pentru anul 2020 proiectată la o pondere de 15%.

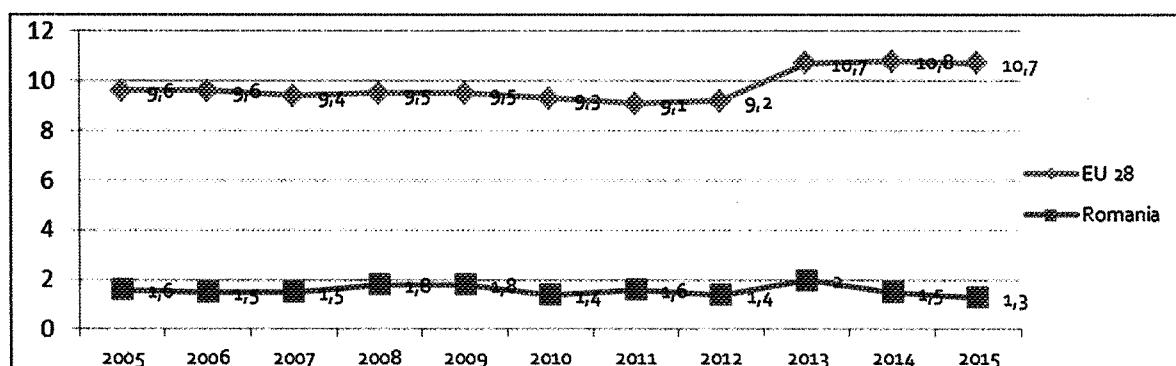
Fig. 43. Participarea adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă) – date comparative, 2015

Sursa: EUROSTAT, 2016

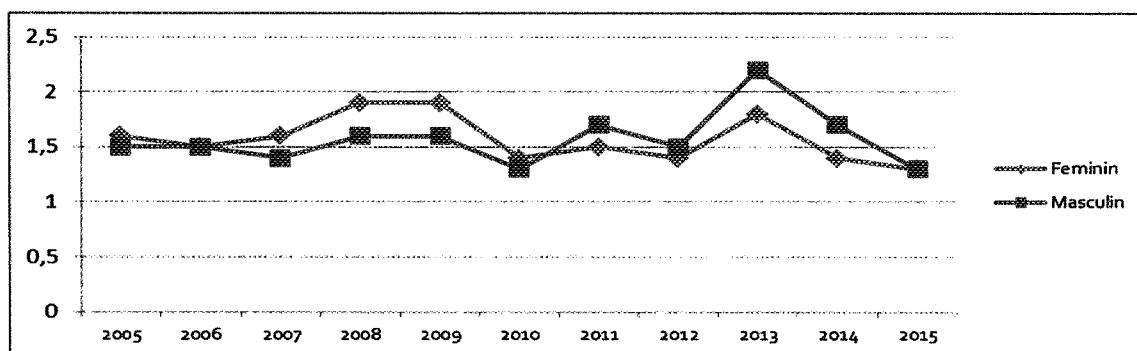
Deși cu mult superioară valorii înregistrate în România, media la nivelul UE28 urmează, de asemenea, un progres foarte lent, evidențiind faptul că participarea la învățarea pe parcursul întregii vieți este încă o provocare la nivel european, având în vedere că ținta UE pentru 2020 este de 15%. Conform graficului de mai jos, media europeană a înregistrat o creștere de doar 1.1 pp într-o perioadă de 10 ani.

Fig. 44. Participarea adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă) – date comparative România-UE28, 2005-2015

În România, defalcarea datelor pe sexe relevă o tendință de echilibrare a participării între femei și bărbați, anul 2015 fiind cel care marchează o egalitate a ponderilor de participare la învățarea pe parcursul întregii vieți.

Fig. 45. Participarea adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă), distribuția pe genuri – România, 2005-2015

Sursa: EUROSTAT, 2016

Tabel 56. Participarea adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă), distribuția pe sexe – România, 2005-2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Total	1,6	1,5	1,5	1,8	1,8	1,4	1,6	1,4	2	1,5	1,3
Feminin	1,6	1,5	1,6	1,9	1,9	1,4	1,5	1,4	1,8	1,4	1,3
Masculin	1,5	1,5	1,4	1,6	1,6	1,3	1,7	1,5	2,2	1,7	1,3

Sursa: EUROSTAT, 2016.

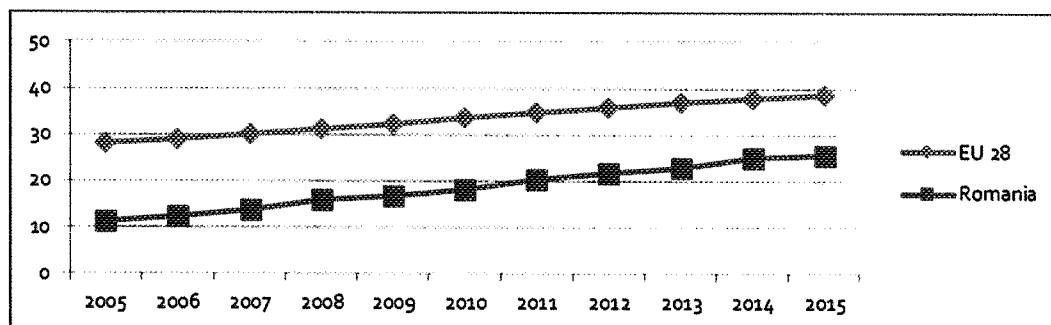
IV.E. Ponderea absolvenților de învățământ terțiar (ISCED 5-6) din totalul populației în vârstă de 30-34 ani

Prin Programul Național de Reformă 2011-2013, România a asumat că până în anul 2020 va atinge o pondere de 26,7% a absolvenților de învățământ terțiar din totalul populației în vârstă de 30-34 ani. În anul 2015, România se afla foarte aproape de atingerea țintei, înregistrând o rată de 25,6%, cu doar 1,1 puncte procentuale distanță față de procentul propus pentru anul 2020. Se observă, de asemenea, o tendință constantă de creștere a acestei rate în ultimii 10 ani: în 2015 rata era de 2,5 ori mai mare față de cea înregistrată cu 10 ani în urmă. Populația feminină înregistrează în mod constant un avantaj privind participarea la învățământul terțiar, comparativ cu cea de gen masculin, pe întreaga perioadă analizată.

Este important să menționăm că ținta asumată de România este mult mai scăzută decât cea propusă la nivel european (40% până în anul 2020). În afara Italiei, care a asumat o țintă națională de 26% până în anul 2020 pentru acest indicator, România se situează pe ultimul loc în Europa în acest exercițiu proiectiv.

În anul 2015, România se afla pe penultima poziție între țările europene la acest indicator, în urma Maltei (27,8%), Slovaciei (28,4%) sau Bulgariei (32,1%). Chiar dacă România va reuși să atingă ținta propusă până în anul 2020, cel mai probabil se va număra printre țările cu cea mai scăzută valoare a acestui indicator din Uniunea Europeană.

Fig. 46. Evoluția ponderii absolvenților de învățământ terțiar (ISCED 5-6) din totalul populației în vârstă de 30-34 ani – date comparative România – UE în perioada 2005-2015

Sursa: EUROSTAT, 2016

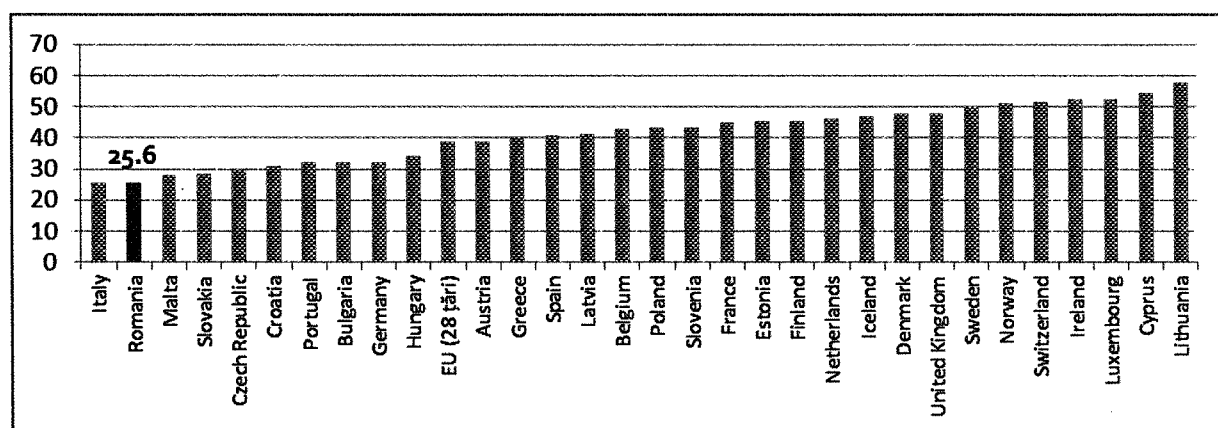
Tabel 57. Ponderea absolvenților de învățământ terțiar (ISCED 5-6) din totalul populației în vârstă de 30-34 ani – date comparative România – UE în perioada 2005-2015, pe sexe

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Target
EU 28	28,1	29,0	30,1	31,1	32,3	33,8	34,8	36,0	37,1	37,9	38,7	40,0

Romania TOTAL	11,4	12,4	13,9	16,0	16,8	18,3	20,3	21,7	22,9	25,0	25,6	26,7
Masculin	10,8	11,7	13,6	14,9	15,2	17,5	20,1	20,5	21,6	22,9	24,2	
Feminin	12,1	13,1	14,3	17,1	18,5	19,2	20,6	22,9	24,2	27,2	27,2	

Sursa: EUROSTAT, 2016

Fig. 47. Ponderea absolvenților de învățământ terțiar (ISCED 5-6) din totalul populației în vârstă de 30-34 ani – date comparative UE, 2015

Sursa: EUROSTAT, 2016

Partea a II-a

ACȚIUNI PRINCIPALE ȘI REZULTATE OBTINUTE ÎN ANUL ȘCOLAR 2015-2016

- I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare
- II. Modernizarea curriculumului și a sistemului de evaluare și examinare
- III. Asigurarea calității în educația preuniversitară și încurajarea performanței școlare
- IV. Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic și corelarea cu piața muncii;
- V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale
- VI. Îmbunătățirea formării cadrelor didactice, extinderea utilizării noilor tehnologii și profesionalizarea managementului școlar
- VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții
- VIII. Intensificarea dialogului social și creșterea transparenței instituționale
- IX. Creșterea siguranței elevilor și prevenire corupției
- X. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale
- XI. Închiderea Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2014
- XII. Crearea cadrului instituțional pentru monitorizarea și evaluarea măsurilor cuprinse în strategiile condiționalități ex-ante ale învățământului preuniversitar

I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare

I.1 Educația timpurie

În anul școlar 2015-2016, dezvoltări semnificative au fost înregistrate pe unul dintre segmentele importante ale învățământului preuniversitar, respectiv educația timpurie. În acest sens, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice a continuat procesul de revizuire a *Curriculumului specific pentru educație timpurie* (0-3 ani și 3-6 ani), elaborat în 2008, în cadrul Proiectului de Educație Timpurie Incluzivă (finanțator Banca Mondială). Totodată, o preocupare importantă a MENCS, în acest domeniu, a fost armonizarea sau, după caz, completarea cadrului legislativ. Astfel, au fost finalizate demersurile cu privire la revizuirea HG 1252/2012 pentru aprobarea *Metodologiei de organizare și funcționare a creșelor și a altor servicii de educație timpurie antepreșcolare*. În anul școlar 2015-2016, s-a avut în vedere revizuirea a două dintre proiectele strategiilor care vizează segmentul educației timpurii: *Strategia privind educația timpurie*, respectiv *Strategia pentru educație parentală*. La baza revizuirii celor două proiecte se află elaborarea unor studii de impact, realizate în ultimii doi ani de către UNICEF și ONG-uri cu experiență relevantă în domeniu, respectiv de către minister.

Investiția în etapele timpurii ale educației aduce cele mai mari beneficii economice și sociale în timp, îndeosebi pentru copiii/tinerii din grupuri dezavantajate. O calitate mai bună a serviciilor de educație timpurie contribuie la o participare școlară crescută, la obținerea de rezultate școlare superioare și la reducerea riscului de părăsire timpurie a școlii, unul dintre obiectivele asumate în Strategia Europa 2020. O inițiativă legislativă nouă a fost legată de promovarea *Legii nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate*, care a preluat și extins la nivel național experiențele importante din cadrul programului „Fiecare Copil în Grădiniță” (pilotat în perioada 2010-2015, de către Asociația OvidiuRo în parteneriat cu MENCS), respectiv tichetul social pentru grădiniță.

Ulterior promovării în luna noiembrie a Legii 248/2015, MENCS s-a implicat în elaborarea legislației subsecvente, respectiv:

- Hotărârea de Guvern nr. 15/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 248/2015 și a procedurii de acordare a tichetelor sociale pentru grădiniță;
- procedura MENCS pentru înregistrarea prezenței la grădiniță în unitățile de învățământ care se supun prevederilor Legii 248/2015;
- Hotărârea de Guvern nr.14/2016 pentru simplificarea procedurii de eligibilitate.

În cifre, situația monitorizării implementării măsurii privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate (Legea 248/2015) este ilustrată astfel:

- februarie 2016 - 49.633 copii (45% din cei 111.396 copii estimați de MMFPSPV la nivel național) eligibili au fost introduși în SIIR; 29.981 copii (60% din cei introduși în SIIR) au avut frecvență regulată; 1342 copii (2,8% din cei 49.633 eligibili introduși în SIIR) nou înscriși la grădiniță;
- iunie 2016 – 67.205 copii (60% din cei 111.396 copii estimați de MMFPSPV la nivel național) eligibili au fost introduși în SIIR; 34.831 copii (52% din cei introduși în SIIR) au avut frecvență regulată; 2.164 copii (3,2% din cei 67.205 eligibili introduși în SIIR) nou înscriși la grădiniță.

1.2 Programe sociale

Pentru asigurarea de șanse egale de acces și participare pentru toți copiii, MENCS a implementat o paletă largă de programe sociale și programe pentru grupuri dezavantajate. În acest sens, o atenție deosebită a fost acordată asigurării condițiilor pentru derularea în continuare a programelor sociale de tipul: Bani de liceu (aproximativ 162.500 de elevi beneficiari anual), Rechizite școlare (aproximativ 945.700 de elevi beneficiari anual), Euro 200 (aproximativ 35.300 de elevi beneficiari anual), Bursa profesională (aproximativ 67.800 beneficiari în anul școlar 2015-2016), Cornul și laptele etc., precum și monitorizării acestora.

Totodată, MENCS a contribuit la realizarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 69/2016 pentru completarea art. 84 din Legea educației naționale nr. 1/2011 și a art. 45 din Legea serviciilor de transport public local nr. 92/2007, precum și pentru abrogarea art.15 din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 privind reglementarea unor măsuri bugetare. Prin prevederile sale referitoare la decontarea navetei elevilor, actul normativ menționat va genera efecte pozitive la nivelul politicilor sociale în domeniul educației, de combatere și diminuare a abandonului școlar și a excluziunii sociale a copiilor.

În ceea ce privește cele două programe A doua șansă și Școală după școală, la începutul anului școlar 2015-2016, inspectorii școlari generali pentru învățământ primar, limba și literatura română, matematică, fizică, chimie, istorie, biologie au organizat consfăturile anuale cu inspectorii de specialitate din ISJ/ISMB. În cadrul acestora, o atenție deosebită a fost acordată reglementărilor și clarificărilor celor 2 programe, precum și aspectelor care țin de monitorizarea acestora. Spre sfârșitul anului școlar 2015-2016, a fost făcută inventarierea intervențiilor de tipul ȘDȘ la nivel național și a fost elaborat draftul proiectului non-competitiv de dezvoltare a Programului Școală după școală.

Programul A doua șansă reprezintă unul dintre mecanismele importante de recuperare școlară, concepute și dezvoltate cu consecvență de către MENCS și care a fost adaptat în permanență la modificările sistemului și la nevoile beneficiarilor. Inspectoratele școlare și unitățile de învățământ au fost abilitate și sprijinite să acceseze fonduri europene prin care să poată oferi:

- facilități de transport și rechizite pentru cursanți;
- asigurarea resurselor materiale (mobilier, echipamente) și umane necesare;
- promovarea programului în comunitate;

- facilități pentru cursanți (consiliere pentru obținerea unui loc de muncă, pentru inițierea unei afaceri etc.);
- formări locale.

În acest context, MENCS a elaborat draftul proiectului non-competitiv de extindere a Programului ADȘ, în vederea sprijinirii inspectoratelor școlare și a unităților de învățământ care derulează sau doresc să deruleze acest program.

În anul școlar 2015-2016, a continuat acordarea de locuri distincte pentru copiii rromi la admiterea în licee pentru diferite specializări (au fost admiși, anual, între 2700-3200 elevi la clasa a IX-a pe astfel de locuri). Au fost organizate – unde a fost cazul - de către ISJ-uri, școli, primării, ONG-uri (Salvați Copiii, Asociația OvidiuRo, ș.a.) grădinițe estivale premergătoare clasei I, pentru elevii de etnie rromă care nu au frecventat grădinița.

1.3 Proiectul PRET

Unitatea de Management al Proiectelor cu Finanțare Externă (UMPFE) implementează, împreună cu Unitatea de Management al Proiectelor pentru Modernizarea Rețelei Școlare și Universitare (UMPMRSU), Proiectul de Reformă a Educației Timpurii (PRET) care are ca obiective îmbunătățirea infrastructurii existente, prin reabilitarea, extinderea și construcția de noi grădinițe, precum și creșterea calității serviciilor oferite, prin formarea cadrelor didactice și dotarea cu materiale de predare - învățare.

În cadrul componentei nr. 3 a proiectului PRET, *Creșterea capacității sistemului de educație preșcolară de a furniza servicii de calitate*, UMPFE a achiziționat și distribuit în grădinițele reabilite sau nou construite, materiale didactice, jucării și jocuri. În anul școlar 2015-2016, cele 83 de grădinițe nou construite, cu finanțare din fondurile proiectului PRET, au fost dotate cu jocuri și jucării (jocuri de construcție, jocuri de tip puzzle, modele), contribuind astfel la asigurarea unui mediu educațional prietenos și stimulativ pentru dezvoltarea copiilor. Fondurile alocate în acest sens, pentru anul 2016, totalizează 100.395 lei.

1.4 Finanțarea învățământului particular

Începând cu anul 2016, au intrat în vigoare prevederile Hotărârii de Guvern nr. 136/2016 privind aprobarea normelor metodologice pentru determinarea costului standard per elev/preșcolar și stabilirea finanțării de bază de la bugetul de stat, din sume defalcate din T.V.A. prin bugetele locale, pe baza costului standard per elev/preșcolar, pentru toți preșcolarii și elevii din învățământul general obligatoriu particular și confesional acreditat, precum și pentru cei din învățământul profesional și liceal acreditat, particular și confesional. În baza prevederilor acestui act normativ, s-a trecut la finanțarea învățământului preuniversitar particular acreditat, astfel încât s-au eliminat discrepanțele privind finanțarea diferitelor tipuri de învățământ, din perspectiva formei de proprietate a acestora. Au fost prevăzute resurse financiare pentru asigurarea finanțării, potrivit principiului "resursa financiară urmează elevul", pentru 30.000 de elevi din învățământul preuniversitar particular.

Statutul Elevilor, document ce reglementează drepturile și obligațiile elevilor înmatriculați în instituțiile de învățământ de stat, particular sau confesional din România, primul document de acest tip elaborat în România după 1990, a fost aprobat prin OM nr.4742/2016. Statutul a fost elaborat de MENCS în colaborare cu Consiliul Național al Elevilor (CNE) și alte organizații reprezentative ale elevilor și este fundamentat pe respectarea valorilor comunității școlare și ale sistemului educațional. Forma finală a acestuia s-a conturat în urma dezbaterii publice pe care MENCS a organizat-o în perioada 17 iunie - 4 iulie 2016.

Prevederile Statutului se aplică începând din anul școlar 2016-2017. Potrivit documentului, drepturile elevilor sunt structurate în 5 categorii: drepturi educaționale, drepturi de asociere și exprimare, drepturi

sociale, recompense și alte drepturi. Documentul prevede deopotrivă îndatoriri, interdicții și sancțiuni pentru încălcarea de către elevi, în incinta unității de învățământ, a prevederilor statutului sau a prevederilor explicate din actele normative în vigoare.

I.5 Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar

Documentul a fost revizuit și promovat prin OMENCS nr. 5709/2016. Principalele aspecte revizuite și reglementate sunt:

- a) prevederile privind unitățile de învățământ cu personalitate juridică, formațiunile de studiu, participarea elevilor la consiliul de administrație, atribuțiile directorului, numirea directorilor adjuncți, responsabilitățile consilierului educativ, comisiile care funcționează la nivelul unei unități de învățământ, atribuțiile compartimentului secretariat, componența serviciului financiar;
- b) tipul și conținutul documentelor școlare;
- c) statutul elevilor la sfârșitul clasei pregătitoare și a clasei I, participarea la ora de religie, examenele susținute pentru admiterea în gimnaziu, frecventarea învățământului obligatoriu, aspecte privind elevii care au urmat cursurile într-o unitate de învățământ din străinătate;
- d) capitolul privind *Partenerii educaționali* și unele articole privitoare la *Consiliul reprezentativ al părinților și Asociația de părinți*;
- e) modelul *Contractului educațional*, anexă a Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ.

În vederea asigurării egalității de șanse și a deschiderii accesului elevilor la toate formele de învățământ, MENCS a introdus măsura susținerii obligatorii a examenului pentru evaluarea nivelului de cunoștințe a limbii moderne la admiterea în gimnaziu, la clasele cu predare în regim intensiv a unei limbi de circulație internațională.

I.6 Învățământul special

În parteneriat cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, s-a stabilit un Plan de măsuri de remediere a problemelor educaționale și sociale ale copiilor incluși în centre de plasament, conform priorităților strategice ale MENCS pentru anul 2016. Analiza situației din învățământul special a fost realizată în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție. Planul rezultat conține analiza de nevoi – diagnoza privind problemele educaționale și sociale ale copiilor din centrele de plasament; proiectarea și implementarea activităților de remediere, dezvoltarea capacității de îmbunătățire a serviciilor educaționale prin participarea multi-sectorială a actorilor interesați, a comunității și monitorizarea – evaluarea implementării planului.

II. Modernizarea curriculumului și a sistemului de evaluare și examinare

II.1 Elaborarea de noi conținuturi

MENCS a continuat procesul de revizuire a Curriculumului specific pentru educație timpurie (0-3 ani și 3-6 ani). Acesta urmează să fie lansat în dezbatere publică în trim. I 2017. Au fost finalizate demersurile cu privire la revizuirea Hotărârii de Guvern nr. 1252/2012 pentru aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a creșelor și a altor servicii de educație timpurie antepreșcolară, care va fi promovată în semestrul al II-lea al anului școlar 2016-2017.

Alături de IȘE, inspectorii de specialitate ai MENCS au contribuit la elaborarea documentului de politici educaționale "Repere pentru dezvoltarea curriculumului național" și au demarat, în calitate de coordonatori, procesul de elaborare a noilor programe pentru clasele V-VIII, care urmează a fi lansate în dezbatere publică după 1 ianuarie 2017. Astfel, s-a realizat finalizarea planului cadru pentru clasele V-VIII, dezvoltarea conținuturilor, dezbateră conținutului curricular inclusiv prin intermediul unor evenimente regionale cu cadre didactice și elevi și lansarea licitațiilor pentru manualele școlare aferente. Au fost aprobate planurile-cadru de învățământ pentru învățământul gimnazial prin OM nr. 3590/2016, precum și componența Comisiilor naționale de specialitate pentru disciplinele specifice învățământului în limba română, respectiv în limbile minorităților naționale, conform Calendarului dezvoltării curriculare 2015-2017, aprobat prin Nota nr. 331/19.08.2016.

Proiectul privind învățământul secundar (Romania Secondary Education Project – ROSE), finanțat printr-un împrumut acordat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), în domeniul învățământului preuniversitar, a prevăzut, printre alte măsuri, intervenții cu impact asupra întregului sistem de învățământ, cum ar fi revizuirea curriculumului pentru învățământul secundar superior - liceu, formarea profesorilor și a directorilor pentru implementarea noului curriculum, revizuirea băncii de itemi pentru evaluări și examene naționale, formarea profesorilor și a directorilor etc.

În pregătirea procesului de revizuire curriculară pentru liceu au fost organizate consultări și seminarii, la care au participat reprezentanți ai Băncii Mondiale, MENCS, IȘE și ai CNDIPT, permițând analiza stadiului actual al dezvoltării curriculare din România, în contextul mai larg al reformelor în domeniul educației, facilitând discuții între experți, decidenți și dezvoltatori de curriculum cu o experiență națională și internațională relevantă, pentru a cunoaște exemple de inovare curriculară la nivel european și internațional.

Au fost aprobate Standardele de pregătire profesională (SPP) pentru calificările profesionale de nivel 3 și 4 ale Cadrului național al calificărilor, pentru care se asigură pregătirea prin învățământul profesional și tehnic, prin OM nr. 4121/2016 (131 standarde de pregătire profesională de nivel 3 și 69 standarde de pregătire profesională de nivel 4). OM nr. 4457/2016 a aprobat planurile de învățământ și programele școlare pentru cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală din aria curriculară Tehnologii, precum și pentru stagiile de pregătire practică - curriculum în dezvoltare locală CDL, pentru clasele a IX-a, învățământ liceal filiera tehnologică și învățământ profesional (18 planuri de învățământ pentru clasele a IX-a învățământ liceal filiera tehnologică, 17 pentru clasele a IX-a învățământ profesional, respectiv 18 programe școlare pentru clasele a IX-a învățământ liceal filiera tehnologică și 17 programe școlare pentru clasele a IX-a învățământ profesional).

II.2 Evaluările, examinările și concursurile naționale

Au fost selectate cadre didactice membre în comisii care elaborează subiecte pentru examenele naționale (evaluări naționale pentru clasele II, IV, VI, VIII, Bacalaureat) pentru elevii care frecventează unități de învățământ cu limba de predare română/maternă, precum și profesori-traducători pentru aceste examene.

Numărul total de variante de subiecte elaborate (inclusiv variantele de subiecte pentru simulările naționale ale probelor scrise ale evaluării naționale – clasa a VIII-a și ale examenului de bacalaureat pentru elevii claselor a XI-a și a XII-a) au fost: 99 de variante de probe scrise pentru evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a; 2671 bilete de examen pentru probele A, B și C (examenul de bacalaureat); 110 de fișiere audio pentru proba C (examenul de bacalaureat); 230 de variante de probe scrise și probe pentru evaluarea înțelegerii textului audiat pentru proba C (examenul de bacalaureat);

1243 fișiere de lucru pentru proba D (examenul de bacalaureat); 390 de variante de probe scrise pentru proba E (examenul de bacalaureat); 83 de variante de subiecte (Evaluarea Națională de la finalul clasei a II-a); 74 de variante de subiecte (Evaluarea Națională de la finalul clasei a IV-a); 45 de variante de subiecte (Evaluarea Națională de la finalul clasei a VI-a).

II.3 Asigurarea manualelor școlare pentru anul școlar 2016-2017

În anul 2016, CNEE a pregătit cadrul operațional pentru asigurarea unităților de învățământ cu manuale pentru anul școlar 2016-2017, coordonând derularea mecanismelor de evaluare a manualelor pentru învățământul preuniversitar, conform metodologiei aprobate. În ceea ce privește licitația publică pentru achiziționarea de manuale școlare noi pentru clasa a IV-a, au fost depuse oferte pentru 13 din cele 52 de loturi pentru care CNEE a organizat licitație. În urma analizei documentelor de calificare și a conformității cu caietul de sarcini, au intrat în evaluare pe baza criteriilor tehnice de calitate un număr de 58 de proiecte de manuale școlare. Procesul de evaluare a proiectelor de manuale școlare s-a realizat pe baza criteriilor tehnice de calitate și a fost efectuat de către experți evaluatori cooptați. Selecția evaluatorilor s-a realizat prin publicarea pe website-urile MENCS și pe cel al CNEE (www.edu.ro și www.rocnee.eu) a *Apelurilor pentru selecția cadrelor didactice în grupurile de lucru constituite în vederea evaluării proiectelor de manuale școlare pentru învățământul primar*. La finalul apelurilor au fost selectate cadrele didactice care îndeplinesc criteriile stipulate în OMEN nr. 5559/2013.

În urma proceselor de evaluare și reevaluare a proiectelor de manuale școlare, au fost încheiate acorduri – cadru și contracte subsecvente cu ofertanții câștigători pentru cele 13 loturi în cadrul cărora s-au depus oferte. Au fost livrate în unitățile de învățământ manualele pentru disciplinele: Limba și literatura română pentru secțiile cu predare în limba maghiară, Limba modernă franceză, Limba modernă germană, Educație civică, Muzică și mișcare, Arte vizuale și abilități practice, Religie-Cultul orthodox, Matematică și Limba modernă engleză. Pentru disciplinele: Limba și literatura română, Științe ale naturii, Istorie și Geografie, termenul maxim de livrare a manualelor în depozitele județene de carte școlară a fost 19.12.2016, conform ultimelor contracte încheiate în data de 17.11.2016. Toate manualele școlare pentru disciplinele care se studiază în clasa a IV-a au fost și sunt disponibile, în format pdf și digital, pe platforma IT dedicată www.manuale.edu.ro, iar accesul pe aceasta este liber.

Pentru achiziționarea de manuale școlare noi pentru clasele I, a II-a și a III-a, pentru anul școlar 2016-2017 au fost depuse oferte pentru 11 din cele 107 de loturi pentru care CNEE a organizat licitație (30 loturi pentru clasa I; 40 loturi pentru clasa a II-a și 37 loturi pentru clasa a III-a). În urma analizei documentelor de calificare și a conformității cu caietul de sarcini, au intrat în evaluare, pe baza criteriilor tehnice de calitate, un număr de 13 de proiecte de manuale școlare.

În urma proceselor de evaluare și de reevaluare a proiectelor de manuale școlare, au fost încheiate acorduri – cadru și contracte subsecvente cu ofertanții câștigători pentru 5 loturi în cadrul cărora s-au depus oferte la disciplinele: Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba germană clasa I, Limba modernă germană clasa I, Limba modernă germană clasa a II-a, Religie - Cultul romano-catolic de limbă română clasa a II-a, Limba modernă germană clasa a III-a. Aceste manuale sunt disponibile, atât în format pdf, cât și digital, pe platforma dedicată, cu acces liber, www.manuale.edu.ro. S-a finalizat procedura de organizare de sesiuni de traduceri ale manualelor școlare noi pentru clasele I și a II-a, aprobate prin ordin de ministru în perioada 2014 – 2015. S-au încheiat acorduri-cadru și contracte subsecvente cu editurile câștigătoare, pentru manualele școlare la disciplina Matematică și explorarea mediului, clasa I și clasa a II-a, traduceri în limba maternă maghiară.

În luna mai 2016, MENCS a inițiat procesul de asigurare a manualelor pentru clasele a XI-a și a XII-a, pentru anul școlar 2016-2017, demersurile fiind întreprinse de către fiecare inspectorat școlar și de

unitățile de învățământ, în urma unui proces de selecție și de comandă a manualelor, cu respectarea prevederilor Procedurii de selecție și de comandă a manualelor școlare noi nr. 1449/21.04.2016 și prin utilizarea aplicației web *Selectarea Necesarului de Manuale Școlare (SNMS)*, disponibilă la adresa https://transfer.rocnee.eu/manuale_digitale. Cadrele didactice au selectat și comandat acele titluri de manuale școlare care sunt cuprinse în Catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, disponibil pe website-ul www.edu.ro.

La nivelul MENCS, au fost constituite două comisii: Comisia pentru stabilirea reperelor tehnice minime privind achiziționarea manualelor școlare pentru ciclul superior al liceului, numită prin OMENCS nr. 3947/03.06.2016 și Comisia de negociere a prețului manualelor școlare pentru ciclul superior al liceului, numită prin OMENCS nr. 4472/06.07.2016, din care au făcut parte și reprezentanți ai CNEE.

Contractele de achiziție a manualelor școlare pentru clasele a XI-a și a XII-a, încheiate între fiecare inspectorat școlar și editurile participante la procedura de negociere fără publicare prealabilă, s-au semnat în perioada 16 – 18.08.2016.

III. Asigurarea calității în educația preuniversitară și încurajarea performanței școlare

III.1 Evaluare instituțională

În anul școlar 2015-2016, a fost inițiat procesul de elaborare a Ordinului privind evaluarea externă periodică a calității educației în unitățile de învățământ preuniversitar de stat acreditate, prin care toate unitățile de învățământ care nu au fost evaluate periodic, conform legii, vor fi evaluate extern de către ARACIP în perioada 2016-2018, încheindu-se, astfel, un ciclu de evaluare externă pentru toate unitățile de învățământ preuniversitar din România.

A fost inițiat proiectul de Hotărâre de Guvern privind aprobarea noilor Standarde, standarde de referință, și indicatori de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar, precum și proiectul de Hotărâre de Guvern privind aprobarea noii Metodologii de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a organizațiilor furnizoare de educație.

În anul școlar 2015-2016 ARACIP a efectuat în total 844 de evaluări externe pentru unitățile școlare de nivel preuniversitar, din care:

- vizite de evaluare externă în vederea autorizării – 202 (196 propuneri de autorizare și 6 propuneri de neautorizare);
- vizite de evaluare externă în vederea acreditării – 181 (176 propuneri de acreditare și 5 propuneri de neacreditare);
- vizite de evaluare externă periodică – 461 (atestare de calitate emise pentru 421 de unități care îndeplinesc standardele minime; 44 unități de învățământ nu îndeplinesc standardele minime, intrând în procedura de monitorizare specială).

Din totalul unităților școlare evaluate, circa 10% nu îndeplinesc standardele minime de calitate.

III.2 Inspecția școlară

În anul școlar 2015-2016, s-au realizat inspecții de specialitate, inspecții tematice, precum și o activitate de inspecție generală, în conformitate cu prevederile OM nr. 5547/06.10.2011 *privind Regulamentul de inspecție a unităților de învățământ preuniversitar*, și ale Notei nr. 56492/17.11.2015 *privind Programul Direcției Generale Învățământ Preuniversitar de inspecție și monitorizare a unităților de învățământ preuniversitar*.

Inspecția de specialitate a avut în vedere 2 tipuri majore de activități:

- Activități de asistență la lecție/lecții, analiză, autoevaluare, evaluare și consiliere,
- Analiza documentelor și a activităților catedrei și consilierea membrilor catedrei.

Inspecția de specialitate din luna martie 2016 a inclus, ca element specific, focalizarea pe problemele referitoare la evaluarea curentă și relația dintre evaluarea curentă și pregătirea examenelor naționale. În perioada 14 martie -1 aprilie 2016 un număr de 17 inspectori din cadrul DGÎP au efectuat inspecții de specialitate unui număr de 146 cadre didactice, din cadrul a 97 de unități de învățământ preuniversitar din 12 județe.

III.3 Organizarea olimpiadelor și concursurilor școlare

În anul școlar 2015-2016, olimpiadele și concursurile școlare naționale și internaționale au fost organizate și desfășurate conform graficului stabilit, în condiții de siguranță și normalitate. Au fost premiați 202 elevi, 215 profesori și 99 unități școlare de proveniență. În anul școlar 2015-2016, au avut loc un număr de 11 olimpiade școlare pentru elevii aparținând minorităților naționale. Elevii aparținând minorităților naționale au participat la olimpiade școlare (etapa națională) finanțate de MENCS pentru limbile materne: maghiară, germană, slovacă, ucraineană, rromani, turcă, rusă, sârbă, cehă, croată și polonă. Olimpiadele internaționale s-au desfășurat conform Calendarului aprobat prin ordin de ministru și au fost organizate: limba rromani - la Drobeta Turnu Severin; limba și literatura maghiară - la Miskolc (Ungaria); matematică pentru gimnaziile maghiare din Europa la Kecskemét (Ungaria), respectiv pentru liceele maghiare din Europa desfășurată la Budapesta (Ungaria); limba turcă, desfășurată în Turcia; Olimpiada Elenismului la Turnu Măgurele); Olimpiada de limba polonă la Varșovia (Polonia). În anul școlar 2015-2016, s-au organizat de asemenea, o serie de concursuri la nivel național, care s-au adresat și elevilor din cadrul învățământului în limbile minorităților naționale, desfășurate conform Calendarului aprobat.

În conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr. 536/2016 privind stimularea performanței școlare înalte din învățământul preuniversitar, MENCS a acordat elevilor medaliați, profesorilor care i-au pregătit și unităților școlare de unde provin elevii, diplome și premii în bani. Fondul de premiere a fost în valoare de 3.513.755 lei.

Tabel 58. Rezultatele elevilor obținute la olimpiadele și concursurile școlare internaționale în anul 2016, au fost:

Categorii olimpiade internaționale desfășurate la nivel mondial		Categorii concursuri internaționale desfășurate la nivel european/regional		Total medalii/premii
Medalii/premii	Nr premii	Medalii/premii	Nr premii	
Aur/ I	13	Aur/ I	41	54
Argint/ II	31	Argint/ II	66	97
Bronz/ III	11	Bronz/ III	47	58
Mentiune	2	Mentiune	41	43
Total				252

Tabel 59. Prezentăm mai jos olimpiadele și a concursurile internaționale recunoscute de MENCS, desfășurate în anul școlar 2015-2016:

LIMBĂ ȘI COMUNICARE	
01.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LECTURĂ

02.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LINGVISTICĂ
03.	OLIMPIADA ELENISMULUI (LIMBA NEOGREACĂ)
04.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LIMBĂ, LITERATURĂ ȘI CULTURĂ MAGHIARĂ „APÁCZAI CSERE JÁNOS”
05.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI CREAȚIA LITERARĂ ROMANI
06.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LIMBA TURCĂ
07.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LIMBA FRANCEZĂ
08.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LIMBA RUSĂ
09.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LIMBA GERMANĂ
10.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LIMBA POLONĂ
11.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LATINĂ - ARPINO
12.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LATINĂ - SULMONA
13.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE LATINĂ - HORATIANUM
14.	CONCURSUL INTERNAȚIONAL „CERTAMEN VITERBIENSE”
15.	ENGLISH SPEAKING UNION
MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE	
16.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE MATEMATICĂ
17.	BALCANIADA DE MATEMATICĂ
18.	OLIMPIADA BALCANICĂ DE MATEMATICĂ PENTRU JUNIORI
19.	OLIMPIADA EUROPEANĂ DE MATEMATICĂ PENTRU FETE
20.	OLIMPIADA DE MATEMATICĂ PENTRU LICEELE MAGHIARE DIN EUROPA
21.	OLIMPIADA DE MATEMATICĂ PENTRU GIMNAZIILE MAGHIARE DIN EUROPA
22.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE FIZICĂ
23.	OLIMPIADA DE FIZICĂ A ȚĂRILOR DIN ASIA
24.	CONCURSUL INTERNAȚIONAL BILATERAL DE FIZICĂ
25.	CONCURSUL INTERNAȚIONAL „YOUNG PHYSICIST TOURNAMENT”
26.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE CHIMIE (Ediția 48)
27.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE CHIMIE "D. Mendeleev" (Ediția 51)
28.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE BIOLOGIE
29.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE ASTRONOMIE ȘI ASTROFIZICĂ
30.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE ASTRONOMIE
31.	OLIMPIADA PLURIDISCIPLINARĂ „TUYMAADA”
32.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE ȘTIINȚE PENTRU JUNIORI
33.	"EUSO" - OLIMPIADA DE ȘTIINȚE U.E.
34.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ ȘTIINTELE PĂMÂNTULUI
35.	CONCURSUL INTERNAȚIONAL PLURIDISCIPLINAR „CONFERENCE OF YOUNG SCIENTIST”
OM ȘI SOCIETATE	
36.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE FILOSOFIE
37.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE GEOGRAFIE
38.	OLIMPIADA BALCANICĂ DE GEOGRAFIE
TEHNOLOGII	
39.	OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ INFORMATICĂ
40.	OLIMPIADA DE INFORMATICĂ A ȚĂRILOR DIN EUROPA CENTRALĂ

41.	BALCANIADA DE INFORMATICĂ
42.	BALCANIADA DE INFORMATICĂ PENTRU JUNIORI
43.	TURNEUL DE INFORMATICĂ

În anul 2016, Guvernul României a hotărât acordarea de premii în bani tuturor absolvenților de clasa a VIII-a (al treilea an) și de clasa a XII-a (al patrulea an), care au obținut media 10 la Evaluarea Națională 2016, respectiv la Bacalaureat 2016, onorând în acest fel performanța elevilor români la examenele naționale.

Cei 253 de absolvenți de clasa a VIII-a, care au obținut media 10 la Evaluarea Națională, au primit din partea Guvernului 1.000 de lei, fiecare, iar cei 86 candidați cu media 10 la Bacalaureat au primit câte 3.000 de lei, fiecare (OMENCS nr. 5166/08.09.2016).

III.4 Proiectul ROSE

Proiectul privind învățământul secundar (Romania Secondary Education Project – ROSE), finanțat printr-un împrumut acordat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în valoare totală estimată de 200 milioane euro, își propune să contribuie la reducerea abandonului în învățământul secundar și terțiar și la creșterea ratei de promovare a examenului de bacalaureat.

Subcomponenta 1.1 a proiectului ROSE are în vedere intervenții la nivelul școlilor, prin acordarea de granturi liceelor mai puțin performante din sistemul public de învățământ, în valoare totală de 127,3 milioane de Euro, în scopul creșterii participării și a ratei de absolvire, precum și pentru îmbunătățirea performanțelor școlare. Perioada de derulare a granturilor acordate liceelor este de maximum 4 ani, iar mărimea acestora este, în medie, de 100.000 Euro.

Pe parcursul anului 2016 au fost desfășurate activități premergătoare implementării schemei de granturi, cum ar fi:

- Activități de comunicare și diseminare a informației privind proiectul ROSE, respectiv Schema de granturi pentru licee;
- Stabilirea condițiilor de eligibilitate a liceelor, și a distribuirii acestora în cele trei runde de acordare;
- Selectarea consultantilor pentru asigurarea facilitării scrierii și evaluării proiectelor depuse de licee și formarea acestora, pentru elaborarea manualului de granturi pentru licee;
- Activități de facilitare, în vederea acordării de sprijin echipelor de grant, pentru elaborarea propunerilor de proiecte;
- Elaborarea Ghidului Aplicantului pentru liceele care pot fi finanțate din Schema de granturi pentru licee și lansarea apelului la propuneri de granturi;
- Elaborarea Ghidului Evaluatorului pentru liceele care pot fi finanțate din Schema de granturi pentru licee.

IV. Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic și corelarea cu piața muncii

IV.1 Introducerea învățământului dual

Prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 81/16.11.2016 de modificare a Legii educației naționale nr. 1/2011 au fost incluse reglementările legislative pentru introducerea învățământului dual. A fost elaborată Metodologia de organizare și funcționare a învățământului dual și modelul de Contract de parteneriat pentru formarea profesională a elevilor prin învățământul dual, ambele documente fiind supuse dezbaterii publice.

Consultarea factorilor interesați cu privire la introducerea învățământului dual s-a realizat prin întâlniri regionale (846 participanți) și prin aplicare de chestionare (918 respondenți), consultare on-line (418 respondenți la chestionarele on-line), transmiterea unor documente de poziție (9 documente de poziție transmise de către o serie de parteneri în educație și formare profesională), în cadrul Conferinței naționale *"Învățământul profesional dual – drumul de la idei la practică"* - 21 iunie 2016 (121 participanți la conferința națională), dezbateri la nivel regional - Deva, Brașov, București, 29 august – 1 septembrie 2016 (140 participanți la dezbaterile regionale).

IV.2 Adaptarea planului cadru și a curriculumului la nevoile pieței forței de muncă

Colaborarea cu AIRBUS HELICOPTERS, cu alte companii în domeniul aeronautic (TAROM, BLUE AIR, ROMAERO) a condus la dezvoltarea unor documente curriculare: standarde de pregătire profesională și programa școlară pentru clasa a IX-a, învățământ liceal filiera tehnologică, domeniul Electromecanică, specifice calificărilor profesionale de nivel 4 CNC din domeniul aeronautic *Tehnician aviație și Tehnician instalații bord (avion)* corelate cu nevoile de formare ale companiilor din industria aeronautică.

Prin colaborarea cu Fundația Concordia s-a realizat adaptarea curriculumului pentru clasa a X-a, învățământ profesional, pentru calificările: *Brutar-patiser-preparator produse făinoase* și *Bucătar*, iar prin colaborarea cu Ambasada Austriei - secția comercială și operatorii economici din domeniul retail cu capital austriac, s-a realizat adaptarea curriculumului la nevoile pieței muncii pentru clasa a X-a, învățământ profesional, calificarea Comerciant vânzător.

Au fost elaborate/revizuite standardele de pregătire profesională pentru calificările profesionale de nivel 3 și nivel 4 CNC (131 standarde de pregătire profesională de nivel 3 și 69 standarde de pregătire profesională de nivel 4). Prin OMENCS nr. 4121/13.06.2016 au fost aprobate Standardele de pregătire profesională pentru calificări profesionale de nivel 3 și 4 al Cadrului Național al Calificărilor, pentru care se asigură pregătirea prin învățământul profesional și tehnic.

Au fost elaborate Planurile de învățământ și Programele școlare pentru cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală din aria curriculară Tehnologii precum și pentru stagiile de pregătire practică – curriculum în dezvoltare locală CDL, pentru clasele a IX-a, învățământ liceal filiera tehnologică și învățământ profesional, (18 planuri de învățământ pentru clasele a IX-a învățământ liceal filiera tehnologică, 17 pentru clasele a IX-a învățământ profesional, 18 pentru clasele a IX-a învățământ liceal filiera tehnologică, 17 pentru clasele a IX-a învățământ profesional).

Prin OMENCS nr. 4457/05.07.2016 au fost aprobate Planurile de învățământ și Programele școlare pentru cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală din aria curriculară Tehnologii, precum și pentru stagiile de pregătire practică – curriculum în dezvoltare locală CDL, pentru clasele a IX-a, învățământ liceal filiera tehnologică și învățământ profesional.

IV.3 Dezvoltarea de calificări și instrumente de predare, învățare, evaluare, prin proiecte la nivel european

În anul 2016, au fost selectate și contractate 111 proiecte Erasmus+ de mobilitate transnațională în domeniul IPT, prin care au participat la mobilități 3.682 elevi și 132 profesori. De asemenea, au fost selectate și contractate 22 de proiecte de parteneriat strategic în domeniul formării profesionale, coordonate de instituții/organizații din România.

În cadrul REFERNET - Rețeaua europeană de comunicare privind educația și formarea profesională au fost elaborate rapoarte privind politicile de formare profesională, precum și raportul național privind educația și formarea profesională în România „VET in Romania”. Au fost elaborate articole tematice pe tema educației și formării profesionale (“Sprijinirea cadrelor didactice, maiștrilor instructori pentru reforme de succes și asigurarea calității în VET”, „Competențe cheie în VET”, „Mobilitatea în educația și formarea profesională inițială”, „Măsuri de sprijin în educație și formare profesională inițială și continuă pentru migranți, refugiați”) și a fost creat și actualizat website-ul www.refernet.ro.

Proiectul „Dezvoltarea programelor de tip ucenicie în formarea profesională inițială în România (DALIVET)”, din cadrul Programului ERASMUS + National Authorities for Apprenticeships Call EACEA/13/2014 a avut ca rezultate finalizarea Master planului pentru implementarea recomandărilor studiului de fezabilitate, derularea Conferinței Internaționale “Învățarea la locul de muncă - provocări și oportunități”, 19 – 20 octombrie 2015, București (102 participanți), acreditarea și derularea Programului de formare “Împreună construim punți - Stagiile de pregătire practică în învățământul profesional și tehnic” prin OMENCS nr. 3633/12.04.2016, (45 absolvenți, din care 23 cadre didactice și 22 operatori economici, parteneri de practică).

Dezvoltarea de calificări și instrumente de predare, învățare, evaluare s-a realizat prin proiecte la nivel european. Astfel, proiectul Erasmus+ KA2, “SME’S Commitment in Apprenticeship” – SMECOA – a vizat elaborarea de instrumente și ghiduri pentru a sprijini IMM-urile și tutorii din întreprinderi în furnizarea de programe de învățare la locul de muncă în condiții de calitate, iar prin proiectul Erasmus+ KA2, “SME’S Commitment in Apprenticeship” – SMECOA s-a implementat un instrument on-line de autoevaluare a capacității companiilor de a asigura formarea la locul de muncă, un instrument on-line de autoevaluare pentru tutorii din IMM-uri, fiind elaborate ghiduri în sprijinul IMM-urilor, în elaborarea strategiei de dezvoltare din perspectiva implicării în formarea profesională la locul de muncă, în politica lor de recrutare a tutorilor, respectiv în politica de asigurare a calității.

Proiectul Erasmus+ KA2– SECTOR SKILLS ALLIANCES – Fit to Comfort – Skills Alliance for comfort & healthy footwear manufacturing – new qualification profile and innovative training opportunities (FIT2COM) a avut ca obiectiv dezvoltarea și certificarea unui nou profil ocupațional, a unei noi calificări de nivel 5 CNC/EQF “Expert în fabricarea încălțămintei confortabile” și furnizarea unui program de formare profesională care să îmbine componentele de învățare pe bază de proiect cu cele bazate pe tehnologia informației. Rezultatele proiectului au constat în elaborarea unor chestionare adresate producătorilor de încălțămintă/clienților, a unui studiu de cercetare asupra nevoilor și oportunităților de instruire privind caracteristicile de confort ale încălțămintei, precum și definirea profilului ocupațional “Expert în fabricația încălțămintei confortabile” pe baza concluziilor studiului realizat.

Formarea cadrelor didactice și a tutorilor în domeniul învățării la locul de muncă s-a realizat prin continuarea implementării proiectului *Dezvoltarea programelor de tip ucenicie în formarea profesională inițială în România*, finanțat prin programul Erasmus+. În anul 2016 au fost selectate și contractate 60 de proiecte instituționale pentru mobilitatea transnațională a 756 de profesori din învățământul preuniversitar. Au fost selectate și contractate 224 de școli, coordonatoare sau parteneri în proiecte de parteneriat strategic Erasmus+.

Prin proiectul Asigurarea calității în educația și formarea profesională, la nivel european și la nivelul punctelor naționale de referință (EQAVET-NRP-RO) a fost elaborat un Compendiu de bune practici pentru promovarea vizibilității și atractivității VET, care constă într-o colecție de exemple de bune practici privind campaniile de sensibilizare a publicului asupra beneficiilor aduse de VET, platforme de promovare a VET, orientare profesională și elemente de curriculum pentru a sprijini orientarea educației și formării pentru elevii de gimnaziu, inițiative menite să promoveze și să ofere suport pentru dezvoltarea VET, promovarea absolvenților VET care au avut succes în diverse companii; totodată, a fost actualizat web-site-ului GNAC, www.gnac.ro și a fost elaborat un material promoțional pentru diseminarea obiectivelor proiectului și scopului acestuia.

V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale

În anul școlar 2015-2016, au fost realizate atât activități specifice învățământului în limbile minorităților, cât și activități în context educațional extins adresate rromilor. *Cursurile de vară de limba și metodică predării limbii rromani* s-au desfășurat pe trei module succesive, în perioada 21 august – 11 septembrie 2016, la Costinești pentru profesori și potențiali profesori de limba rromani, educatori și învățători care predau sau vor predă în limba maternă rromani (Direcția Minorități, CCD Constanța, Fundația Ruhama din Oradea, Școala Costinești).

În scopul preservării limbii, istoriei și culturii rromani în context didactic s-a asigurat predarea a câte 3-4 ore/săptămână de limbă maternă rromani, la clasele I-XII, respectiv o oră/săptămână de istoria și tradițiile rromilor, la clasele VI-VII în aproape toate județele (exceptii, în anul școlar 2015-2016, unde nu se predă limba rromani, dar se asigură predarea istoriei și tradițiile rromilor: județele Argeș și Ilfov, iar în județul Sibiu nu se predau nici limba și nici istoria și tradițiile rromilor).

În vederea predării în limba maternă rromani, la nivelul învățământului preșcolar, inclusiv prin abordări bilingve rromani-română, rromani-maghiară, s-au înființat grupe de grădiniță de acest tip (Alba, Bacău, Bihor, Buzău, Cluj, Iași, Olt, Mureș, Timiș), cumulând, anual, peste 200 de preșcolari.

Au fost finanțate concursuri naționale școlare în profilul limbii și istoriei rromilor: Olimpiada națională de limba romani, ediția a XVII-a (în 2016, la Eforie Nord / Agigea pentru 74 de concurenți la faza națională), Concursul național școlar de istoria și tradițiile rromilor (ed. a IX-a, 2016 la Brăila), Concursul național școlar „Diversitatea” (anual, ianuarie-decembrie: 290 persoane în faza finală, 900 persoane în faza de masă; în 2016, ed. a X-a, la Vaslui - Bârlad), sprijinirea concursului de creație literară în limba rromani “Ștefan Fuli” (ed. a V-a în 2016 – la Carei), respectiv Olimpiada internațională de limba rromani, finanțată de MENCS (ed. a IV-a, 5-9 iunie 2016, Turnu Severin). De asemenea, alături de toate minoritățile, rromii au participat în anul școlar 2015-2016 la faza națională de la Bistrița a Concursului “Călătoria mea multiculturală”, organizat de Direcția Minorități în parteneriat cu Departamentul pentru Relații Interetnice - Guvernul României și cu Reprezentanța Comisiei Europene în România.

În cadrul activităților subsecvente *Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rromilor pentru perioada 2016-2020*, s-a asigurat pregătirea a 40 de cadre didactice - educatori, învățători, profesori, care predau în limba rromani (Sinaia, 24-28 noiembrie 2016).

Formarea inițială, intensivă, în cadrul Cursurilor de vară de limba și metodică predării limbii rromani a potențialilor profesori de limba și istoria rromilor s-a realizat în vara anului 2016 prin formarea, la Școala Costinești, a 60 de persoane (cadre didactice/potențiale cadre didactice din toată țara), precum și 16 persoane din străinătate, iar la Tg. Mureș, organizația “Divers” a organizat un curs similar pentru alte 60 de persoane, cursuri organizate de Direcția Minorități și CCD Constanța, respectiv CCD Mureș.

În anul 2016 au fost pregătiți prin CCD Constanța 23 de mediatori școlari români, 60 de către Reprezentanța UNICEF în România împreună cu ISJ Bacău, alți 30 de către "Divers" Tg. Mureș împreună cu CCD Mureș și câte 25 formați de Organizația „Salvați copiii” și CCD Constanța în colaborare cu Direcția Minorități. În sistemul educațional există 420 mediatori școlari.

Perfecționarea cadrelor didactice din școlile sau clasele cu predare în limba maghiară s-a realizat în cadrul activităților organizate de inspectoratele școlare județene, casele corpului didactic, universități (ex. Universitatea "Babeș Bolyai" la Cluj-Napoca și în orașele unde are extensii: Odorheiu Secuiesc, Satu Mare, Târgu-Mureș, Târgu Secuiesc).

O mare parte a perfecționărilor pentru cadrele didactice maghiare au fost organizate de către Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România prin cursurile tematice de perfecționare organizate pe tot parcursul anului școlar pe teme de actualitate care se bucură de un interes real (ex. Competențele specifice mentorului, Managementul conflictelor, Metode moderne de predare a limbii române, ca limbă nematernă, Organizarea activităților integrate, Dezvoltarea competențelor de comunicare, Pedagogii alternative, Educația ecologică etc.) la Miercurea Ciuc, Târgu-Mureș, Sfântu Gheorghe, Sovata, Odoheiu Secuiesc, Satu Mare, Oradea, Timișoara, Marghita, Baia Mare, Aiud, Cluj-Napoca, Brașov, Sighetu Marmației, Bistrița și Zalău.

Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România organizează anual stagiul de perfecționare de o săptămână denumit Academia de Vară „Bolyai” în parteneriat cu universități din România și Ungaria. Această activitate, în anul 2016 (în luna iulie), s-a aflat la a XXIV-a ediție și este foarte apreciată atât în țară, cât și în celelalte țări unde trăiesc maghiari.

S-au organizat peste 100 activități de perfecționare și stagii de formare continuă și inițială pentru cadrele didactice care predau în limba germană, la care au participat peste 1700 cadre didactice. S-au organizat cursuri de perfecționare în Slovacia, în luna aprilie, pentru cadrele didactice care predau în limba slovacă și cursuri de perfecționare în Serbia (Kikinda), în luna noiembrie, pentru cadrele didactice care predau în limba sârbă.

În anul 2016 au fost încheiate acorduri – cadru și contracte subsecvente cu ofertanții câștigători pentru 4 loturi de manuale în cadrul cărora s-au depus oferte, la disciplinele: Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba germană clasa I, Limba modernă germană clasa I, Limba modernă germană clasa a II-a, Limba modernă germană clasa a III-a. Aceste manuale sunt disponibile, atât în format pdf, cât și digital, pe platforma dedicată, cu acces liber, www.manuale.edu.ro. S-au încheiat acorduri-cadru și contracte subsecvente cu editurile câștigătoare, pentru manualele școlare la disciplina Matematică și explorarea mediului, clasa I și clasa a II-a, traduceri în limba maternă maghiară.

VI. Îmbunătățirea formării cadrelor didactice, extinderea utilizării noilor tehnologii și profesionalizarea managementului școlar

VI.1 Proiecte strategice

MENCS a avut în vedere propuneri de proiecte pentru axa prioritară 6, obiectivele specifice 6.2, 6.3, 6.5, 6.6, 6.8 și 6.9, care vizează obiective cuprinse în strategiile sale sectoriale din domeniul educației și formării profesionale. Țintele strategice asumate de MENCS sunt în acord cu Prioritățile de investiții 10.i și 10.ii, așa cum sunt ele definite de *Orientările strategice POCU 2014-2020*. Au fost lansate în lucru, **trei intervenții strategice**, la nivel de sistem, propuse ca mecanisme noncompetitive, în vederea corelărilor necesare cu regulile stabilite prin Ghidurile solicitantului:

- *Curriculum național obligatoriu actualizat pentru învățământul gimnazial* - proiect pentru reformarea/pilotarea curriculumului național școlar obligatoriu pentru nivelul gimnazial, conform noului plan cadru aprobat pentru clasele V-VIII;
- *Crește mai bune pentru copiii noștri* - proiect ce vizează dezvoltarea unui cadru instituțional și metodologic coerent pentru educația copiilor antepreșcolari, inclusiv prin formarea inițială și continuă pentru personalul didactic din învățământul antepreșcolar;
- *Profesionalizarea carierei didactice* – proiect care vizează extinderea de competențe și conversie profesională prin formare, recunoaștere, echivalare și certificare a competențelor didactice dobândite în contexte formale și nonformale, inclusiv prin rute alternative de formare inițială și continuă pentru cariera didactică.

VI.2 Organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante de directori și inspectori

A fost promovată *Metodologia privind organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcțiilor de director și director adjunct din unitățile de învățământ preuniversitar* (OM nr. 5.080/31.08.2016), în vederea asigurării derulării concursului în anul școlar următor.

Metodologia a reglementat următoarele trei aspecte fundamentale:

- condițiile de ocupare a funcțiilor de director și director adjunct din unitățile de învățământ preuniversitar;
- organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcțiilor de director și director adjunct din unitățile de învățământ preuniversitar;
- numirea și eliberarea din funcție a directorilor și directorilor adjuncți din unitățile de învățământ preuniversitar.

Proiectul Metodologiei de organizare și desfășurare a concursului de ocupare a funcțiilor de director și director adjunct din unitățile de învățământ preuniversitar, care a fost postat pe site-ul ministerului pentru dezbatere publică în *septembrie 2015*, a fost analizat, cu sprijinul inspectoratelor școlare de către toți factorii interesați: cadre didactice, organizații sindicale locale și județene reprezentative la nivelul sectorului învățământ, autorități ale administrației publice locale, Consiliul Național al Elevilor, au fost centralizate observațiile, iar în perioada *martie-august 2016*, a fost implicată și Asociația pentru Valori în Educație, ai cărei reprezentanți au propus includerea în procesul de evaluare a candidaților, a unui test de evaluare a aptitudinilor cognitive, eliminatoriu, precum și a unui test de evaluare a competențelor manageriale, ca probă de concurs. Toate observațiile transmise au fost supuse analizei în cadrul unui grup de lucru având în componență directori generali din MENCS, inspectori școlari generali, profesori universitari, președinți ai sindicatelor reprezentative din educație, reprezentanți ai asociațiilor de părinți, elevi, precum și reprezentanți ai asociațiilor comunităților locale și județene. Proiectul final al Metodologiei a fost supus, înainte de aprobare, analizei în cadrul Comisiei de Dialog Social și a fost aprobat prin OMENCS nr. 5080/2016.

În anul școlar 2015-2016, au fost organizate concursuri pentru ocuparea posturilor vacante de inspector școlar general și respectiv, a celor de inspector școlar general adjunct și de director la casa corpului didactic, astfel:

- în sesiunea de concurs din octombrie-noiembrie 2015, a fost organizat concurs pentru ocuparea a 9 posturi de inspector școlar general rămase vacante, în urma concursului fiind ocupate 3;
- în sesiunile de concurs din aprilie-mai 2016 și respectiv, iulie-august 2016, au fost organizate concursuri pentru ocuparea posturilor, rămase vacante, de inspector școlar general; începând cu luna august 2016, toate posturile de inspector școlar general din cadrul inspectoratelor școlare sunt ocupate prin concurs;

- în sesiunea de concurs din mai – iunie 2016, a fost organizat concurs pentru ocuparea a 53 posturi rămase vacante de inspector școlar general adjunct și respectiv, a 13 posturi vacante de director la casa corpului didactic, ocupându-se 18 posturi de inspector școlar general adjunct, respectiv 6 de director CCD.

VI.3 Dezvoltarea platformei *www.manuale.edu.ro* prin completarea cu activități multimedia interactive (animații, filme, simulări etc.)

În anul școlar 2015-2016 toate manualele aprobate prin ordin de ministru au fost postate pe platformă și sunt accesibile, ca și următoarele aplicații :

- aplicațiile EN246, evaluarea rapoartelor elevilor din clasa pregătitoare, CNMS (completarea necesarului de manuale școlare), REMSA (reevaluarea manualelor școlare aprobate), AUSI (Gestionarea persoanelor de contact implicate în examenele naționale), INSAM (Banca de itemi) și a platformelor de formare;
- aplicația pentru gestionarea raportului de la finalul clasei pregătitoare și aplicațiile EN246 au fost funcționale pentru încărcarea datelor corespunzătoare, iar rapoartele tehnice sunt în curs de definitivare;
- aplicațiile CNMS, REMSA și AUSI au fost funcționale și sunt în curs de actualizare;
- aplicația INSAM nu a fost funcțională în anul 2016.

VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții

Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015-2020 a fost validată în urma unei serii de consultări între MENCS și Comisia Europeană. În luna mai, strategia a fost validată de către COM, condiționalitatea ex-ante fiind îndeplinită. La data de 5 mai a avut loc, sub coordonarea secretarilor de stat, prima reuniune a grupurilor tehnice de lucru pentru elaborarea planurilor de acțiune aferente strategiilor, pentru anul 2016. În aplicarea măsurilor prevăzute în Strategie vor fi urmărite 10 direcții de acțiune : *Recunoașterea învățării anterioare, inclusiv a competențelor obținute în străinătate, Sprijinirea participării la programele europene de mobilitate, Finanțare pentru creșterea cererii de ÎPV, Consolidarea și asigurarea finanțării pentru încurajarea pieței de învățare pe tot parcursul vieții inclusiv prin îmbunătățirea serviciilor de consiliere, Crearea unui sistem de asigurare a calității, monitorizare și evaluare pentru ÎPV, Îmbunătățirea Cadrului Național al Calificărilor și consolidarea coordonării între părțile interesate, Evaluarea nevoilor de competențe și dezvoltarea unui set de competente mai cuprinzător, Îmbunătățirea calității și a disponibilității informațiilor, Finanțarea pentru diversificarea ofertei ÎPV, Sprijinirea șomerilor și persoanelor inactive, inclusiv prin stimulente financiare și consiliere.*

Stimularea mobilității în vederea formării continue în străinătate a 150 de formatori Erasmus+ (la runda de selecție din 2016) s-a materializat în finanțarea a 12 proiecte prin Programul Erasmus+, Acțiunea cheie 1 - proiecte de mobilitate în domeniul educației adulților. În anul 2016, au fost selectate și contractate 12 proiecte instituționale Erasmus+, de mobilitate transnațională în domeniul educației adulților, prin care vor participa la mobilități 142 de formatori. De asemenea, au fost selectate și contractate 11 de proiecte de parteneriat strategic în domeniul educației adulților, coordonate de instituții/organizații din România - Acțiunea cheie 2 - proiecte privind educația adulților.

VIII. Intensificarea dialogului social și creșterea transparenței instituționale

Concursurile pentru inspectorii școlari generali, inspectorii școlari generali adjuncți și directorii caselor corpului didactic au fost organizate, în mod transparent, conform metodologiei actualizate de organizare a concursurilor aprobată prin OMENCS nr. 3724/2016 și OMENCS nr. 3672/2016). Este pentru prima dată, după anul 2008, când s-au organizat concursuri pentru aceste funcții - de altfel, vitale pentru buna desfășurare a procesului didactic. A fost dezvoltat și pilotat, cu sprijinul profesioniștilor din domeniul resurselor umane din cadrul Asociației pentru Valori în Educație, un test standard on-line, pentru toți candidații.

Au fost transparentizate bugetele unităților/instituțiilor de învățământ preuniversitar prin stabilirea obligativității afișării bugetelor prin Nota MENCS nr. 24589/2016. În decembrie 2015, a fost transmisă o adresă către toate unitățile/ instituțiile de învățământ preuniversitar în vederea publicării, pe website-urile proprii și la avizier, a bugetelor acestora. A fost inclusă în tematica de inspecție școlară verificarea respectării instrucțiunii ministerului privind publicarea bugetelor.

A fost asigurat un cadru transparent și intransigent pentru desfășurarea în bune condiții a examenelor naționale, prin realizarea simulărilor pentru examenele naționale la clasa a VIII-a și la bacalaureat. A fost elaborat, de către Institutul de Științe ale Educației (IȘE), un raport cu privire la analiza rezultatelor simulărilor examenelor naționale. Raportul este disponibil online la beta.edu.ro/studii-și-analize. Au fost elaborate planurile operaționale de activități, în concordanță cu metodologiile, procedurile și calendarele aprobate pentru organizarea și desfășurarea examenelor naționale. Au fost simplificate procedurile privind organizarea taberelor, excursiilor și a altor activități de timp liber, în sistemul de învățământ preuniversitar prin OMENCS nr. 3637/2016.

În anul școlar 2015-2016, au fost formulate 588 de întrebări/interpelări adresate de senatori și deputați conducerii MENCS. Temele vizate privind învățământul preuniversitar aveau ca subiect probleme referitoare la: manualele școlare, desfășurarea programului „cornul și laptele”, naveta cadrelor didactice și a elevilor, autorizațiile sanitare pentru școli, transportul școlar, violența în școli, abandonul școlar, examenele naționale, bursele elevilor. Au fost formulate un număr de 92 de propuneri legislative.

IX. Creșterea siguranței elevilor și prevenirea corupției

IX.1 Creșterea siguranței elevilor

În anul școlar 2015-2016 a continuat elaborarea de proceduri și instrumente pentru siguranța elevilor. În acest sens, a fost reactualizat și adoptat la nivel interministerial (Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice) *Planul național comun de acțiune pentru creșterea gradului de siguranță a elevilor și a personalului didactic și prevenirea delincvenței juvenile în incinta și în zonele adiacente unităților de învățământ preuniversitar*, înregistrat la MENCS cu nr. 560/MCA/13.07.2016. Acest document programatic urmărește:

- reglementarea modului de colaborare între factorii responsabili pentru optimizarea organizării și funcționării sistemului – cadru de asigurare a protecției elevilor, personalului didactic, unităților de învățământ, în scopul creșterii siguranței în mediul școlar;
- extinderea parteneriatului care acționează pentru siguranța în mediul școlar și prevenirea/reducerea fenomenului de violență în școli, prin includerea reprezentanților structurilor asociative ale autorităților

administrației publice locale, care să se implice în mod concret în îmbunătățirea climatului de siguranță școlară.

Totodată, reprezentanți MENCS au participat la întâlniri interministeriale pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, în vederea conturării unei politici publice naționale în domeniu și a Planului prevenirii și combaterii violenței în familie.

Anual, IGSU înaintează MENCS situația cu deficiențele constatate la nivelul unităților de învățământ, referitoare la îndeplinirea normelor legale din domeniul protecției civile. Această listă este comunicată ISJ/ISMB, o dată cu obligația de a colabora cu autoritățile administrației publice locale (responsabile cu administrarea materială a spațiilor de învățământ preuniversitar) pentru a remedia deficiențele constatate, conform legislației în vigoare. Reprezentanții delegați de către inspectorii școlari generali, împreună cu reprezentanții IJSU/ISUMB, prelucrează cu directorii unităților școlare legislația în domeniu, în scopul îmbunătățirii activităților specifice.

În aprilie 2016, a fost aprobat și transmis către inspectoratele școlare și către instituțiile de învățământ superior *Planul operațional pentru punerea în aplicare a Protocolului privind pregătirea în domeniul situațiilor de urgență a copiilor, elevilor și studenților din învățământul național preuniversitar și superior*. În fiecare an, unitățile de învățământ stabilesc calendarul exercițiilor de simulare, împreună cu reprezentanții IJSU/ISUMB. Exercițiile se desfășoară întotdeauna conform calendarelor agreeate, fiind urmate de dezbateri, prelucrarea legislației și întâlniri cu specialiști ISU.

IX.2 Prevenirea corupției

În anul școlar 2015-2016, a fost implementată Metodologia privind managementul riscurilor de corupție în cadrul ministerului și al instituțiilor/unităților subordonate/coordonate, a căror activitate vizează învățământul preuniversitar, aprobată prin OMEN nr. 5113/2014, prin adoptarea la nivelul tuturor structurilor a unor măsuri de prevenire și control, în vederea menținerii la un nivel acceptabil a probabilității de apariție a riscurilor. Pentru prevenirea riscurilor identificate, au fost adoptate măsuri de către inspectoratele școlare, respectiv la nivelul ministerului:

- asigurarea respectării prevederilor privind accesul la informații de interes public și a celor privind transparența procesului decizional la nivelul sectorului educațional, prin utilizarea aplicației informatice de monitorizare a riscurilor de corupție, în vederea implementării Metodologiei privind managementul riscurilor de corupție în cadrul structurilor ministerului;
- identificarea de resurse financiare, prin accesarea fondurilor structurale, pentru implementarea de proiecte în domeniul integrității și bunei guvernări la nivelul sectorului educațional, în parteneriat cu societatea civilă;
- creșterea gradului de accesibilitate a informațiilor de la nivelul autorităților implicate în sistemul educațional, în vederea informării corecte și eficiente a actorilor implicați în actul educațional și a publicului larg;

Pe site-urile oficiale ale inspectoratelor școlare, unităților de învățământ sau în rapoartele de activitate publicate semestrial/anual, a fost raportat numărul de solicitări de informații adresate ISJ/ISMB/MENCS, formulate pe baza Legii nr. 544/2001, privind liberul acces la informațiile de interes public, actualizată și cu modificările ulterioare și numărul de răspunsuri formulate de aceste instituții. În baza cercetărilor efectuate au fost dispuse sancțiuni de către inspectoratele școlare/ISMB.

- îmbunătățirea strategiilor de comunicare pe teme de anticorupție la nivelul unităților de învățământ, care să ia în calcul potențialele riscuri și vulnerabilități la corupție;

- crearea unei structuri minime pentru siturile web ale unităților de învățământ și pentru inspectoratele școlare, precum și asigurarea actualizării permanente a acestora;
- consolidarea integrității personalului din sectorul educațional prin promovarea standardelor etice profesionale și prin stimularea comportamentului etic, a profesionalismului și a rezultatelor obținute;
- creșterea gradului de educație anticorupție la nivelul beneficiarilor educației prin introducerea tematicii anticorupție în cadrul activităților extracurriculare și al programelor școlare (promovarea unei discipline opționale în cadrul CDȘ -urilor din ariile curriculare Om și societate și Consiliere și orientare);
- stimularea organizării periodice și sistematice, la nivelul învățământului preuniversitar, a unor programe extracurriculare și extrașcolare destinate creșterii nivelului educației anticorupție a tinerei generații, prin parteneriate cu instituții cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii corupției;
- monitorizarea video și audio a concursurilor și examenelor naționale organizate în sistemul educațional;

Accentul a fost pus pe asigurarea calității și relevanței subiectelor, desfășurarea examenelor naționale în condiții optime pentru elevi și descurajarea oricăror tentative de fraudare. S-au utilizat în continuare, la nivelul întregii țări, pentru Evaluarea națională ca și pentru ambele sesiuni ale Examenului Național de Bacalaureat, camere de supraveghere video și audio în sălile de examen, iar lucrările elevilor au fost corectate în alt județ decât cel în care au dat examenul (pentru prima dată s-a întâmplat acest lucru și pentru Evaluarea națională).

- derularea de programe și campanii de informare și responsabilizare a elevilor și studenților cu privire la riscurile și consecințele negative ale corupției;
- creșterea gradului de informare a publicului cu privire la impactul fenomenului de corupție și a gradului de implicare a factorilor cointeresați și societății civile în demersurile de prevenire și combatere a corupției.

X. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale

Institutul Limbii Române implementează Proiectul privind predarea cursului de Limbă, cultură și civilizație românească (LCCR) în unități de învățământ din state membre ale Uniunii Europene încă din anul 2007. Proiectul s-a dezvoltat constant, atât prin creșterea numărului de elevi beneficiari, cât și a numărului de țări, regiuni și unități de învățământ unde se implementează. Astfel, în anul școlar 2015-2016, pe lângă Belgia, Italia și Spania, au aderat la proiect, Portugalia și Irlanda, cursul fiind predat unui număr de 12 000 de elevi, de către 128 de profesori.

Agencia Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP) a gestionat în anul 2016 un număr de 432 de proiecte Erasmus+ de mobilitate și parteneriat strategic selectate și contractate în anul 2015, rata de absorbție în programul Erasmus+ fiind de 100% la contractare și de 98.5 % la realizare (după analiza rapoartelor finale).

A fost asigurată reprezentarea activă în cadrul Comitetului de management al Programului Erasmus+, fiind decise, alături de reprezentanții celorlalte state membre, prioritățile de finanțare și de implementare ale programului. La nivel național, au fost asigurate condițiile pentru aplicarea programului, prin adoptarea Hotărârii de Guvern nr. 771/2016 pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr. 76/2005 privind înființarea ANPCDEFP și pentru implementarea Programului Erasmus+ în România. Au fost realizate demersurile pentru monitorizarea și supravegherea activităților de implementare a programului.

Participarea României la proiecte și organizații internaționale care susțin cooperarea în domeniul preuniversitar s-a concretizat în anul școlar 2015-2016 (1 sept 2015 – 31 august 2016), prin participarea a 22 de profesori români la 9 cursuri de pregătire organizate în cadrul *Programului Pestalozzi al Consiliului Europei, destinat formării cadrelor didactice din învățământul preuniversitar*. Temele abordate au vizat domenii prioritare pentru CoE precum: protejarea drepturilor omului, cetățenia democratică, promovarea valorilor naționale și încurajarea dezvoltării diversității culturale a Europei, consolidarea stabilității democratice în Europa, găsirea unor soluții comune față de provocările cu care se confruntă societatea europeană. În perioada 30 martie - 3 aprilie 2016, MENCS a organizat, în colaborare cu CCD București, seminarul cu tema „*Toleranță și respect pentru valorile europene: pentru o Europă interculturală*”. La acest seminar au participat 10 profesori din următoarele țări: Bulgaria, Croația, Franța, Georgia, Grecia, Italia, Turcia, Polonia, Portugalia, Spania, precum și 7 profesori din România.

În baza *Protocolului de colaborare între Ministerul Educației Naționale din România și Services for Open Learning din Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord*, semnat la București, la 19 septembrie 2013, pentru o perioadă de patru ani școlari, în anul școlar 2015-2016, 11 profesori din țări în care limba engleză este limbă oficială, cu aprobarea inspectoratelor școlare județene, au fost primiți la următoarele licee: Colegiul Național Bilingv George Coșbuc din București, Liceul Teoretic William Shakespeare Timișoara, Liceul Teoretic Școala Mea din București, Școala Gimnazială Helikon din Călărași, Liceul Teoretic Național din București.

În cadrul reuniunilor Consiliului Educație, organizate în perioada de referință (noiembrie 2015, februarie, mai 2016), au fost adoptate mai multe documente cu impact în domeniul învățământului preuniversitar privind *Noi priorități pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale*, reducerea părăsirii timpurii a școlii și promovarea succesului școlar, dezvoltarea competențelor media și a gândirii critice cu ajutorul educației și formării profesionale, prevenirea radicalizării care conduce la extremism violent ș.a.

Participarea la noua generație de Grupuri de lucru, organizate de Comisia Europeană, în perioada ianuarie 2016 – iunie 2018, sub egida Cadrului de cooperare în domeniul educației și formării profesionale - ET 2020, s-a realizat pentru:

- Grupul de lucru pentru școli;
- Grupul de lucru pentru învățământ profesional și tehnic;
- Grupul de lucru referitor la competențele digitale;
- Grupul de lucru privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune de libertate, toleranță și non-discriminare prin educație (urmărirea realizării obiectivelor Declarației de la Paris).

Participarea la Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD) a fost asigurată prin reprezentarea în grupul de coordonare al ariei prioritare 9 (AP9) și participarea la reuniunile consiliului consultativ și ale grupului de coordonare interministerial, reuniunile grupului coordonator AP9, conferințe, seminarii, ateliere de lucru etc. S-a participat la cea de-a patra ediție a *Forumului Anual al Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării*.

MENCS a participat la dialogul inter-instituțional cu MAE și ministerele cu competențe în domeniul Platformei 4, pentru asigurarea unei coerențe crescute și dezvoltarea cooperării în domeniul educației și formării profesionale, cu precădere în domeniul învățământului profesional și tehnic, cu statele din Parteneriatului Estic.

În România, Programul OECD-PISA 2015 (Programul Internațional OECD pentru Evaluarea Elevilor) s-a derulat conform Hotărârii de Guvern nr. 389/2013. Centrul Național de Evaluare și Examinare (CNEE) a îndeplinit activitățile corespunzătoare de centru de implementare (CN PISA România), prin îndeplinirea standardelor tehnice impuse, pe toată durata proiectului.

XI. Închiderea Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

În perioada 2015-2016, Organismul Intermediar MENCS, a asigurat activități specifice de închidere a POSDRU 2007-2013, conform Hotărârii de Guvern nr.678/2015, precum și activități care contribuie la implementarea Planurilor de Acțiune derivate din cele patru Strategii sectoriale care au reprezentat condiționalități ex-ante.

În perioada exercițiului bugetar 2007-2013, OI MENCS a fost responsabil cu gestionarea proiectelor de grant și strategice POSDRU din cadrul axelor prioritare „Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere” și „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”. Astfel, au fost lansate 16 apeluri (804 proiecte evaluate, 279 proiecte selectate), au fost contractate 774 proiecte, cu o valoare totală de 6.883.708.689 lei, adică 29% din total contracte POSDRU. Peste 4800 de cereri de rambursare au fost transmise spre plată, din care 950 în perioada 2008-2012 și peste 3800 în perioada 2013-2016. În perioada 2008-2016, la nivel național, aplicarea unitară a atribuțiilor sale, prin Acordul de delegare de funcții, aprobat prin Ordinul Ministrului Muncii nr. 600/2008 și actele adiționale la acesta a condus la o rată de absorbție de 77,72%.

Alocarea financiară pe domenii a fost următoarea:

Domeniu major de intervenție	Alocare financiară 2007-2013
1.1 Acces la educație și formare profesională inițială de calitate	96.846.507
1.2 Calitate în învățământul superior	174.467.787
1.3 Dezvoltarea resurselor umane din educație și formare	206.517.088
1.4 Calitate în formarea profesională continuă	35.042.649
1.5 Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării	284.929.958
2.2 Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii	282.355.152

Alocarea financiară pentru OI MENCS a reprezentat 32% din alocarea financiară a POSDRU 2007-2013, ceea ce a însumat 767 contracte finalizate.

Domeniu major de intervenție	Nr de contracte finalizate
1.1 Acces la educație și formare profesională inițială de calitate	96
1.2 Calitate în învățământul superior	169
1.3 Dezvoltarea resurselor umane din educație și formare profesională	155
1.4 Calitate în formarea profesională continuă	20
1.5 Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării	183
2.2 Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii	144
	TOTAL 767 contracte

Activitățile de închidere a POSDRU 2007-2013 au cuprins analiza cererilor de rambursare primite de la beneficiari, aferente cheltuielilor plătite până la sfârșitul anului 2015, realizarea verificărilor de management, finalizarea investigațiilor prin emiterea titlurilor de creanță, luarea măsurilor de recuperare a debitelor după caz, și elaborarea raportului final de implementare.

OI MENCS a efectuat misiuni de verificare ex-post, pentru toate proiectele aflate în perioada de sustenabilitate, pentru a se asigura de respectarea obligațiilor prevăzute în cadrul contractului de finanțare după încheierea proiectului și misiuni de colectare date, pentru toate celelalte proiecte gestionate de OI și pentru care s-a încheiat perioada de sustenabilitate.

OI MENCS a asigurat exercitarea activității de control financiar preventiv propriu, precum și monitorizarea tehnică și financiară a proiectelor, asigurând un management financiar - contabil de calitate. În anul 2015 s-au validat 433 de cereri de plată, în valoare de 124.140.654 lei și 43 Cereri de Lichidare, în valoare de 28.393.590 lei.

	Suma Validată CR	Suma "Bun de plată"	Suma TVA validată
2015	719.564.040	551.281.093	12.765.423
2016	723.531.173	473.188.877	3.576.360

În ceea ce privește plățile², evoluția plăților pentru cererile de prefinanțare, respectiv rambursare pentru proiectele aflate în gestiunea OI MENCS a fost următoarea: s-au plătit 168 cereri de pre finanțare în valoare de 36.167.638 lei în anul 2015, 947 cereri de rambursare, în valoare de 425.353.103 lei în anul 2015, respectiv 1058, în anul 2016, în valoare de 727.107.533 lei.

Pentru asigurarea managementului neregulilor și controlul antifraudă, urmărirea și recuperarea creanțelor bugetare, OI MENCS derulează misiuni de control și elaborează draftul titlului de creanță către beneficiar. Valoarea totală a titlurilor de creanță întocmite a fost de 178.325.636 lei, din care au fost recuperate creanțe în valoare de 85.753.680 lei. S-au soluționat 300 de contestații și s-au întocmit 258 de dosare pentru instanță.

Simultan cu activitățile de închidere a Programului operațional sectorial 2007—2013, OI MENCS colaborează cu Ministerul Fondurilor Europene, în vederea demarării activităților de lansare a noului exercițiu financiar, prin gestiunea Axei 6 a POCU 2014 – 2020.

Axa Prioritară 6 – Educație și competențe – a Programului Operațional Capital Uman, programată pe patru priorități de investiții (P10i, P10ii, P10iii, P10iv), subsumează obiective specifice pentru atingerea indicatorilor strategiilor sectoriale. Astfel, pentru consolidarea învățământului profesional și tehnic, *Strategia educației și formării profesionale în România în perioada 2016-2020* va fi implementată prin aportul semnificativ al operațiunilor derulate în cadrul Priorităților de investiții 10iii și 10iv. Toate operațiunile eligibile în cadrul Priorității de investiție 10i vor contribui la atingerea indicatorilor *Strategiei privind reducerea părăsirii timpurii a școlii 2015-2020*. În plus, operațiunile finanțate prin Prioritățile de investiție 10iii vor contribui la implementarea *Strategiei de învățare pe tot parcursul vieții 2015-2020*, pe

² toate sumele sunt exprimate în lei

când cele finanțate prin Prioritățile de investiții 10ii și 10iv vor reprezenta măsuri relevante pentru punerea în aplicare a pilonilor *Strategiei Naționale pentru Învățământul Terțiar 2015- 2020*.

XII. Crearea cadrului instituțional pentru monitorizarea și evaluarea măsurilor cuprinse în strategiile condiționalități ex-ante ale învățământului preuniversitar

XII.1 *Strategia privind reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii*

În vederea atingerii ȋintelor propriiei agende naționale și ale strategiei Europa 2020, ministerul a promovat *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii* (PTȘ) prin Hotărârea de Guvern nr. 417/2015. Documentul își propune să combine o serie de măsuri de prevenire, intervenție și compensare, cu accent special pe intervenții la nivel de școală și elev. Astfel, strategia include un set integrat de măsuri de prevenire, intervenție și compensare.

Măsurile de prevenire au scopul de a reduce riscul de părăsire timpurie a școlii înainte de debutul eventualelor probleme. Astfel de măsuri optimizează oferta de educație și formare profesională, pentru a sprijini elevul în obținerea unor rezultate școlare mai bune și pentru a înlătura obstacolele din calea succesului educațional.

Măsurile de intervenție au scopul de a elimina incidența fenomenului de PTȘ, prin îmbunătățirea calității educației și a formării profesionale, la nivelul instituțiilor de învățământ, prin acordarea de sprijin specific elevilor sau grupurilor de elevi aflați în risc de părăsire timpurie a școlii, ca urmare a semnalelor de avertizare timpurie primite.

Măsurile de compensare au scopul de a sprijini reintegrarea în sistemul de educație și formarea persoanelor care au părăsit prematur școala și dobândirea calificărilor necesare accesului pe piața muncii .

Principalele programe și măsuri propuse pentru a atinge obiectivele acestei strategii sunt grupate în patru (4) piloni strategici:

Pilonul 1: Asigurarea accesului la educație și la o educație de calitate pentru toți copiii;

Pilonul 2: Asigurarea finalizării învățământului obligatoriu de către toți copiii;

Pilonul 3: Reintegrarea în sistemul de educație a persoanelor care au părăsit timpuriu școala;

XII.2 *Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020*

În domeniul învățământului profesional și tehnic, a fost elaborată și aprobată prin Hotărârea de Guvern nr.317/2016, publicată în MO nr. 347 și 347 bis din 06.05.2016, *Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020*.

Pentru a asigura unitatea de acțiune, MENCS a stabilit și un Cadru unitar de coordonare a implementării și de monitorizare-evaluare a strategiilor sectoriale în domeniul educației și formării profesionale. Astfel, la nivelul ministerului, s-a constituit o structură tripartită de implementare-monitorizare-evaluare, formată dintr-un Comitet de monitorizare, 1 Organism de Evaluare (coordonat de IȘE) și 4 Grupuri Tehnice pentru coordonarea implementării măsurilor prevăzute în cele 4 strategii condiționalități ex-ante aprobate (GT).

XII.3 *Proiectul POCA Monitorizarea și evaluarea strategiilor condiționalități*

Direcția Management Strategic și Politici Publice a demarat la finalul lunii aprilie 2016 implementarea proiectului finanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Capacitate Administrativă,

Monitorizarea și evaluarea strategiilor condiționalități ex-ante în educație și îmbunătățirea procesului decizional prin monitorizarea performanței instituționale la nivel central și local – cod SIPOCA 17, proiect ce are o durată de 36 de luni. În conformitate cu prevederile Acordului de Parteneriat al României pentru asigurarea coerenței și consecvenței intervențiilor în educație în perioada 2014-2020, este necesară o abordare integrată privind părăsirea timpurie a școlii, învățământul terțiar, învățământului profesional și tehnic, învățarea pe tot parcursul vieții.

Astfel, proiectul are ca scop optimizarea implementării măsurilor în atingerea țintelor strategice din cadrul celor patru strategii condiționalități ex-ante prin dezvoltarea și introducerea unui sistem unitar de monitorizare și evaluare precum și realizarea unor studii și analize ce vor optimiza procesele de luare a deciziilor la nivelul ministerului și vor furniza evidențele necesare implementării de politici publice.

Rezultate urmărite :

- un Cadru unitar de coordonare (tablou de bord) a procesului de monitorizare și evaluare reglementat privind implementarea acțiunilor/intervențiilor stabilite în cele patru strategii condiționalități ex-ante din educație;
- două Rapoarte privind monitorizarea și evaluarea implementării intervențiilor aferente celor patru strategii din educație;
- Analiză privind clarificarea rolurilor departamentelor MENCS, instituțiilor direct subordonate/aflate în coordonarea MENCS și serviciilor deconcentrate din teritoriu;
- Studiu privind evaluarea politicilor publice în domeniul dezvoltării forței de muncă în România;
- Studiu privind evaluarea politicilor publice privind cadrele didactice;
- Studiu privind evaluarea politicilor publice privind dezvoltarea educației timpurii;
- două Rapoarte anuale de Stare a Educației îmbunătățite prin folosirea analizei comparative la nivel global;
- personal din MENCS și autorități, inspectorate școlare, instituții/unități de învățământ instruit în folosirea instrumentelor de monitorizare și evaluare, analiză și formulare de politici publice în educație.

Partea a III-a

DIRECȚII DE ACȚIUNE 2016 -2017

- I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la educație**
- II. Asigurarea calității, relevanței și incluziunii în sistemul de educație și formare profesională**
- III. Susținerea performanțelor școlare**
- IV. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic**
- V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale**
- VI. Îmbunătățirea formării cadrelor didactice și profesionalizarea managementului școlar**
- VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții**
- VIII. Intensificarea dialogului social și creșterea transparenței instituționale; combaterea violenței în școli și prevenirea corupției**
- IX. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale**
- X. Creșterea siguranței elevilor și îmbunătățirea infrastructurii educaționale; finanțarea corespunzătoare și extinderea utilizării noilor tehnologii**
- XI. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)**
- XII. Coordonarea implementării și monitorizarea - evaluarea măsurilor cuprinse în strategiile condiționalități ex-ante pentru domeniul învățământului preuniversitar**

I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la educație

- Aprobarea strategiilor din domeniul educației timpurii și dezvoltarea unor mecanisme de detecție timpurie și intervenție pentru copiii în risc de abandon școlar;
- Dezvoltarea serviciilor pentru integrarea copiilor în învățământul antepreșcolar și preșcolar (dezvoltarea curriculumului, materialelor didactice și formarea profesorilor);
- Înființarea de servicii comunitare integrate (educaționale, de sănătate și sociale), la nivelul primăriilor, prin proiecte finanțate din fonduri europene 2014-2020;
- Încurajarea participării la educație pentru copiii/elevii aparținând grupurilor cu risc ridicat (grupuri dezavantajate socio-economic, copii/elevi din mediul rural, populația rroma, tineri cu dizabilități) și stimularea participării acestora la niveluri superioare de educație, prin continuarea finanțării programelor de sprijin social: "Bani de Liceu", „Euro 200”, „Cornul si Laptele”, „Burse pentru învățământul profesional”, „Asigurarea navetei elevilor”, „Rechizite școlare”, "Tichete pentru grădinița", "Masa caldă pentru elevi", "Mierea și Fructele" rambursarea cheltuielilor de transport pentru naveta elevilor pentru distanțe de până la 50 km.;
- Dezvoltarea proiectului *Școală după școală*, cu includerea unor mecanisme de asigurare a calității;
- Finalizarea Regulamentului de organizare și funcționare a unităților din învățământul preșcolar și a altor servicii de educație timpurie antepreșcolare;
- Aprobarea Metodologiei de evaluare și intervenție integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe speciale;
- Elaborarea analizei în vederea analizării oportunității extinderii programului-pilot Masă caldă pentru elevi;

- Susținerea incluziunii elevilor cu nevoi speciale - acces la educația de bază și la nivelurile superioare;
- Organizarea procesului de învățare/cazuri particulare (școlarizarea la domiciliu; învățământ confesional; predarea în regim intensiv sau bilingv etc).

II. Asigurarea calității, relevanței și incluziunii în sistemul de educație și formare profesională

- Implementarea Planului de acțiune pentru desegregare școlară;
- Elaborarea de noi conținuturi educaționale pentru servicii de educație timpurie antepreșcolară;
- Finalizarea și aprobarea programelor școlare pentru învățământul gimnazial;
- Actualizarea curriculumului de specialitate pentru calificări de nivel 3 și 4 ale CNC, prin lansarea unui

proiect strategic privind reforma curriculară (7 ani);

- Elaborarea unei noi metodologii pentru avizarea mijloacelor de învățământ;
- Editarea manualelor școlare pentru clasa a V-a, în baza noilor programe și achiziționarea manualelor;
- Reactualizarea și adoptarea, la nivel interministerial, a Planului național comun de acțiune pentru creșterea gradului de siguranță a elevilor și a personalului didactic și prevenirea delincvenței juvenile în incinta și în zonele adiacente unităților de învățământ preuniversitar (adoptat în iulie 2016 împreună cu MDRAP și MAI);
- Revizuirea legislației subsecvente Legii educației naționale nr.1/2011, din domeniul învățământului special și special integrat și corelarea acestuia cu documente legislative din domeniu;
- Elaborarea și adoptarea hotărârii de guvern privind standardele pentru evaluarea externă a școlilor și a programelor de studiu de nivel preuniversitar și metodologia de evaluare externă revizuită a unităților de învățământ preuniversitar;
- Elaborarea Metodologiei pentru asigurarea și evaluarea externă a calității educației și a standardelor pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar;
- Susținerea programelor naționale, inclusiv extrașcolare și extracurriculare, de educație pentru sănătate, educație cultural-artistică și științifică, educație ecologică, educație prin sport, educație rutieră, educație pentru dezvoltarea durabilă, educație financiară, promovarea voluntariatului, a educației civice și a implicării sociale;
- Dezvoltarea proiectului Educația juridică în școli, pornind de la Protocolul semnat în anul 2013 între Ministerul Justiției, CSM, Ministerul Public și Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice;
- Susținerea Inspecției școlare, îndrumarea și consilierea cadrelor didactice.

III. Susținerea performanțelor școlare

- Dezvoltarea și implementarea programelor de stimulare a performanței, adresate elevilor cu potențial deosebit;
- Organizarea olimpiadelor și a concursurilor școlare la nivel local, regional, național, internațional și stimularea performanței școlare înalte în învățământul preuniversitar;
- Susținerea Grupului Național pentru Asigurarea Calității în educație și formare profesională;
- Creșterea ratei de promovare a examenului de bacalaureat și a celei de tranziție către învățământul terțiar, prin susținerea a 300 de licee cu granturi de la nivel național (prin proiectul ROSE, în parteneriat cu Banca Mondială).

IV. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic

- Creșterea, cu cel puțin 10%, în anul școlar următor, a numărului de absolvenți care optează pentru învățământul profesional, prin activități de informare și consiliere;
- Dezvoltarea cadrului metodologic pentru învățământul dual, revizuirea curriculumului, implicarea angajatorilor, pregătirea profesorilor și îmbunătățirea practicii;
- Definitivarea și transmiterea spre aprobare a Standardelor de Pregătire Profesională revizuite și a curriculumului aferent - pentru aproximativ 200 calificări;
- Întărirea colaborării internaționale în domeniul dezvoltării calificărilor și competențelor pentru IPT - dezvoltarea de calificări și instrumente de predare, învățare, evaluare, prin proiecte la nivel european (ERASMUS +, ș.a.);
- Sprijinirea cu servicii de consiliere și orientare în carieră a elevilor din ultimii ani de gimnaziu și primii ani de învățământ profesional și tehnic;
- Dezvoltarea de stagii de practică pentru elevi și studenți în sectorul agroalimentar, industrie și servicii, pentru creșterea numărului absolvenților integrați pe piața muncii, prin susținerea programelor de învățare la locul de muncă pentru elevii din învățământul gimnazial, liceal și post-liceal, inclusiv școli de maiștri;
- Formarea competențelor antreprenoriale prin firma de exercițiu/întreprinderea simulată;
- Realizarea unor instrumente transferabile și accesibile țărilor partenere, pentru sprijinirea învățământului profesional și tehnic în Regiunea Dunării, prin proiectul Interreg Danube Transnational Programme "*Learning by Doing*";
- Dezvoltarea unui Ghid instituțional, în cadrul Proiectului Erasmus+ *Sprijin pentru Punctul Național de Referință*, pentru asigurarea calității în educație și formarea profesională – 2017;
- În ceea ce privește asigurarea cu personal calificat, realizarea de studii cu privire la nevoile agenților economici, precum și la inserția absolvenților pe piața muncii și fundamentarea planurilor de școlarizare, în funcție de acestea;
- Reînființarea/modernizarea atelierelor-școală, pentru învățământul profesional și cel tehnologic;
- Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic de nivel 5 terțiar non universitar, prin susținerea acestuia de către stat, în domenii cu potențial de creștere, relevante pentru dezvoltarea economică a României;
- Promovarea unor investiții în infrastructura educațională a școlilor din învățământul profesional și tehnic, prin dezvoltarea unor centre de formare profesională;
- Formarea cadrelor didactice și a tutorilor în domeniul învățării la locul de muncă;
- Organizarea de concursuri antreprenoriale;
- Adaptarea planului cadru și a curriculumului la nevoile pieței forței de muncă, în colaborare cu mediul privat, cu accent pe partea practică.

V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale

- Desfășurarea de activități de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rromilor, prevăzute de Strategia Guvernului României pentru perioada 2016-2020;
- Elaborarea/realizarea/finalizarea programelor pentru obținerea gradelor didactice, pentru cadre didactice aparținând minorităților naționale;
- Susținerea activităților de formare continuă, pentru profesorii ce predau în învățământul cu predare în limba maternă, alta decât limba română;

- Elaborarea/reeditarea/retipărirea manualelor școlare în limbile minorităților, conform noului curriculum, pentru limba maternă, istoria și tradițiile minorităților, pentru educație interculturală și diversitate și pentru educație muzicală.

VI. Îmbunătățirea formării cadrelor didactice și profesionalizarea managementului școlar

- Formarea cadrelor didactice care predau la clasele a V-a și a IX-a, din perspectiva noului curriculum, respectiv formarea personalului în domeniul evaluării;
- Formarea cadrelor didactice și a tutorilor în domeniul învățării la locul de muncă - continuarea implementării proiectului *Dezvoltarea programelor de tip ucenicie în formarea profesională inițială în România*, finanțat prin Erasmus+;
- Organizarea concursului pentru directori/ directori adjuncți de școli;
- Lansarea unui proiect strategic din fonduri europene, în vederea profesionalizării carierei didactice;
- Asigurarea unui sistem de salarizare și motivare financiară, corespunzător rolului pe care cadrul didactic îl îndeplinește în societate, ca principal motor al creșterii calității actului educațional.

VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții

- Înființarea și organizarea Centrelor Comunitare de Învățare Permanentă;
- Facilitarea recunoașterii profesionale a calificărilor în statele membre UE și stabilirea de detalii privind procedura de eliberare a cardului profesional european;
- Stimularea mobilității, în vederea formării continue în străinătate a formatorilor și încheierea de parteneriate strategice în domeniul educației adulților, prin Erasmus+;
- Adoptarea Hotărârii de Guvern privind aprobarea Registrului Național al Calificărilor din România.

VIII. Intensificarea dialogului social și creșterea transparenței instituționale; combaterea violenței în școli și prevenirea corupției

- Publicarea de Date deschise, la nivelul unităților de învățământ preuniversitar;
- Crearea unui mecanism integrat de asigurare a transparenței în educație;
- Publicarea bugetelor școlilor și raportarea lor în SIIR;
- Continuarea elaborării de proceduri și instrumente pentru siguranța elevilor;
- Crearea posibilității verificării online a documentelor de studii, pentru facilitarea accesului pe piața forței de muncă și a mobilității absolvenților din România;
- Asigurarea unui cadru transparent și intransigent pentru desfășurarea, în bune condiții, a examenelor naționale;
- Elaborarea și implementarea măsurilor prevăzute în Planul de integritate al fiecărei unități de învățământ preuniversitar.

IX. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale

- Susținerea elevilor etnici români care studiază în afara granițelor țării prin Cursul LCCR (Limba, cultură și civilizație românească);
- Gestionarea implementării proiectelor Erasmus+ de mobilitate și parteneriate strategice în domeniul învățământului profesional și tehnic (stagii de instruire practică în străinătate pentru elevii din IPT/preuniversitar și de formare continuă a cadrelor didactice din domeniu);

- Coordonarea politicilor de consolidare a parteneriatelor internaționale bilaterale și multilaterale și dezvoltarea unor noi direcții de cooperare internațională, prin participarea reprezentanților României în grupuri de lucru (Inițiativa Reformei în Educație în Europa de Est – ERISSE, ECVET Users Group, EQAVET, Strategia UE pentru Regiunea Dunării-SUERD);
- Participarea la Programul de cooperare transnațională pentru Regiunea Dunării;
- Coordonarea la nivel național a programului european E-twinning;
- Asigurarea participării României la evaluările internaționale (PISA, TALIS);
- Acordarea unor locuri cu bursă și locuri cu scutire de taxe școlare, aprobate anual, prin Hotărâri de Guvern, privind cifra de școlarizare în învățământul preuniversitar, pentru comunitățile românești din străinătate (Republica Moldova, Ucraina, Balcani, Diaspora).

X. Creșterea siguranței elevilor și îmbunătățirea infrastructurii educaționale; finanțarea corespunzătoare și extinderea utilizării noilor tehnologii

- Finalizarea Strategiei pentru modernizarea infrastructurii educaționale în vederea prioritizării investițiilor în infrastructura școlară, inclusiv în ceea ce privește utilizarea fondurilor din Programul Operațional Regional (POR) și prioritizarea investițiilor în reabilitarea clădirilor școlilor cu risc seismic;
- Stabilirea, la nivel național, a unui plan privind exerciții de prevenție și reacție la situații de urgență, în parteneriat cu Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU);
- Asigurarea, în condiții de siguranță, a transportului elevilor cu microbuze școlare;
- Demararea proiectului privind utilizarea, la nivel național, a catalogului electronic;
- Îmbunătățirea accesului la Internet prin implementarea de wirelesscampus, cu prioritate în școlile gimnaziale;
- Construcția a 500 de noi creșe, grădinițe și unități after-school în 2017, în zonele defavorizate;
- Dotarea bibliotecilor școlare, construirea Platformei naționale E-educație/ Bibliotecii Virtuale;
- Elaborarea unei Metodologii care să reglementeze culegerea datelor la nivelul unităților de învățământ și a unui Acord privind schimbul de date la nivelul sistemului de învățământ;
- Dezvoltarea platformei www.manuale.edu.ro, prin completarea cu activități multimedia interactive (animații, filme, simulări);
- Utilizarea aplicațiilor EN246, evaluarea rapoartelor elevilor din clasa pregătitoare, CNMS (completarea necesarului de manual școlare), REMSA (reevaluarea manualelor școlare aprobate), AUSI (gestionarea persoanelor de contact implicate în examenele naționale), INSAM (banca de itemi) și a platformelor de formare;
- Subvenționarea accesului la Internet a tuturor unităților de învățământ preuniversitar;
- Achiziționarea de echipamente TIC pentru școlile gimnaziale, în baza unor proiecte pilot;
- Asigurarea co-finanțării pentru derularea proiectelor finanțate din fonduri europene;
- Asigurarea finanțării de bază pentru învățământul particular.

XI. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)

- Efectuarea de lucrări civile minore de renovare, amenajare a interioarelor clădirilor școlare (de exemplu: laboratoare);
- Revizuirea curriculumului din învățământul secundar superior;
- Formarea profesorilor și directorilor pentru implementarea noului curriculum;
- Creșterea calității activităților de formare de la nivelul Caselor Corpului Didactic;

- Revizuirea băncii de itemi de evaluare, formarea profesorilor în domeniul evaluării și îmbunătățirea platformei on-line pentru evaluări și examene naționale;
- Dezvoltarea de materiale digitale pentru ameliorarea procesului de predare – învățare – evaluare.

XII. Coordonarea implementării și monitorizarea - evaluarea măsurilor cuprinse în strategiile condiționalități ex-ante din domeniul învățământului preuniversitar

- Realizarea Cadrului unitar, sistemic și integrat de coordonare a procesului de monitorizare și evaluare privind implementarea acțiunilor/intervențiilor stabilite în strategiile condiționalitate ex-ante;
- Elaborarea Metodologiei de monitorizare și evaluare și a instrumentelor necesare pentru derularea activității de M&E a intervențiilor aferente strategiilor;
- Elaborarea sistemelor de avertizare timpurie și consolidarea programelor remediale și de sprijin pentru elevii aflați în risc, din învățământul obligatoriu;
- Realizarea Planurilor de acțiune aferente strategiilor și operaționalizarea sistemelor de monitorizare.

Abrevieri

ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANPCDEFP – Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale
ANR – Agenția Națională pentru Romi
ANC – Autoritatea Națională pentru Calificări
ARACIP – Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar
BDCE – Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei
BDNE – Baza de Date Națională a Educației
BIM - Biroul Internațional al Muncii
CCD – Casa Corpului Didactic
CDI – Centrul/centre de Documentare și Informare
CEDEFOP – Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale
CES – Cerințe Educative Speciale
CNCD – Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
CNEE – Centrul Național pentru Evaluare și Examinare
CNDIPT – Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic
CNFIPS – Consiliul Național al Finanțării Învățământului Preuniversitar de Stat
COR – Clasificarea Ocupațiilor din România
CRFP – Centrul Regional de Formare a Personalului din Învățământul Preuniversitar
COAF - Cadrul Comun de Asigurare a Calității
DPPD – Departamentul/Departamente pentru Pregătirea Personalului Didactic
ECVET – European Credit System for Vocational Education and Training (Sistemul european de credit pentru educație și formare vocațională)
EN – Evaluarea Națională
ENQA-VET- Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în Educația și Formarea Profesională
EQF – European Qualifications Framework (Cadrul European al Calificărilor)
EQARF - European Quality Assurance Reference Framework (Cadrul European de Referință pentru Asigurarea Calității)
ERI SEE – The Education Reform Initiative of South Eastern Europe (Inițiativa de reformă educațională în sud - estul Europei)
EUROSTAT – Oficiul de Statistică al Comunităților Europene
FEDR – Fondul European de Dezvoltare Europeană
FPC – Formare Profesională Continuă
FSE – Fondul Social European
HG – Hotărâre de Guvern
IGSU - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
IJSU - Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență
INS – Institutul Național de Statistică
IPT – Învățământ Profesional și Tehnic

ISCED – International Standard Classification of Education (Clasificare internațională standard a educației)

ISJ – Inspectorat/inspectorate școlare județene

ISMB - Inspectoratul Școlar al Municipiului București

ISUMB – Inspectoratul pentru Situații de Urgență al Municipiului București

IT – Information Technology (Tehnologia Informației)

IR – Indicator de rezultat

ISU – Inspectoratul pentru Situații de Urgență

LCCR – Limbă, Cultură și Civilizație Românească

LLP – Lifelong-Learning Programme (Program de învățare pe tot parcursul vieții)

MAE – Ministerul Afacerilor Externe

MADR – Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

MECTS - Ministerul Educației, Cercetării Tineretului și Sportului

MIP – Mentorat pentru Inserție Profesională

NQF – National Qualifications Framework (Cadrul Național al Calificărilor)

OECD – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică

OG – Ordonanță de Guvern

OUG – Ordonanță de Urgență

OIPOSDRU CNDIPT - Organismul Intermediar pentru Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane din cadrul Centrului Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic

OMECI/OMECTS – Ordin al ministrului educației, cercetării și inovării / Ordin al ministrului educației, cercetării tineretului și sportului

ONG – Organizație non-guvernamentală

PE – Parlamentul European

PER – Project on Ethnic Relations (Barometrul relațiilor etnice)

PETI – Programul pentru Educația Timpurie Incluzivă

PIAAC – Programme for International Assessment of Adult Competencies

PIB – Produsul Intern Brut

PIR – Proiect pentru Învățământul Rural

PIRLS – The Progress in International Reading Literacy Study (Studiu internațional privind capacitatea de citire și interpretare)

PISA – Programme for International Student Assessment (Programul pentru evaluarea internațională a elevilor/ studenților)

PLAI – Planul Local de Acțiune pentru Învățământ

POSDRU – Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane

PP – Puncte procentuale

PRAI – Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ

PRET – Proiectul pentru Reforma Educației Timpurii

PRIS – Proiectul de Reabilitare a Infrastructurii Școlare

PROQAVET - Utilizarea Cadrului Comun de Asigurarea a Calității (CQAF) în VET

RAEI – Raport anual de evaluare internă

ROCT - Centrala Rețelei Firmelor de Exercițiu/Întreprinderilor Simulate din România

SAM - Școala/ Școli de Arte și Meserii

SICI – The Standing International Conference of Inspectorates (Conferința Internațională a Inspectoratelor)
 SCAC – Service de Cooperation et d'Action Culturelle (Serviciul de Cooperare și de Acțiune Culturală)
 SNIE – Sistemul Național de Indicatori pentru Educație
 SSE – Sistemul Statistic European
 SSP – Standarde de pregătire profesională
 TIC – Tehnologia Informațiilor și Comunicației
 TIMSS – Tendințe Internaționale în Studiul Matematicii și al Științelor
 UE – Uniunea Europeană
 UNESCO – United Nations Education, Science and Culture Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură)
 UNICEF – Fondul Internațional al Națiunilor Unite pentru Urgențe ale Copiilor
 VET – Vocational Education and Training (Învățământ profesional și tehnic).

Lista Tabelelor

Tabel 1 Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar, perioada 2009-2016	6
Tabel 2 Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul primar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 6/7-23 ani	8
Tabel 3. Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 3-23 ani, perioada 2014-2016	9
Tabel 4. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal și postliceal) ca raport din populația în vârstă de 3-21 ani, perioada 2014-2016.....	9
Tabel 5. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal) ca raport din populația în vârstă de 3-18 ani	9
Tabel 6. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar (3-5/6 ani), perioada 2009-2016.....	10
Tabel 7. Durata medie de frecventare a învățământului preșcolar	11
Tabel 8. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământ preșcolar, perioada 2009-2016	12
Tabel 9. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial, perioada 2009-2016.....	13
Tabel 10. Rata brută de cuprindere în învățământul primar, perioada 2009-2016	14
Tabel 11. Rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial, perioada 2009-2015.....	15
Tabel 12. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul primar, perioada 2009-2016	16
Tabel 13. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul gimnazial, perioada 2009-2016.	17
Tabel 14. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, perioada 2008-2015	18

Tabel 15. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, pe clase și medii de rezidență, 2008-2015	20
Tabel 16. Rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (liceu și învățământ profesional), perioada 2009-2016.....	22
Tabel 17. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal, perioada 2009-2016.....	23
Tabel 18. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional, perioada 2009-2016	24
Tabel 19. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul secundar superior, pe filiere de formare, perioada 2009-2016	24
Tabel 20. Durata medie de frecventare a învățământului liceal.....	25
Tabel 21. Durata medie de frecventare a învățământului profesional	26
Tabel 22. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste în învățământ liceal, perioada 2009-2016.....	27
Tabel 23. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământ profesional, perioada 2009-2016	27
Tabel 24. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional, perioada 2009-2016.....	28
Tabel 25. Rata abandonul școlar în învățământul liceal, perioada 2009-2015.....	30
Tabel 26. Abandonul școlar în învățământul liceal, pe filiere și profiluri de formare, 2014/2015.....	30
Tabel 27. Abandonul școlar în învățământul profesional, perioada 2009-2015	31
Tabel 28. Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2009-2016	32
Tabel 29. Durata medie de frecventare a învățământului postliceal și de maiștri	33
Tabel 30. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2009-2016	33
Tabel 31. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2009-2015	34
Tabel 32. Structura efectivelor personalului din învățământul preuniversitar, anul școlar 2015/2016.....	36
Tabel 33. Evoluția numărului de cadre didactice pe niveluri de învățământ și medii de rezidență, perioada 2009-2016	37
Tabel 34. Ponderea cadrelor didactice calificate pe niveluri de învățământ, perioada 2009-2016.....	40
Tabel 35. Ponderea cadrelor didactice cu timp integral de lucru (normă întreagă) pe niveluri de învățământ, perioada 2009-2016 (%).....	42
Tabel 36. Ponderea personalului feminin în totalul personalului didactic, pe niveluri, perioada 2009-2016...	43

Tabel 37. Numărul elevilor per cadru didactic în învățământul preuniversitar, perioada 2009-2016	45
Tabel 38. Numărul elevilor per cadru didactic la nivel european, perioada 2009-2016	47
Tabel 39. Rata de absolvire a învățământului gimnazial	48
Tabel 40. Numărul absolvenților de clasa a VIII-a prezentați și promovați la evaluarea națională EN VIII, 2015 și 2016	49
Tabel 41. Distribuția elevilor promovați la evaluarea națională EN VIII 2016, pe categorii de medii obținute	50
Tabel 42. Rata de promovare a evaluării naționale EN VIII 2015 și 2016, pe județe și pe sexe (%)	50
Tabel 43. Evoluția pe cohorte a elevilor înscriși în clasa I în urmă cu opt ani	52
Tabel 44. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat (%).....	53
Tabel 45. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu examen de bacalaureat (%).....	54
Tabel 46. Rata de participare la examenul de bacalaureat a absolvenților de liceu (din anul curent) (%)	54
Tabel 47. Numărul elevilor prezentați la examenul de bacalaureat , anii 2015 și 2016	55
Tabel 48. Numărul și procentul elevilor promovați la examenul de bacalaureat, anii 2015 și 2016.....	56
Tabel 49. Rata de promovare a examenului de bacalaureat din numărul elevilor prezentați în anul curent (%)	56
Tabel 50. Distribuția elevilor promovați, pe categorii de medii obținute la examenul de bacalaureat 2016...	57
Tabel 51. Rata de promovare a examenului de bacalaureat în 2015 și 2016, pe județe și sexe (%)	57
Tabel 52. Rata de promovare a examenului de bacalaureat în anii școlari 2013/2014 și 2014/2015, 2015/2016 pe filiere: teoretic, tehnologic, vocațional (%).....	58
Tabel 53. Rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri, perioada 2009-2015	59
Tabel 54. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu.....	60
Tabel 55. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, pe sexe, în perioada 2005-2015 (%).....	62
Tabel 56. Participarea adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă), distribuția pe sexe – România, 2005-2015	67
Tabel 57. Ponderea absolvenților de învățământ terțiar (ISCED 5-6) din totalul populației în vârstă de 30-34 ani – date comparative România – UE în perioada 2005-2015, pe sexe	68

Tabel 58. Rezultatele elevilor obținute la olimpiadele și concursurile școlare internaționale în anul 2016, au fost: 77

Tabel 59. Prezentăm mai jos olimpiadele și a concursurile internaționale recunoscute de MENCS, desfășurate în anul școlar 2015-2016: 77

Lista figurilor

Fig. 1	Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar, perioada 2009-2016	7
Fig. 2.	Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul preșcolar, pe medii de rezidență, perioada 2009-2016	10
Fig. 3	Rata specifică de cuprindere în învățământ preșcolar	12
Fig. 4.	Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial, pe medii de rezidență total primar și gimnazial	14
Fig. 5.	Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul primar, perioada 2009-2016	16
Fig. 6.	Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste în învățământul gimnazial, perioada 2009-2016.....	18
Fig. 7.	Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe medii de rezidență, perioada 2008-2015.....	19
Fig. 8.	Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe medii de rezidență, perioada 2008-2015	20
Fig. 9.	Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe clase, 2008-2015.....	21
Fig. 10.	Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe clase, 2008-2015	21
Fig. 11.	Rata brută de cuprindere în învățământul liceal, pe sexe, perioada 2009-2016.....	23
Fig. 12.	Rata brută de cuprindere în învățământul profesional, pe sexe, perioada 2009-2015.....	24
Fig. 13.	Durata medie de frecventare a învățământului liceal.....	25
Fig. 14.	Durata medie de frecventare a învățământului profesional	26
Fig. 15.	Rata de tranziție în învățământul liceal, perioada 2009-2016.....	29
Fig. 16.	Rata de tranziție în învățământul profesional, perioada 2009-2015	29
Fig. 17.	Rata abandonului școlar în învățământul liceal, perioada 2009-2015	30
Fig. 18.	Rata abandonului școlar în învățământul profesional, perioada 2009-2015.....	31

Fig. 19. Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2009-2016.....	32
Fig. 20. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul postliceal și de maiștri.....	34
Fig. 21. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2009-2015.....	34
Fig. 22.....	37
Fig. 23. Evoluția personalului didactic din învățământul preuniversitar, perioada 2009-2016.....	38
Fig. 24. Ponderea cadrelor didactice calificate, pe niveluri de învățământ, perioada 2009-2016.....	41
Fig. 25. Ponderea personalului feminin în totalul personalului didactic, pe niveluri de studiu, 2015/2016.....	44
Fig. 26. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe medii de rezidență.....	48
Fig. 27. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe sexe.....	49
Fig. 28. Distribuția elevilor promovați la evaluarea națională EN VIII 2015 și 2016, pe categorii de medii obținute.....	50
Fig. 29. Rata de promovare a evaluării naționale EN VIII 2015 și 2016, pe județe (%).....	52
Fig. 30. Evoluția ratei de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri, perioada 2009-2015.....	59
Fig. 31. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative 2014.....	61
Fig. 32. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative UE-Romania, 2007-2014.....	61
Fig. 33. Evoluția ratei de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani (RO-UE) 2005-2015.....	62
Fig. 34. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, date comparative 2015.....	62
Fig. 35. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la toate cele trei domenii testate: citire-lectură, matematică și științe, PISA 2015.....	63
Fig. 36. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la matematică (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2009-2015 – date comparative România-UE.....	64
Fig. 37. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire-lectură (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2000-2012 – date comparative România-UE.....	64
Fig. 38. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2009-2015 – date comparative România-UE.....	64

Fig. 39. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la matematică - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE)	65
Fig. 40. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire/lectură - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE)	65
Fig. 41. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE).....	65
Fig. 42. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe - PISA 2015, în funcție de statutul socio-economic (date comparative România-UE).....	66
Fig. 43. Participarea adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă) – date comparative, 2015	66
Fig. 44. Participarea adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă) – date comparative România-UE28, 2005-2015.....	67
Fig. 45. Participarea adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă), distribuția pe genuri –România, 2005-2015.....	67
Fig. 46. Evoluția ponderii absolvenților de învățământ terțiar (ISCED 5-6) din totalul populației în vârstă de 30-34 ani – date comparative România – UE în perioada 2005-2015.....	68
Fig. 47. Ponderea absolvenților de învățământ terțiar (ISCED 5-6) din totalul populației în vârstă de 30-34 ani – date comparative UE, 2015.....	69